

شعر قلم دیر قلم میرزا علی
معجز شبستری به مناسبت
بازگشایی مدارس و شروع سال
تحصیلی بایادآوری اینکه اولین
مدرسه دخترانه شبستر با تلاش
معجز و تعدادی از فرهیختگان
شبستر شروع به کار کرد.
خوشنویس: مهدی فریدپور

شبستر ای شهر با عظمت
که در دلش خفته است
خوشنویس: مهدی فریدپور
بازگشایی مدارس و شروع سال
تحصیلی بایادآوری اینکه اولین
مدرسه دخترانه شبستر با تلاش
معجز و تعدادی از فرهیختگان
شبستر شروع به کار کرد.

شبستر ای شهر با عظمت
که در دلش خفته است
خوشنویس: مهدی فریدپور
بازگشایی مدارس و شروع سال
تحصیلی بایادآوری اینکه اولین
مدرسه دخترانه شبستر با تلاش
معجز و تعدادی از فرهیختگان
شبستر شروع به کار کرد.

اعلیٰ بن جبرئیل

پذیرش آگهی در فصلنامه پیام شبستر

فصلنامه پیام شبستر آماده درج آگهی‌ها و تبلیغات شما می‌باشد.

درج آگهی در این نشریه علاوه بر آنکه در معرفی شما به همشهریان ابزاری مناسب خواهد بود، بدلیل نوع مطالب مندرج در آن که منجر به ایجاد انگیزه برای نگهداری طولانی مدت مجله می‌گردد، اثری طولانی خواهد داشت. ضمن آنکه با سفارش آگهی، دست اندرکاران را در تداوم انتشار مجله، که برای سال‌ها از آرزوهای مردم فرهنگ دوست شهرستان بود، یاری نموده و از این جهت فعالیت فرهنگی نیز محسوب می‌گردد.

شماره‌های دریافت آگهی:

فکس: ۰۲۱-۶۶۹۳۷۳۶۴

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۳۹۲۹۴

فراخوان مقالات

فصلنامه پیام شبستر تریبونی برای تمامی اهالی منطقه و فرصتی برای چاپ مقالات، خاطرات، اسناد، عکس‌ها، داستان‌های شما و پیشنهادات و انتقادات در خصوص فعالیت‌های نهادها و ارگانهای دولتی و غیر دولتی می‌باشد. دست‌به‌دست هم‌دهیم تا سرزمین مادری را به مکان بهتری برای زندگی تبدیل نمائیم

مطالب حتی الامکان کوتاه و حد اکثر برای ۴ صفحه نشریه تهیه، تایپ و از طریق ایمیل ارسال فرمایید. چون مطالب به نام خودتان چاپ خواهد شد لذا درج نام و نام خانوادگی الزامی است.

منابع مطالب در گیومه مشخص گردد.

تحریریه در رد، تلخیص و ویرایش مطالب ارسالی آزاد است. مسئولیت مطالب و آگهی‌ها به عهده نویسنده و سفارش دهنده است.

فصلنامه پیام شبستر - شماره ۱۶ - پاییز ۹۷

صاحب امتیاز: جمعیت خیریه شبستریهای مقیم تهران

مدیر مسئول: جمشید صالحی شبستری

سر دبیر: سید حسین غزالی

هیأت تحریریه (به ترتیب حروف الفبا):

دکتر حسن امین‌لو، حسین روشن، محمدرضا رونقی، اکبر صالحی شندی، جاهد فیضی زاده، ابوالفضل موحد، ابوالفضل هدایتی آذری

مدیر مالی: جمعیت خیریه شبستری‌ها

مدیریت پشتیبانی و تدارکات: جمشید کتانی - فرج کریمی

مدیریت اجرایی: ناصر جعفرزاده - سیدمحمدوردبلی

مسئول دانشگاه‌های شهرستان: مهدی فریدپور

مدیر هنری و ناظر چاپ: فرزانه عالمی

صفحه آرا: هدیه گل محمدی

نماینده مجله در شهرستان شبستر: محمد چابک

ارونق: محمدعلی فریدونی

انزاب: خانم رقیه نیک فکر

رودقات: خانم رمضانخواه صوفیانی

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۷۹۱۸۸

فکس: ۰۲۱-۶۶۹۳۷۳۶۴

۰۲۱-۶۶۴۳۹۲۹۴

صندوق پستی: ۱۵۸۷۵۸۴۶۷

پست الکترونیکی: Payameshabestar@gmail.com

صفحه	کارشناس	عنوان	سرفصل
۴	سید حسین غزالی	چه کسانی باید پاسخگو باشند؟	سرمقاله
۷	ابوالفضل هدایتی آذری	پیش داوری	سخن روز
۸	اسماعیل اسماعیل زاده شبستری	آرامگاه شیخ محمود شبستری از گذشته تا حال	تاریخ و جغرافیای شبستر
۱۱	حسین-روشن	کوچه مدرسه «مدرسه کوچه سی»	محلله‌های شبستر
۱۲		خیر بزرگوار مرحوم سیف‌الله سلطانی	نیک‌نامان
۱۴		نگاهی گذرا بر مراسم «شب فرهنگ و هنر گونئی»	ویژه‌نامه «شب فرهنگ و هنر
۱۷		سخنان مدیرمسئول پیام شبستر	گونئی»
۱۸		سخنان آقای دکتر صفی پور در شب فرهنگ و هنر گونئی	ویژه‌نامه
۱۹	محمد رضا رونقی	معجزه خیطاب	ویژه‌نامه
۱۹	فرمان خلیلوف	میرزه علی معجزون نجیب روحونا یادگار	
۲۰	محمد علی نقابی	شبستری رنالیسم طنز شاعیری، میرزا علی معجزون یاشایشینا اوتته‌ری بیر باخیش	ویژه‌نامه
۲۲	حسین محمد خانی «گونئیلی»	شبستری علی «معجز»-ون شئعرلرینه اوتتری بیر باخیش	
۲۴	حسن ریاضی (ایلدیریم)	میرزا علی معجز و شبستر	ویژه‌نامه
۲۵	اکبر صالحی «قاداش»	رحمت اوخو مؤعجوزه	
۲۶	پروفیسور محمد تقی زهتابی-نین	شبستری میرزه علی معجزین حیاتی	ویژه‌نامه
۲۷	کمالی، حسین اقدسی، محمد علی نقابی، عزیز امجدی و حسین م. «گونئیلی»	اولو تانرینین آدی ایله	ویژه‌نامه
۲۸	ابوالفضل موحدی	جلوه‌های تجدد در شعرمعجز شبستری	
۳۱		معرفی گروه بین المللی رقص آیینی آذربایجانی آیلان	ویژه‌نامه
۳۲		تاریخچه، مانیفست و منتشرات	
۳۳	سختاوت صابیر	گول خانیم	ویژه‌نامه
۳۴	حسین محمدخانی «گونئیلی»		
۳۵	اکبر صالحی «قاداش»	گولدور هله مؤعجوز	نظری و نقدی
۳۶	یاسر میردامادی	شبستری و راه و رسم سقراطی	
۳۹		هنرمندان شرکت کننده در شب فرهنگ و هنر گونئی	اندیشه
۴۰	بهزاد قره‌یاضی	خشکی یا خشکسالی؟	
۴۳		از دریاچه ارومیه چه خبر؟	دانستنی‌ها
۴۴		اجرای طرح آمارگیری از خانوارهای کشاورز حوضه آبریز دریاچه ارومیه	
۴۵	ج-امینی	دلایل خشک شدن دریاچه ارومیه	
۴۷	ام البنین خسروی	غذاهای سنتی شبستر	
۴۸	حسین غزالی	به مناسبت درگذشت پژوهشگر عرفان ایران	دانستنی‌ها
۴۹		تجلیل از یک پیشکسوت فرهنگی	گزارش
۵۰		تجلیل از یک پیشکسوت فرهنگی	
۵۱		جشنواره برداشت آلبالوی تسوج	گزارش
۵۱	هادی مروتی شانجانی	معضل سگ‌های ولگرد در شهرستان شبستر	گزارش
۵۲			اخبار
۵۴		نظرات مخاطبان فصلنامه	با مخاطبین
۵۵		جدول	

چه کسانی باید پاسخگو باشند؟

سید حسین غزالی

بحران اقتصادی اخیر ضمن آنکه لطمات زیادی به زندگی مردم عادی وارد کرده، امکان برنامه ریزی را از فعالان اقتصادی سلب نموده، موجب آشفتگی در سایر حوزه‌های اجتماعی، مانند عدالت اجتماعی، امنیت روانی و اخلاقی و... شده، امید به بهبود از طریق مشارکت سیاسی را کاهش داده و افق آینده را تیره ساخته است، همچنین اذهان عمومی را با این سوال مواجه نموده که این قافله ره به کجا خواهد برد و این کشتی کی به ساحل آرامش خواهد رسید؟

اینکه یک روز سکه بفروشند و روز بعد خریدار را دستگیر و محاکمه کنند یا ارز را مثلاً تک نرخی کنند و قول تخصیص ارز به همه وارد کنندگان بدهند و بعد تهدید به افشاگری گیرندگان ارز بنمایند، یا تعدادی از عوامل دست چندم را محاکمه و محکوم نمایند و یا علیه محکوم و گرانفروش شعار دهند، گشایش از کار فرو بسته مردم نخواهد کرد. حتی اگر همه اقتصاددانان و سیاستمداران جمع شوند و بگویند اوضاع خوب و در کنترل است و یا قیمت ارز در بازار غیر رسمی حباب دارد، یا بازار غیر رسمی سهم بسیار اندکی در مبادلات دارد.

باز هم مردم تاثیر همین ارز غیر رسمی (نرخ چهارم) را بسادگی در کالاها می بینند. مگر

کدام فروشنده لوازم خانگی، خودرو، لوازم الکترونیکی، کامپیوتر، دخانیات و... کالای خود را بر مبنای نرخ ارز سامانه نیمایی فروشد. همین گرانی به تدریج تاثیر خود را بر روی سایر کالاها نیز گذاشته است. برای مثال میوه که منشاء کاملاً داخلی دارد نسبت به سال گذشته ۷۰ درصد گرانتر شده است و سفره مردم هر روز کوچکتر شده است.

هر چند تصمیمات منفرد و متناقض و در برخی موارد اشتباه دولت کنونی در پیدایش این وضعیت موثر بوده لیکن پر واضح است که این بحران ریشه ای عمیق تر داشته و بیشتر زائیده ساختارهای معیوب و رانتی اقتصاد است.

برای مثال می توان به عدم تمایل مسئولین به وجود بنگاه‌های بزرگ اقتصادی در دست افراد حقیقی اشاره نمود که ماحصل آن مصادره صنایع بزرگ و سپردن آنها به بخش‌های دولتی بود که در خیلی از موارد منجر به فروپاشی آنها گردید و برندهائی مانند ارج و آزمایش و کفش ملی و... به تدریج از گردونه صنعت حذف شدند. حتی وقتی اشتباه بودن چنین سیاستی معلوم گردید بجای واگذاری به مردم، چنین صناعی بین دولتی‌ها دست به دست شد تا معلوم شود که تغییری در نگاه امنیتی به اقتصاد ایجاد نخواهد شد.

با این همه تاثیر عملکرد اقتصادی دولتهای پس از انقلاب را نیز نباید نادیده گرفت.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در تیر ماه سال ۱۳۹۶ گزارشی از

عملکرد اقتصادی دولت‌ها را منتشر کرد که در ادامه به برخی از آمارهای ارائه شده در گزارش اشاره می‌کنم.

تهیه کنندگان گزارش در چهار شاخص: ۱- رشد اقتصادی ۲- تورم و میزان اشتغال ۳- سطح رفاه ۴- میزان بهره‌وری منابع نفتی، عملکرد دولت‌های پس از جنگ و تا پیش از دولت دوازدهم را بررسی کرده‌اند.

۱- رشد اقتصادی

گزارش به استناد آمار نشان می‌دهد که رشد اقتصادی در دولت‌های سازندگی بجز سال‌های ۶۹ و ۷۰ منفی بوده است. اگر از دولت پنجم که بلافاصله پس از جنگ تشکیل شد، صرف نظر کنیم مجموع رشد اقتصادی دولت ششم به ریاست مرحوم آیت‌الله هاشمی رفسنجانی ۱۲ درصد بوده است. دولت اول اصلاحات با وجود تنزل قیمت نفت و کاهش درآمدهای مربوطه ۱۴ درصد و دولت دوم اصلاحات ۲۶ درصد رشد اقتصادی را ثبت نموده است.

این عدد علیرغم افزایش عجیب قیمت نفت در دولت اول آقای احمدی نژاد به ۱۷ درصد و در دولت بعدی وی به ۵ درصد کاهش پیدا کرد. دولت یازدهم در حالی تشکیل شد که رشد اقتصادی تا منفی ۶ درصد کاهش پیدا کرده بود با این حال دولت اول آقای دکتر روحانی توانست در طول چهار سال مجموعاً رشد اقتصادی ۱۲ درصدی را ثبت کند.

گزارش می‌گوید که از این حیث دولت دوم اصلاحات بهترین عملکرد و دولت دوم آقای احمدی نژاد بدترین عملکرد را داشته‌اند. ضمن آنکه دولت اصلاحات تنها دولتی بوده که رشد مستمر و با ثباتی داشته است.

بدترین عملکرد این شاخص را دولت ششم به ریاست مرحوم آیت اله هاشمی رفسنجانی با میانگین ۳۲/۴ درصد داشته است. این عدد با کاهش قابل توجهی در دولت اول اصلاحات به میانگین ۱۷ درصد و با استمرار کاهش در دولت دوم اصلاحات به میانگین ۱۴/۵ درصد رسیده است. پس از یک دوره با ثبات، تورم مجدداً در دولت‌های نهم و دهم آقای احمدی نژاد افزایش پیدا کرده به گونه‌ای که در اواخر دولت دهم حتی به بیش از ۴۰ درصد نیز رسیده است.

بدین ترتیب بهترین عملکرد از منظر کنترل تورم و ثبات آفرینی اقتصادی را دولت‌های اصلاحات داشته‌اند.

معیار دیگری که گزارش بدان توجه نموده میزان درصد اشتغال ایجاد شده درصد بوده است. متأسفانه چون ارقام مذکور تا دولت نهم درج نگردیده لذا مقایسه درستی نمی‌توان داشت. نکته‌ای که می‌توان اشاره کرد این است که دولت‌های نهم و دهم در طول ۸ سال مجموعاً فقط ۸ هزار شغل ایجاد کرده‌اند. با توجه به اینکه درآمد نفتی در طول دوره مذکور به رقم افسانه‌ای بیش از ۶۰۰ میلیارد دلار رسیده، می‌توان نتیجه گرفت که دولت‌های مذکور به ریاست آقای دکتر احمدی نژاد فرصت طلایی برای سرمایه‌گذاری در آمد سرسام آور نفتی در بخش مولد اقتصاد را از دست داده است.

معنی دیگر این عبارت آن است که این سرمایه کلان بیشتر منجر به افزایش نقدینگی شده است. پروژه‌هایی مانند افزایش وام مسکن، وام‌های کم بهره تخصیصی به بنگاه‌های زود بازده، مسکن مهر، پرداخت یارانه نقدی، اختلاس‌های نجومی و... در طول دو دولت یاد شده در پیدایش این معضل

دوم آقای احمدی نژاد که تنزل پیدا کرده است.

معیار دیگری که گزارش برای تعیین سطح رفاه خانوار معرفی می‌کند، حداقل دستمزد حقیقی است که از اختلاف دستمزد رسمی از تورم بدست می‌آید. نتایج مندرج در گزارش نشان می‌دهد که دستمزد حقیقی پس از کاهش در دولت دوم سازندگی در دولت‌های اصلاحات رشد قابل توجهی داشته و بهترین عملکرد با نرخ ۲۲ در دولت دوم اصلاحات ثبت شده و بدترین عملکرد نیز مربوط به دولت دوم آقای احمدی نژاد با ۱۷- بوده است. بدین ترتیب بر اساس یافته‌های گزارش، بیشترین فشار به خانوارها، در دولت دوم آقای احمدی نژاد وارد شده است.

معیار دیگر گزارش مقایسه نابرابری درآمدی یا ضریب جینی است. این معیار شاید تنها نقطه قوت دولت آقای احمدی نژاد می‌توانست باشد، البته به شرطی که می‌توانست تورم را کنترل کند. با توجه به پرداخت یارانه نقدی در دولت ایشان و نیز با عنایت به اینکه یارانه در نظر گرفته شده درصد قابل توجهی از درآمد اقشار پائین دست اجتماع را تشکیل می‌داد، بسرعت باعث بهبود درآمد دهک‌های پائین شد. هر چند افزایش شدید تورم که یکی از علت‌های آن همین توزیع یارانه نقدی بود تا حدود زیادی اثرات واقعی آن را خنثی نمود.

۴- تورم - میزان اشتغال

شاخص تورم احتمالاً از آن جهت مورد توجه تهیه‌کنندگان قرار گرفته که کنترل آن تاثیر زیادی در ایجاد ثبات اقتصادی دارد و ثبات اقتصادی از پیش نیازهای جذب سرمایه‌گذاری در بخش‌های مولد اقتصادی می‌باشد.

۲- میزان بهره‌وری درآمدهای نفتی

گزارش، مجموع درآمدهای نفتی هر دوره ۴ ساله را بر جمع رشد اقتصادی همان دوره تقسیم کرده تا مشخص نماید که برای کسب هر یک درصد رشد اقتصادی چه میزان درآمد نفتی صرف شده است.

این شاخص، صرف نظر از آنکه میزان بهره‌وری درآمدهای نفتی را تعیین می‌کند همچنین می‌تواند میزان وابستگی به درآمد نفتی در دوره‌های مورد بررسی را نشان دهد. صرف نظر از دولت اول سازندگی، بهترین آمار این بخش با نرخ ۴/۹ میلیارد دلار برای هر یک درصد رشد اقتصادی، متعلق به دولت دوم اصلاحات بوده است. علیرغم اینکه بیشترین نسبت در سایر دولت‌ها صرف ۱۷/۸۷ میلیارد دلار برای هر کسب هر یک درصد رشد را نشان می‌دهد، این آمار در دولت دوم آقای احمدی نژاد به صورت فاجعه آمیزی افزایش یافته و رقم عجیب ۶۷/۱۸ میلیارد دلار برای هر یک درصد رشد را ثبت نموده است.

این آمار همچنین یکی از اساسی‌ترین دلایل بحران‌های دهه نود اقتصاد ایران را مشخص می‌سازد. وجود درآمد افسانه‌ای نفت همزمان با کاهش شدید رشد اقتصادی به عنوان شاهکار دولت دهم، تاثیر شگرفی در تخریب اقتصاد ایران و از متهمین ردیف اول در ظهور بحران‌های دهه نود است.

۳- سطح رفاه خانوارها

گزارش، از نسبت هزینه خوراک به کل هزینه خانوار، معیاری را معرفی می‌کند که سیر نزولی آن به معنی بهبود سطح رفاه خانوار است.

گزارش نشان می‌دهد که این نسبت پیوسته در حال بهبود بوده الا یک استثناء در دولت

سهیم بوده اند.

در جدول زیر ارقام گزارش ذکر شده است:

دولتها	تورم	مجموع رشد اقتصادی سال	تعداد شغل ایجاد شده	نسبت صادرات نفت و گاز به رشد اقتصادی	نسبت هزینه خوراک به کل هزینه ها	رشد دستمزد حقیقی	درآمد نفت و گاز میلیارد دلار
۵	۲۵/۳	۳۰		۴/۱۸	۳۴/۷	۶۲	۱۲۵/۴
۶	۳۲/۴	۱۲		۸/۲	۳۲/۳	-۷	۱۰۲/۴
۷	۱۷	۱۴		۶/۳	۲۹/۷	۱۲	۸۹/۶
۸	۱۴/۵	۲۶		۴/۹	۲۵/۶	۲۲	۱۲۵/۱
۹	۱۶/۵	۱۷	-۱۲۰	۱۷/۹	۲۲/۹	۸	۲۹۸/۴
۱۰	۱۸/۸	۵	۱۲۸	۶۷/۲	۲۴/۴	-۱۷	۲۲۲/۹
۱۱	۱۵/۸	۱۲	۲۰۰۰	۱۴	۲۵/۱	۲۸	۱۴۶/۶

گزارش در جمع بندی ذکر می کند که در مقایسه عملکرد دولت های پس از جنگ، دولت دوم اصلاحات با بیشترین بهره وری از منابع نفتی برای رشد اقتصادی، کمترین تورم بعلاوه افزایش قابل ملاحظه سطح دستمزد حقیقی بهترین عملکرد را داشته و در نقطه مقابل دولت دوم آقای احمدی نژاد قرار گرفته است. ضمن آنکه عملکرد دولت اول آقای دکتر روحانی قابل دفاع بوده است.

این گزارش علیرغم آنکه پیش از شروع بحران های اخیر اقتصادی نگاشته شده لیکن آدرس های عوامل ایجاد این بحران در آن بخوبی نمایش داده شده است.

نکته دیگری که می شد به گزارش اضافه نمود نقش و تاثیر مصوبات قوه مقننه در عملکرد اقتصادی دولتها بود. برای مثال مجلس هفتم که در غیاب فعالین مطرح اصلاح طلب تشکیل شده بود اقدام به تصویب طرح های از قبیل طرح تثبیت قیمت ها، اصلاح و افزایش مستمری والدین شهداء، تسهیل از دواج جوانان، افزایش ۰ درصد حقوق بازنشستگی مستخدمین شهید و جانباز، الزام دولت به اخذ مجوز مجلس برای برخی قراردادهای پس گرفتن لایحه برنامه چهارم از مجمع و تغییر

آن و... عملاً مصارف دولت را افزایش داد و شریک تلاطم های بعدی اقتصاد گردید.

گزارش در خصوص میزان رشد نقدینگی که عنصر اصلی در آشفتگی های اقتصادی اخیر بوده، نیز ساکت است.

معمولاً میزان رشد اقتصادی، سطح مجاز افزایش نقدینگی را تعیین می کند. لیکن متوسط رشد نقدینگی بعد از انقلاب ۲۷ درصد بوده و پایه پولی که عامل اصلی افزایش نقدینگی است بطور متوسط سالیانه ۲۱ درصد رشد داشته در حالی که متوسط رشد اقتصادی کمتر از ۵ درصد بوده است. حتی دولت دوم اصلاحات نیز در این مورد عملکرد ضعیفی داشته و یکی از بیشترین درصدهای افزایش نقدینگی را ثبت کرده است.

از دلایل اصلی افزایش پایه پولی می توان به بدهی بخش های دولتی به بانک مرکزی، بدهی بانک ها به بانک مرکزی و خالص دارائی های خارجی اشاره کرد.

در کشور ما هر وقت قیمت نفت پائین آمده، دولت با استقراض از بانک مرکزی باعث افزایش پایه پولی شده و هر وقت قیمت نفت بالا رفته، افزایش سطح دارائی های خارجی بانک مرکزی موجب رشد پایه پولی شده است.

تا سال ۸۰ بدهی دولت به بانک مرکزی و پس از آن افزایش دارائی های خارجی بیشترین سهم را در این مورد داشته اند. ضمن آنکه از سال ۸۱ تا ۹۶ میزان بدهی بانک ها به بانک مرکزی ۵۴ برابر شده تا نقش مهمی در افزایش ۳۶ برابری نقدینگی طی همان دوره داشته باشند.

تسهیلات تکلیفی، معوقات بانکی، بنگهداری بانکها، یکی شدن وام دهنده و گیرنده از مهمترین عوامل افزایش نجومی بدهی بانکها به بانک مرکزی است که اصلاح نظام بانکی را از اولویت های اصلی برای بهبود شرایط اقتصادی قرار می دهد.

گفتنی است که در بازه زمانی سال های ۷۹ تا ۹۱ نرخ تورم از سود بانکی بیشتر بود و به همین دلیل رانت زیادی در تسهیلات وجود داشت و بانکداری تبدیل به یک فعالیت پر سود گردیده بود به گونه ای که تعداد بانکها در بازه مذکور سه برابر شد.

همچنین بر اساس آمار مندرج در گزارش اردیبهشت ۱۳۹۷ حدود ۳۵ درصد شاغلین ایران حقوق بگیر دولت هستند و سالیانه حدود ۸۵ هزار میلیارد تومان حقوق به آنها پرداخت می شود.

این مبلغ معادل ۲۵ درصد کل هزینه های کشور هست. این در حالی است که برای مثال آقای لاریجانی گفته اند صدا و سیما بیست و پنج هزار نفر نیروی فعال دارد که دوازده هزار نفر آن مازاد هستند و یا وزارت نیرو اعلام کرده که حدود ۲۵,۷۰۰ نفر نیروی مازاد دارد.

آقای لاریجانی اضافه کرده اند که این نیروی مازاد بخش اعظم بودجه جاری کشور را جذب خود می کند و فضای تنفسی برای کارهای دیگر نمی گذارند.

با این رشته دراز چه کسانی باید پاسخگو باشند؟

پیش داوری

ابوالفضل هدایتی آدری

در شماره قبل در خصوص برخی از مسائل فرهنگی که به نگرش‌های ما ایرانیان مربوط می‌شود بحث شد، به خاطر اهمیت موضوع ادامه بحث را از مقوله پیش داوری پی می‌گیریم.

یکی از خصوصیات که در ما ایرانیان وجود دارد، پیش داوری‌های فراوان نسبت به بسیاری از امور و اشخاص است. اگر هر کدام از مابه‌درون خودمان رجوع کنیم پیش داوری‌های فراوانی می‌بینیم. این پیش داوری‌ها در کنش و واکنش‌های اجتماعی ما تأثیرات منفی زیادی دارد. معمولاً وقتی گفته می‌شود پیش داوری، بیشتر نوع منفی آن مدنظر است ولی آثار مخرب پیش داوری منحصر به جنبه منفی نیست. انواع مثبت آن هم آثار مخرب خود را دارد. از جمله خوشبینی‌های نابه‌جا که نسبت به برخی افراد و قشرها و گروه‌های اجتماعی داریم. پیش داوری به پافشاری بدون دلیل و غیر قابل اثبات فلسفی یا تجربی می‌گویند. ریشه پیش داوری اغلب یک باور یا نقل قول از شخصی می‌باشد که مورد قبول و احترام ما است و باعث می‌شود که انسان به راحتی حرف بی‌دلیل یا بدون دلایل کافی را نه تنها بپذیرد بلکه بر روی آن پافشاری کند، در حالی که مبتنی بر واقعیت نیستند و تنها بر اساس تجارب قبلی و محدود ما که آن را درست و قطعی تلقی می‌کنیم، شکل می‌گیرد.

گذشت کردن و نگاه خوش بینانه داشتن

نسبت به برخی رفتارها که حس بدبینی را ممکن است در ما تشدید کند نکته بسیار مهمی است.

چه کنیم تا دیگران را قضاوت نکنیم؟ چرا با این که همه ما می‌دانیم قضاوت کردن بر رفتار و گفتار دیگران از زشت‌ترین و آزاردهنده‌ترین ناهنجاری‌های رفتاری ما ایرانی‌هاست، اما بیشتر اوقات آگاهانه یا ناآگاهانه مرتکب آن می‌شویم. در حالی که اگر هر یک از ما بدرستی خود را بشناسد و تأثیر قضاوت‌های نادرست خود را بر زندگی افراد ببیند و این نکته را درک کند که گاهی قضاوت‌های نادرست می‌تواند مسیر زندگی دیگران را تغییر دهد، به طور قطع در قضاوت عجله نکرده و بسیاری از اوقات ترجیح می‌دهد که از قضاوت بپرهیزد و انجام این موضوع مهم را به افراد دارای صلاحیت بسپارد.

در واقع پیش داوری بر اساس منطق و واقعیت نیست بلکه بر پایه مجموعه‌ای از فرضیات، مفاهیم نیمه درست و گمانه‌زنی‌ها شکل می‌گیرد و مبتنی بر تعمیم غلط و انعطاف اگر پیش داوری نوعی نگرش است، تبعیض تجلی آن و تحقیر یا برچسب زدن، پیامدهای آن می‌باشد.

برای مثال هنگامی که با فرد جدید و ناآشنا برخورد می‌کنیم، به جای اینکه سعی کنیم او را بشناسیم، صرفاً به این دلیل که فرد مورد نظر عضو صنف یا گروهی است، در مورد تمام ویژگی‌ها و خصوصیات وی قضاوت می‌کنیم. اگر پیش داوری نوعی نگرش است، تبعیض تجلی آن و تحقیر یا برچسب زدن،

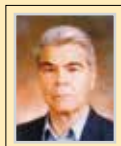
پیامدهای آن می‌باشد. بخش عمده‌ای از پیش داوری بصورت ناآگاهانه انجام می‌شود در فرضیات قالبی روزمره در مورد سایرین نمود پیدا می‌کند. این تعمیم‌ها رفتار ما را تحت تأثیر قرار می‌دهند و موجب می‌شود که در مورد بخش‌های مختلف اجتماع تبعیض قائل شویم. غالباً یاد گرفتیم که حقایق را به غلط تعمیم می‌دهیم. نه به دلیل بدخواهی یا تنفر، بلکه به این دلیل که در اغلب موارد این کار آسانتر از درک تفاوت‌ها و پیچیدگی‌های واقعی دنیای اطرافمان است. در ابتدا ممکن است فکر کنیم که زنان عاطفی‌تر از مردان‌اند. یا قوم خاصی را خسیس یا ساده لوح فرض کنیم. این فرض‌ها و بیانات مبتنی بر اطلاعات ناقص و ناکافی است که به تدریج از آنها برای طبقه بندی و در نهایت قرار دادن اعضای این گروه‌ها در قالب‌های سفت و سخت و تغییر ناپذیر استفاده می‌کنیم. روانشناسان معتقدند که پیش داوری حاصل تمایل طبیعی ما برای قالب بندی جهان به منظور معنا دادن به آن است. این قالب‌ها مبتنی بر واقعیت نیستند بلکه بر اساس تجارب قبلی محدود ما که آن را درست و قطعی تلقی می‌کنیم، شکل می‌گیرد.

روانشناسان مطالعاتی را در زندگی روزمره انجام داده‌اند. برای مثال در یکی از پژوهش‌های مشهور در این حوزه، یک گروه ۲۲ نفری از پسرانی که در یک اردوی تابستانی شرکت کرده بودند به دو گروه به نام مارها و عقاب‌ها تقسیم شدند.

ادامه در صفحه ۸

آرامگاه شیخ محمود شبستری از گذشته تا حال

اسماعیل اسماعیل زاده شبستری

اثر شیخ محمود شبستری که هر دو کتاب شعر است. و من از خواندن کتاب گلشن راز لذت بردم. میل داشتم که اگر روزی به آذربایجان قدم گذاشتم، به شبستر بروم و بر سر مزار شیخ محمود شبستری فاتحه بخوانم و برای وی طلب آمرزش بکنم.»

سال‌ها بعد که امیر تیمور ضمن لشکرکشی به سرزمین آذربایجان و بنا به درخواست شیخ مسعود نوه شیخ شبستری، قدم در زادگاه شیخ می‌گذارد؛ دستور می‌دهد که مقبره آن بزرگوار، مرمت و نوسازی و توسعه پیدا بکند. امیر تیمور

از قرائن تاریخی چنین برمی‌آید که تعمیر و توسعه آرامگاه شیخ محمود شبستری بعد از وفات وی، برای اولین بار توسط امیر تیمور گورکانی انجام گرفته است و او در زندگی نامه خود به این موضوع اشاره کرده است. او می‌گوید: «با این که جوان بودم و به اقتضای جوانی اسب تاختن، تیراندازی، شمشیر زدن و کشتی گرفتن را دوست داشتم؛ اما از تحصیل علم نیز غافل نبودم. در آن موقع دو کتاب را که هر دو به زبان فارسی نوشته شده بود خواندم یکی (مثنوی) نوشته جلال‌الدین رومی و دیگری (گلشن راز)

پیش داوری

ادامه از صفحه ۷

سپس دو گروه در یک سری فعالیت‌های رقابتی که مستلزم عملکرد اعضای گروه‌ها در مقابل یکدیگر بود، شرکت کردند. پس از مدت کوتاهی اعضای هر گروه، نگرش‌های منفی و تصورات قالبی در مورد اعضای گروه مقابل پیدا کردند. از جمله اینکه تمام مارها متقلب‌اند و همه عقاب‌ها در فعالیت ورزشی ضعیف عمل می‌کنند. این تجربه نشان می‌دهد که افراد به سرعت با گروه‌های خود همانندسازی کرده و ویژگی‌های نادرست را به اعضای گروه دیگر نسبت داده و احساسات تنفر آمیز در مورد آنها کسب می‌کنند. چگونه پیش داوری را مورد چالش قرار دهیم؟ این باور که نزدیکی موجب دشمنی می‌شود، همیشه درست نیست. نزدیکی به سایر گروه‌ها در اجتماع غالباً منجر به تحمل و پذیرش نگرش‌ها و ارزش‌های آنان می‌شود. هر یک از ما مسئولیم با تعصب و پیش داوری مقابله کنیم و می‌توانیم نقش قابل ملاحظه‌ای را در کاهش سطوح تبعیض در جامعه ایفا کنیم.

سوالات زیر می‌تواند دید ما را نسبت به ارزش‌ها و نگرش‌هایی که نسبت به دیگران داریم واقع بینانه تر سازد:

- آیا این نگرش یا ارزش صحیح است؟
- آیا به تمام حقایق مرتبط با آن دسترسی داریم؟
- آیا به جای در نظر گرفتن تصویر کامل، بر یک یا چند بعد منفی تمرکز کرده‌ام؟
- آیا به شیوه‌ای نا عادلانه به این فرد یا گروه برچسب می‌زنم؟
- بررسی نگرش‌ها و ارزش‌ها با استفاده از سوالات فوق، گام بلندی در جهت آگاهی از تعصبات و در نتیجه چالش با پیش داوری‌ها است.

* سه منبع مقاله در دفتر مجله موجود است

منابع: کتاب منم تیمور جهانگشا و کتاب شبستر

و پیرامون آن - تألیف استاد روشن دل

با توجه به اینکه مقبره شیخ محمود شبستری به علت فرسودگی نیاز به تعمیر و توسعه داشت و در این رابطه طرح و نقشه لازم توسط سازمان میراث فرهنگی آذربایجان تهیه و آماده اجرا بود که به علت نبود بودجه لازم در سازمان مذکور که متولی این کار بود، اجرای طرح یادشده سالها بدون اقدام مانده بود و طبق نقشه ارائه شده لازم بود جهت توسعه محوطه بقعه پنج باب منزل اطراف مقبره خریداری شود که در این زمینه هیأت امنای مقبره ضمن مذاکره با مالکین منازل مزبور و کسب موافقت آنها و قیمت گذاری توسط کارشناس رسمی و تعیین قیمت آنها به مبلغ یازده میلیون و پانصد هزار تومان به شرح مندرج در کروکی پیوست ارزیابی شده بود.

اینجانب در تاریخ ۷۰/۸/۱ مشغول ارجاع نامه‌های واصله به دبیرخانه نهاد ریاست جمهوری به واحدهای مربوطه بودم که به نامه‌ای برخوردیم که در آن نامه از طریق بودجه سازمان عمران

رحمة الله عليه از دامن تربیت ایشان برخاسته. آفتاب آمد دلیل آفتاب. و این دو لوح شریف در سنه هزار و دویست و شصت و هفت در این دو مقام شریف نصب گردیده است.

و اینک متن سنگ‌نشته قبر شیخ محمود شبستری: «هذا المرقد الشريف جناب شيخ المشايخ محمود شبستري رحمه الله عليه که در سرپرده قدم، قدم بر بساط فضل نهاد و از کأس اولیای کبار شربت محبت چشید و به دست جناب قطب الاولیاء مولانا بهاء الدین یعقوب علیه الرحمه خرقة ولایت پوشید و در سنه عشرين و سبع مائه در سن ۳۳ سالگی از این دار فانی به عالم جاویدانی رحلت فرمود. رحمه الله عليه.

هرگز نمیرد آنکه دلش زنده شد به عشق ثبت است بر جریده عالم دوام ما بعداً نیز چند بار در مقبره و منضمت آن تعمیراتی به عمل آمده. یکی در سال ۱۲۹۷ ه.ق به امر میرزا حسین خان سپهسالار پیشکار ایالت آذربایجان و دیگری قریب ۹۰ سال پیش به امر سر لشکر حسن مقدم انجام گرفته است.

خود در این باره چنین می‌گوید: «بعد از ورود به شبستر عازم دیدار مرقد شیخ محمود شبستری شدم. مشاهده کردم که مزار آن مرد محقر است و دستور دادم که بی‌درنگ برای آن مرد متدین و عالم، مزاری بزنند که در خور مرتبه دینی و علمی او باشد.» بعد از امیر تیمور نیز به مرور ایام، تعمیرات و تغییراتی در بقعه شیخ محمود شبستری انجام گرفته است.

سعدالدین محمود بن عبدالکریم بن یحیی از مشاهیر عرفای آذربایجان بود. در ایام فرمانروایی کیخاتو خان در شبستر متولد شد. در عهد سلطان محمد خدابنده و ابوسعید بهادر خان در شهر تبریز یکی از عرفای بزرگ شمرده می‌شد. در اواخر عمر به شبستر بازگشت و در سال ۷۲۰ هجری قمری در همان جا در گذشت و در وسط باغچه‌ای به نام «گلشن» در جوار قبر استادش بهاء الدین یعقوب تبریزی به خاک سپرده شد. مریدان زیادی داشت. بقعه‌ای برای قبر هر دو ساخته شد.

اکنون این بقعه به صورت زیارتگاهی در آمده و علاقه‌مندان از راه‌های دور به زیارت آن قبور می‌روند. می‌نویسند طاق و رواق بقعه در اثر فرسایش ریزش کرده بود، حاجی میرزا آقاسی وزیر معروف محمد شاه قاجار آن مقبره را تجدید عمارت کرد. بعد از وی در سال ۱۲۶۷ هجری قمری دو قطعه سنگ‌نشته مرمرین بر روی آن دو قبر نصب گردید. خط هر دو سنگ‌نشته نستعلیق جلی است و به طور برجسته نقر گردیده. متن سنگ‌نشته بابا یعقوب چنین است:

«هو الحی الذی لایموت - هذا المرقد الشريف جناب قدوة العارفين وزبدة السالكين مولانا بهاء الدین یعقوب علیه الرحمه. آن جناب از اولاد خادم شیر بیشه ولایت، مالک اشتر است و جناب شیخ محمود از جمله تربیت یافتگان آن حضور بزرگوار است. علو مرتبه جناب مولانا را همین بس است که مانند جناب شیخ محمود

پانصد هزار تومان توسط جناب آقای میرحسین موسوی نخست وزیر وقت بر حسب درخواست جناب آقای دکتر امین لو جهت کمک به تعمیر بقعه شیخ محمود شبستری اهدا شده بود. در اینجا مناسب است که از خدمات و فعالیت‌های جناب آقای دکتر نورالدین پورموسی قلی شهردار وقت شبستر که در اجرای پروژه توسعه و نوسازی مقبره شیخ محمود شبستری همکاری لازم مبذول فرموده‌اند تشکر و قدردانی می‌شود.

خریداری گردید. حالا به مصداق آن مثل معروف که «اسب هست ولی میدان نیست» این پروژه تا سال ۱۳۸۱ را کد و بدون اقدام رها شده بود که در آن سال خیر محترم جناب آقای مهندس محمدرضا دادرسی انجام این کار ارزنده و ماندگار را تقبل فرمودند که این پروژه عظیم از سال ۱۳۸۱ با مدیریت آقای مهندس بیژن خواجه‌ای شروع و در سال ۱۳۸۶ با ۵۰۰ میلیون تومان هزینه پایان یافت و یادآوری می‌شود قبلاً کل مساحت محوطه مقبره حدود ۶۰۰ متر مربع بود که پس از توسعه به دو هزار متر مربع افزایش یافته است. تأسیسات احداث شده در مجتمع مقبره به شرح زیر است:

یک دستگاه آمفی تئاتر با ۲۰۰ نفر ظرفیت میله و مجهز به دستگاه‌های صوتی و نورپردازی. مهمان سرا ۳ باب با امکانات رفاهی که توسط شهرداری تجهیز شده است. ۳ دستگاه کلاس‌های آموزش کارهای دستی، دارای یک باب سالن برگزاری نمایشگاه. کتابخانه مقبره. یک باب واحد مسکونی برای سکونت سرایدار و سرویس‌های بهداشتی که طی صورت جلسه مورخ ۸۷/۷/۱۴ به شهرداری شبستر تحویل گردیده است. ضمناً لازم به یادآوری است که در تاریخ ۱۳۶۷/۸/۲۲ مبلغ

کیش که وابسته به ریاست جمهوری بود به ارگان‌های فرهنگی کمک شده بود. لذا بنده بلافاصله موضوع را به اطلاع جناب آقای دکتر امین لو نماینده محترم وقت شبستر در مجلس شورای اسلامی سابق که نزدیک نهاد مستقر بود رساندم که ایشان بلافاصله به نهاد تشریف آوردند و پس از ملاحظه نامه یاد شده نامه‌ای مبنی بر درخواست مساعدت مالی جهت خرید پنج باب منزل اطراف بقعه شیخ محمود شبستری به عنوان مرحوم آیتا... هاشمی رفسنجانی رئیس جمهور وقت مرقوم فرمودند که این نامه توسط ایشان به سازمان میراث فرهنگی ارجاع گردید ولی نتیجه‌ای حاصل نشد. لذا خوشبختانه با پیگیری‌های کتبی و مرتب آقای دکتر امین لو و پیگیری‌های حضوری اینجانب در نهاد به بار نشست و اولین هدایی ریاست جمهوری در تاریخ ۷۲/۲/۱۵ به مبلغ یک میلیون و دو یست و پنجاه هزار تومان آغاز و آخرین پرداختی به مبلغ دو میلیون تومان در تاریخ ۷۶/۸/۲۴ جمعاً در پنج نوبت به مبلغ یازده میلیون و پانصد هزار تومان به استانداری آذربایجان شرقی حواله و از طریق استانداری مذکور نیز به حساب شهرداری شبستر واریز و توسط شهرداری نیز به حساب هیأت امنای

کروکی بقعه شیخ محمود شبستری و واحدهایی که جهت توسعه خریداری شده است

کوچه مدرسه «مدرسه کوچه سی»

حسین - روشن

کار دیگری نداشتند و تنها تفریحشان، به ویژه در ایام تابستان، همین بود، از رفتار این سید محترم بسیار دلگیر بودند و این عادت خود را هرگز ترک نمی کردند و قادر به ترک آن هم نبودند. و بدین سان شب و روز آن زن های تنها در کوچه مدرسه شبستر، سپری می شد. و هر چند که زندگی آن ها با غم و اندوه بی - شوهری و چشم انتظاری و بی سرپرستی و فقر و نداری، چندان خوش آیند نبود، اما شب های آن ها در پای کرسی و با شب چره های محلی که روی آن چیده می شد، چندان هم خالی از لطف نبود و می توان گفت که شیرین و جذاب هم بود.

این شب نشینی ها و گپ زدن ها و داستان سرایی ها بود که آن ها را در برخورد با مشکلات و مصائب زندگی، سرزنده و شاداب نگه می داشت. و من دوران کودکی خود را در یک چنین محیطی و در درون یک چنین فرهنگی گذراندم و به نوجوانی رسیدم. به دبیرستان رفتم. شروع کردم به خواندن فیزیک، شیمی و ریاضی. از جمله زبان فرانسه.

گاهی که نوبت شب نشینی زن ها، در خانه ما بود، «عالیه باجی» که زن کنجکاو و باذوقی بود، می گفت: «حسین» آن کتاب فرانسه ات را بیاور و برای ما بخوان. ببینیم چه نوشته است؟ و من می خواندم: «موسیو» یعنی «آقا». «مادام» یعنی «خانم». «مادمازل» یعنی «دختر خانم» و زن ها از خنده روده بر می شدند و می گفتند: «این هم شد زبان!»

«دوبیتی» های محلی آذری را بایاتی گویند. وقتی نوبت شب نشینی در خانه «عباس عمی» بود، او خود، داستان سرای مجلس شب نشینی می شد. چپق دسته بلند خود را چاق می کرد و داستان می گفت. داستان های لیلی و مجنون، شیرین و فرهاد، اصلی و کرم.

طنزپرداز این شب نشینی ها خجّه باجی بود که کارش این بود که برای همه اهل محل چه آشنا و چه ناآشنا لقب درست می کرد.

در شبستر آن روز آرایشگر دوره گرد ریزنقشی بود که چهار پایه شکسته خود را سر هر کوچه ای می گذاشت و مردم را با تیغ های صدمبار مصرف اصلاح می کرد. مردم می گفتند فلانی در سر مردم پنبه می کرد. خجّه باجی به او «امیر قالدلی» می گفت یعنی دلاک امریکایی. در مجالس شبانه هیچ کس را به نام اصلی خود نمی شناختند. نام او همان بود که خجّه باجی رویشان گذاشته بود. در این کوچه سید بزرگوار و محترمی نیز زندگی می کرد که کارش نجاری بود. وقتی که اول صبح برای رفتن به در دکان خود از خانه خارج می شد، همه مردم می دانستند که ساعت هشت صبح است و وقتی به هنگام ظهر به خانه برمی گشت، همه یقین داشتند که ساعت درست دوازده ظهر است.

این سید بزرگوار از نشستن زن ها، در کوچه خیلی ناراحت بود و وقتی به کپه ی زن ها در کوچه می رسید، با ناراحتی آن ها را به داخل خانه هایشان روانه می کرد. اما زن ها که در وقت بیکاری، جز نشستن در کوچه و درد دل کردن

کوچه ای که مادر سال های دهه سوم قرن حاضر (قرن ۱۴ شمسی) در آن زندگی می کردیم، کوچه ای بود انباشته از غم و شادی، چون مدرسه گلشن راز قدیم در انتهای آن قرار داشت، آن را کوچه مدرسه می گفتند «کوچه بالاتر از آرامگاه شیخ محمود». در این کوچه غیر از خانواده ما، ده - دوازده خانواده دیگر نیز زندگی می کردند. در مجموعه این خانواده ها فقط شش - هفت نفری مرد بود و بقیه ساکنان آن زنانی بودند که با بچه های قد و نیم قد خود تنها روزگار می گذراندند.

مردانشان در جستجوی کار و نان در شهرهای قفقاز و ترکیه آن روز، سرگردان بودند. بعضی ها را می گفتند که مرده اند. گاهی می گفتند زنده اند. زن ها خودشان آن ها را «اینکین» می گفتند. یعنی گم شده، بی نشان. کسی از سر نوشت آن ها خبر نداشت.

زن هایی که مردی بالای سرشان بود، کاری به کار کسی نداشتند، اما زن هایی که مردی بالای سرشان نبود، خودشان هم مرد بودند و هم زن. کسانی که باغی و مزرعه ای داشتند، از درآمد آن روزگار می گذراندند، آن هایی که چیزی نداشتند، با کار کردن در خانه های مردم، رزق و روزی فرزندان خود را فراهم می کردند. هر دو گروه از این زن ها، تابستان ها و به هنگام عصر، در ته کوچه و در زمستان ها و به هنگام شب در پای کرسی، دور هم جمع می شدند، قصه و داستان می گفتند و «بایاتی» می خواندند و می خندیدند و گاهی نیز می گریستند.

او شام ابا عبدالله حسین (ع) را در فضای باز میل می کنند تصمیم به احداث ساختمان امور خیریه می گیرند و اقدامات عملیاتی ساخت را با مشارکت مردم محل شروع و در مدت زمان کوتاه ساختمان آبرومندی برای انجام امورات خیر و مجالس عروسی و برگزاری مراسم ختم زنانه و استفاده برای صرف شام و نهار برای مراسم و مهمانی های عمومی و خصوصی تکمیل و تجهیز می نمایند.

دانی که چرا خدا تو را داد دو دست

من معتقدم که اندر آن سری هست

یک دست به کار خویشتن پردازی

با دست دگر زد دیگران گیری دست

واقعا آقای حاج سیف الله سلطانی با یک دست برای خود و خانواده کار و تلاش می کرد و با دست دیگر برای عموم مردم بخصوص برای فقرا فعالیت و عنایت داشت و وقتی از تهران به دیزج خلیل می آمدند افراد نیازمند منطقه حضور او را حس کرده و ایشان را پیدا و دیدار می کردند و بارها از دیدار با آنها شادی و نشاط خود را بیان می کردند و اظهار می کرد با خوشی آنها خوش است. آقای حاج سیف الله سلطانی برای دیزج خلیل در کارهای عمومی و خیریه تنه های یک ملت بودند. ایشان در تمامی زمانها و موقعیتهای علاوه بر کمک های فکری کمک های نقدی و ربالی ایشان در کارهای عمومی و عام المنفعه و باقیات الصالحات کار ساز و تعیین کننده بود و همیشه می گفتند شما اقدامات را شروع کنید مرا تا اتمام کار در کنار تان خواهید یافت و انصافا هم پیگیر مسائل بودند و هم حضور داشت و هم زنجیر احسانات خود را قطع نمی کردند و در مقابل تشکر و قدر دانی مردم همیشه می گفتند من با خدا معامله کرده ام و هر بار که در منطقه شبستر ۱۰۰ تومان هزینه می کنم تا می رسم به تهران در همان روزهای کاری اول هفته چندین برابر آن را خداوند برایم حواله می کنند و برکت پولهای خود را در هزینه کارهای عمومی و فقرا می

خیر بزرگوار مرحوم سیف الله سلطانی

انقلاب اسلامی برای سلامت و بهداشت عمومی است. آقای حاج سیف الله سلطانی بعد از پیروزی انقلاب اسلامی فعالیت کسب و کار خود را توسعه داده و به یک کار آفرین در بخش صنعت تبدیل شده و با تاسیس شرکت صدر صنعت پایدار وارد فاز تولید قطعات خودرو شدند و برای انجام تعهدات خود برابر قراردادهای منعقد شده با ایران خودرو بیش از ۳۵۰ الی ۴۰۰ نفر مستقیما اشتغال ایجاد کرد. ایشان در مدیریت کارخانه تخصص و تجربه را در کنار هم داشت و کارها را به خوبی پیش می بردند و جوانان جوایب کار و طالبان روزی حلال را زیر بال و پر خود می گرفت و باورشان بود. دلگرمی و علاقه به کار به اندازه ای بود که تلاشها و برنامه ریزی ها دراز مدت ایشان برای تولید تمامی قطعات خودرو و تولید و خروج یک خودرو استاندارد نیاز کشور از کارخانه «صدر صنعت پایدار» از آرزوهای ایشان بود. در اولین روزهای رونق کاری خود وقتی مشاهده می کند که اهالی محل در میدان باز محل زادگاه

آقای حاج سیف الله سلطانی فرزند رضا متولد سال بزرگ شده شهرستان شبستر - روستای دیزج خلیل است. ایشان دارای سه فرزند پسر و یک دختر می باشد. قبل از انقلاب در روستای دیزج خلیل در امر کشاورزی فعال بوده و در کنار آن به فعالیت در کارهای ساختمانی به صورت پیمانکاری کسب در آمد می کردند و مدت کمی نیز به تولید آب نبات مشغول بودند. از اول جوانی در کنار کسب و کار و فعالیت های در آمد زایی به کارهای عمومی توجه و علاقه مند بودند. روحیه خیر خواهی و کمک به هموعان و برداشتن هر کار مهم روی زمین مانده توجه او را جلب و او را به چاره سازی و رفع مشکل عمومی ترغیب می کرد تا جایی که توان داشت با مشارکت عموم مردم محل و کمک گرفتن از امکانات دولتی در حل مشکل پیش رو قدم برمی داشت. کمک و برداشتن اقدامات موثر برای احداث حمام عمومی محله غیلوی دیزج خلیل نمونه ای از تلاش ایشان در قبل از

اهدای کتاب به فصلنامه پیام شبستر

بنا به وصیت شادروان حاج تقی اشرفی تعداد ۰ عجلد از کتاب های نفیس نامبرده به کتابخانه فصلنامه پیام شبستر اهدا گردید. بدینوسیله از اقدام فرهنگی ایشان سپاسگزاری نموده و شادی روح آن روانشاد را از خدای بزرگ خواستاریم.

دانست. آقای حاج سیف الله سلطانی ضمن توجه به اشتغال جوانان به تفریح و ورزش جوانان و سلامتی جوانان توجه ویژه داشت بطوری که در خرید زمین برای توسعه میدان ورزشی شهدا دیزج خلیل و کمک به تیم های ورزشی در رشته های مختلف حامی و اسپانسر آنها بودند و دوستدار طبیعت و محیط زیست بود و در کنار گروه زیست محیطی یاشیل میشو بود و کمک های قابل توجه به ساختمان و فعالیت های انسان دوستانه در راستای حفظ و حراست از حیوانات و طبیعت رشته کوه های میشو با این گروه دوستدار سر سبزی و طبیعت کرده بود.

آقای حاج سیف الله سلطانی به مسائل خوش بین بود و این خوش بینی باعث انعطاف پذیری ایشان می شد. اهل شکایت یا سرزنش نبود و به جای آن، هر بار مانعی پیش می آمد، از آن استقبال می کرد و مرتب به خود می گفت که من مسئولم و از انداختن تقصیر به گردن دیگران خودداری می کرد در مشکلات دنبال راه حل بود و انضباط فردی را رعایت می کرد و اختیار دارایی های خود را در دست داشت و همیشه پول خود را با خرج کردن ذلیل و خود را عزیز می کرد دفتر کاری ایشان پر از لوح های تقدیر و سپاس بود که خیلی از شخصیت های حقیقی و حقوقی و نهادها و ارگانها و دستگاه های اجرای دولتی به لحاظ عملکرد مثبت و صادقانه و خیر خواهانه از ایشان سراغ داشتند زیر آنها را امضاء کرده اند و همیشه قدر دان اعمال ایشان بوده و خواهند بود. امکان نداشت جمعی یا افرادی نیاز خود را به ایشان بیان کند و او همه یا مقداری از آن را در حد وسع و توان خود بر آورده نکند. کمک های ایشان به مدارس - مجتمع فرهنگی ورزشی دیزج خلیلیان مقیم مرکز - خانه های بهداشت - حمام های عمومی - مساجد - حسینیه ها - معابر - کتابخانه ها - ازدواج جوانان - خیرین سلامت - خیرین مدرسه ساز - خیرین خانه ساز - گورستانها - ساماندهی مزار شهدا، هرگز فراموش نخواهد شد. سنبل و گل دسته خدمات ایشان نوکری و خادمی دسته های حسینی در ایام محرم و احداث مسجد حضرت ابوالفضل عباس (ع) می باشد که با زیر بنای ۸۰۰ متر مربع در دو قسمت مردانه و زنانه نشین با سرویسهای بهداشتی و وضوخانه جداگانه با محوطه سازی حیاط با صرف هزینه نزدیک به یک میلیارد تومان یکی از بزرگترین و بی نظیرترین و مجهزترین مساجد منطقه شبستر است که با حضور و نظارت مستقیم ایشان ساخته و در سال ۱۳۸۹ به بهره برداری عمومی رسید و مسئولین شهرستان بارها یادواره شهدای منطقه را در آن برگزار کرده اند. آنچه از این همه عزت و احترام کسب کرده از دعای پدر پیر و مریض ایشان بود که برای درمان پدر پیر ناتوان مریض بلند قد و سنگین وزن را به پشت کول گرفته و به عشق درمان و بهبود پدر را سوار هواپیما می کرد و در این حالت پدر فرزند خود را دعا می کرد:

«فرزندم رستگار و سربلند باشی»

بارها گفته بود همه چیزم از دعای پدر دریای پلکان هواپیمان تبریز تهران می باشد. امید که همه فرزندان وطن احترام پدر و مادر خود را داشته و مخصوصاً در زمان پیری و بیماری و کهولت سن به والدین خود احسان کنند. حال انتظار عموم دوستان و آشنایان از فرزندان محترم این عزیز سفر کرده به جایگاه ابدی این است که راه پدر بزرگوار را در امر کار آفرینی و زنجیره خیرات و احسانات و اعمال خیری که همه سراغ دارند که قسمتی از آنها به صورت باقیات الصالحات و عام المنفعه می باشد به عنوان صدقه جاریه در برنامه زندگی خود داشته و ادامه دهند. آنها باشند تا روح آن پدر دلسوز و فداکار دعاگوی پیشرفت و سعادت آنها در امور زندگیشان یار و یاور باشد.

روحش شاد راهش پر رهرو باد

نگاهی گذرا بر مراسم «شب فرهنگ و هنر گونئی»

از ویژگی‌های ذاتی مردم شهرستان شبستر، قدردانی و سپاسگزاری از نام‌آورانی است که از لحاظ فکری، معنوی، علمی و پژوهشی گامی برداشته و خدماتی انجام داده‌اند، فرهیختگانی که در زمان‌های گذشته منشاء خدمات ارزنده‌ای بودند و نخبگانی که در حال حاضر برای پیشرفت علمی، آبادانی و رفاه مردم می‌کوشند.

در این راستا گردانندگان فصلنامه پیام شبستر از بدو انتشار بر آن بوده‌اند که به هر بهانه‌ای خدمات گذشتگان بنام راج نهند و زحمات نام‌آوران زمان را پاس دارند و تحت شعار «ما فراموشان نمی‌کنیم» در هر شماره فردی از این افراد را به عنوان نیک‌نامان و مفاخر معرفی و تلاش‌های آنان را برای خوانندگان یادآوری نمایند.

ماه‌ها قبل ایده برگزاری مراسم بزرگداشت شاعر و اندیشمند بزرگ شبستر «میرزا علی

معجز شبستری» طرح و مورد تصویب قرار گرفت. طی جلسات متعددی مشکلات این مراسم، محل برگزاری، هزینه‌های آن و نحوه اجرای برنامه و زمان انجام، مورد بحث و بررسی قرار گرفت و برای رفع مشکلات و بهتر برگزار کردن مراسم تصمیماتی گرفته شد. سرانجام گردانندگان مجله برای روز چهارشنبه هفتم شهریور ماه ۱۳۹۷ و شب عید سعید غدیر خم، مراسمی به این منظور و تحت نام «شب فرهنگ و هنر گونئی» تدارک دیدند. بدین ترتیب ایده چندین ساله مسئولین فصلنامه و اهالی فرهنگ دوست منطقه در مراسمی به یادماندنی متجلی شد. بیش از ۴۵۰ نفر از مردم هنر پرور شهرستان شبستر و تعدادی از ادبا و شعرا در تالار برج آزادی تهران گردآمدند تا یک شب تاریخی را شاهد باشند.

مراسم ساعت ۱۷/۳۰ روز یاد شده، با تلاوت آیاتی از قرآن مجید توسط قاری خوش‌الحان

آقای ولیجانی آغاز شد و با سرود جمهوری اسلامی ادامه یافت. بعد از دکلمه یکی از زیباترین اشعار فارسی معجز که در لزوم تحصیل زنان سروده بود، آقای جمشید صالحی مدیر مسئول فصلنامه پیام شبستر پشت تریبون قرار گرفت و ضمن خوش آمدگویی و تشکر از حضور همشهریان و سایر مدعوین در مورد انتشار بی‌وقفه فصلنامه پیام شبستر، مشکلات و موانع تهیه مطالب، چاپ، انتشار و پخش آن و گزینش مندرجات بیانات مبسوطی ایراد نمود و از همشهریان عزیز که با خرید مجله و حمایت معنوی از انتشار آن هیئت تحریریه را مورد لطف قرار داده‌اند سپاسگزاری و از حامیان عزیزی که با خرید انبوه از فصلنامه و توزیع ماهانه آن در دانشگاهها و بین دانشجویان ما را در ادامه انتشار مجله یار و یاور بوده‌اند قدردانی نمود و اطمینان داد فصلنامه پیام شبستر با کمک‌های مادی و معنوی همشهریان گرمی و عشق و

محمد نقابی

اقدام مجله پیام شبستر را در برگزاری چنین مراسمی ارزنده شمرد و نسبت به این امر قدردانی نمود.

سپس آقای سید حسین غزالی سردبیر فصلنامه پیام شبستر، به نحوه انتشار مجله پرداخت و خلاصه‌ای از تاریخچه، خط و مشی، سرفصل‌های مطالب و منتشرات چهارساله مجله را بیان نمودند.

بعد گروه هنری آیلان، خردسالان هنرمند و توانا با اجرای حرکات موزون جلوه خاصی به تالار بخشیدند و توجه حضار را به خود جلب کردند به طوری که در حین اجرا تعدادی از تماشاگران ایستاده به تشویق نوجوانان هنرمند پرداختند.

پس از آن آقای جمشید درویشی رئیس هیئت مدیره جمعیت خیریه شبستر یهای مقیم، تهران و صاحب امتیاز مجله ضمن بیاناتی به فعالیت‌های اجتماعی، فرهنگی، بهداشتی و خدماتی جمعیت و انتشار مداوم مجله پرداخت. در فواصل سخنرانی‌ها و اجرای موسیقی قطعاتی از شاعر نام آور شبستر «معجز» توسط شعرای آذربایجان قرائت می گردید.

پایان بخش مراسم شب فرهنگ و هنر گوئی عاشیق بین المللی و موسیقی دان شهیر محبوب

جمشید درویشی

زندگی میرزا علی معجز را تشریح و غلیان روح ادبی و انتقادی شاعر را در آشفته بازار آن زمان تشریح کرد و گفت: مقایسه سطح زندگی مردم کشورهای اروپائی و ایران، شاعر تیزبین ما را بر آن داشت که به انتقاد بپردازد و تا پایان عمر با خرافات مبارزه کند. مطالب بیان شده آقای ریاضی مورد استقبال حاضرین در تالار قرار گرفت بعد عاشیق خوشنام و توانای منطقه احدعلیشاهی با گروه هنرمند خود ساز را به سینه فشرد و قطعاتی بس زیبا و دل انگیز هدیه دوستداران موسیقی کرد و مردم با تشویق خود از وی سپاسگزاری کردند.

سپس آقای محمدرضا رونقی شاعر و عضو هیئت تحریریه مجله پیام شبستر قطعه شعری را که درباره معجز شاعر نکته پرداز شبستر سروده بود با عنوان معجزه خطاب دکلمه کرد که مورد استقبال قرار گرفت و حاضرین در تالار با کف زندهای ممتد احساسات خویش را بیان داشتند. آقای دکتر صفی پور مدیر عامل محترم بنیاد رودکی سخنران بعدی مراسم بودند که در خصوص ویژگیهای منحصر بفرد شهرستان و از جمله مفاخر فرهنگی و اجتماعی آن صحبت کردند و این پشتوانه غنی را از عوامل افتخار شبستر یها به شهرشان دانستند. ایشان همچنین

محمد خانی

فداکاری گردانندگان و هیئت تحریریه به حیات مطبوعاتی خود ادامه خواهد داد.

از نوازندگان موسیقی سنتی آذربایجان گروه فعال عاشیق سخاوت با اجرای چند قطعه از ترانه‌های شاد محلی شور و حالی در فضای تالار ایجاد نمود و حاضرین با کف زدن‌های ممتد آنان را مورد تشویق قرار دادند.

بعد از اجرای موسیقی، آقای محمد علی نقابی محقق و معجز شناس، خلاصه‌ای از زندگی معجز را از بدو تولد، دوران کودکی، مسافرت به ترکیه و زندگی در آن کشور و مراجعت به شبستر و شروع دوران شاعری و هجرت به شهر شاهرود و وفات وی بیان داشت. سپس آقای محمدخانی (گوئی لی) ادیب و شاعر نکته سنج منطقه در مورد میرزا علی معجز شاعر ترک گوی و شهیر شبستر به سخنرانی پرداخت و اهمیت اشعار او را در تنویر افکار و بیداری مردم تشریح کرد که مورد توجه حضار قرار گرفت.

بعد از سخنرانی ایشان دو عاشیق زبردست آذربایجانی رو در رو هم ایستادند و به مقابله (دبشمه) با ساز و آواز پرداختند که مورد تشویق تماشاگران قرار گرفته و تالار را به وجد آوردند. بعد از اجرای موسیقی، آقای ریاضی سردبیر مجله آذری وضع اجتماعی و اقتصادی زمان

اصغر ساعی

مسئولین و هنرمندان خردسال، گروه آیلان که بدون دریافت وجهی به هنرنمایی پرداختند صمیمانه سپاسگزاری نموده و برای همه شان شادکامی و بهروزی آرزو می نماید.

در خاتمه دست اندرکاران مجله پیام شبستر از عنایات بی شائبه و استثنائی جناب آقای صفی پور مدیر عامل محترم بنیاد رودکی، جناب پایان مدیر فعال مجتمع برج آزادی و از مسئولین و کارکنان صدیق تالار مجموعه هنری فرهنگی برج آزادی که تالار را در اختیار گروه برگزارکننده شب فرهنگ و هنر گوشتی گذاشته و از مساعدت و همکاری دریغ نداشتند، صمیمانه قدردانی نموده توفیق و پیروزی فرد فرد آنان را در راه خدمت به فرهنگ و هنر از دادار توانا خواستارند.

در پایان لازم می دانیم همکاری و شریک مساعی دوستداران مجله پیام شبستر آقایان فرج کریمی، محمد فعال، اسلامی، فراغی، شوقی را ارج نهیم و پاس داریم.

نیما برگشاد

آشیق محبوب

برنامه های این چینی در موقعیت های مناسب داشتند. روزهای بعد نیز طی تماس های تلفنی و ارسال پیام در تلگرام از انجام مراسم استقبال نموده، همکاری و همبازی مادی و معنوی خود را در راه ادامه انتشار مجله و زین پیام شبستر اعلام داشتند. قابل ذکر است از آقای اکبر صالحی شنیدی مجری توانمند که نسبت به دعوت از عاشیق ها و گروه های آیلان و اداره صحنه، تنظیم برنامه ها اقدام و از ایفای وظیفه خود به نحو احسن برآمد قدردانی به عمل آمد و همچنین از همکاری سرکار خانم الهام یوسف زاده در همراهی آقای اکبر صالحی سپاسگزاری گردید. لازم به ذکر است که آقای اکبر حیدرپور یکی از علاقمندان فصلنامه مبلغی را برای تامین قسمتی از هزینه های مراسم اهدا و نیز آقای شهرام تاراجی نسبت به تامین هزینه گل آرایی صحنه و آقایان اسلامی و فراغی درباره تامین هزینه پذیرائی از مهمانان اقدام نمودند و موجب امتنان و سپاسگزاری گردیدند. از خوانندگان مراسم عاشیق سخاوت، عاشیق احدعلیشاهی، عاشیق باقری، عاشیق محبوب خلیلی، عاشیق سلطانی و گروه های هنرمندشان که با اجرای موسیقی شاد و قطعات ماندگار محیطی سرشار از شادمانی پدید آوردند و داوطلبانه بدون چشم داشت مادی و فقط به احترام مقام میرزا علی معجز دعوت فصلنامه پیام شبستر را قبول در مجلس حاضر شدند و به هنرنمایی پرداختند، صمیمانه سپاسگزاری و قدردانی می نماید و از

اکبر صالحی

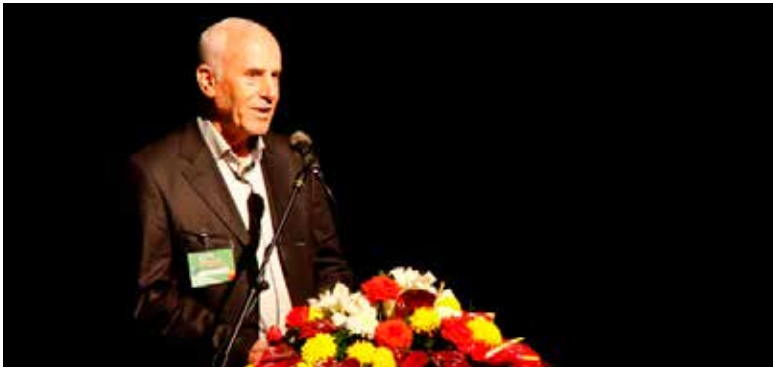
خلیلی بود. نشاط زاید الوصفی به فضای تالار بخشید. این نابغه هنری وقتی مضراب به سیم می زد صوتی چنان دلپذیر در سالن طنین می انداخت که مردم را جذب خود می کرد. وقتی انگشتانش پرده های ساز را می بوسید و وقتی آوای جان پرور او گوش شنوندگان را نوازش می داد، گذر زمان هیچ احساس نمی شد.

آغازگر و پایان بخش مراسم، اجرای موسیقی سنتی توسط گروه ساری تئل به سرپرستی عاشیق اکبر سلطانی بود که قطعات زیبایی به تماشاگران هدیه داد که مورد استقبال عموم حضار قرار گرفت. همه چیز پایان پذیر است. مراسم ما نیز از این امر مستثنی نبود و در ساعت ۲۱ به اتمام رسید. برنامه های اجرا شده مورد توجه کامل شرکت کنندگان قرار گرفت و همگی از نحوه برگزاری، سخنان ایراد شده، اشعار دکلمه شده و موسیقی های پخش شده نهایت رضایت را داشته و درخواست تکرار

خانم قربانی

سخنان مدیر مسئول پیام شبستر

بنام و یاد خدای مهربان

همشهریان عزیز و بزرگوار، خانم ها، آقایان
خوش آمدید،

امروز برای من و دوستانم روز بزرگ و پر افتخاریست و این عزت و سربلندی را شما عزیزان با حضور گرم و پر شورتان آفریدید و من صمیمانه تشکر می کنم و سپاسگزارم.

شهرستان شبستر از زمانهای قدیم به فرهنگ و ادب شهره بوده است و این شهرت را باله خلیل صوفیان، شیخ اسماعیل سیسی، باله حسن بنیسی، بابا فرج وایقانی و شیخ محمود شبستری و این اواخر شیخ محمد خیابانی، شیخ محمد شبستری (ابوضیاء)، حاج مهدی کوزه کنانی و بعدها میرزا علی معجز شبستری و سایر علما و اندیشمندان برای ما آفریده اند و در زمان هم ما فرهیختگان بزرگ زیادی داریم که شما از آن جمله اید و ما به وجودتان افتخار می کنیم.

در قرآن کریم آمده و عرفا نیز بدان تاکید می کنند که دنیا و خلقت تغییر می کنند و نو میشوند. و لفانگ پاولی اثریشی دانشمند فیزیک در قرن بیستم فرضیه ای را ثابت کرد که به قانون پاولی مشهور شد و بخاطر آن جایزه اسکار ۱۹۴۵ را گرفت و مورد تشویق انیشتین قرار گرفت. او می گوید با توجه به اینکه کلیه جانداران، نباتات و جمادات از الکترون های ریزی تشکیل یافته اند و این الکترون ها دارای ارتعاشاتی هستند که از طریق محاسبه آنها می شود کد مخصوص آن الکترون را محاسبه کرد که آن را عدد کوانتومی آن الکترون می گویند و هیچکدام آنها در دنیا مشابه نیستند و جالب اینکه این

هماهنگ شده و مرتب تغییر کنیم و خود را اصلاح نماییم و اگر هر کدام از ما این کار را انجام دهیم در نتیجه جامعه مان اصلاح می شود. حال که شهرستان ما مشهور به فرهنگ و ادب می باشد باید سعی کنیم چون آبادی نمونه منطقه: "بنیس"، بی سواد، بیکاری، احتیاج و کلیه زشتی ها را از شهرستان مان بزدااییم و آن را الگو و نمونه کرده و شهره به تمام نیکی ها بنماییم که شایسته همشهریان فرهیخته ما می باشد. در خاتمه لازم می دانم از همشهریان ارجمند آقایان مهندس دادرس، مهندس رستم پور، حاج اسماعیل امیرهدائی، حاج اکبر بهبودی، حاج آقا تشکری، حاج آقاخزانی، حاج آقا محمود بابالوئی و مهندس قدملی زاده که از ابتدا مجله را از نظر مالی پشتیبانی نموده اند صمیمانه قدردانی نمایم و همچنین از خیرین بزرگوار آقایان حاج یوسف علی جاهی، حاج احمد جاهی، حاج یوسف کلاهی، برادران بیاضیان و حاج جمشید کتانی که احسان فرهنگی نموده و از هر شماره مجله پنجاه جلد خریده و برای ترویج فرهنگ مطالعه به رایگان در اختیار دانشجویان شهرستان قرار می دهند از صمیم قلب سپاسگزاری نمایم.

کد مرتب تغییر می کند و برای درک بهتر اگر ما برای مثال سیسی را از درخت بچینیم الکترون های آن دارای عدد کوانتومی چند رقمی بلند است و برای آسانی فرض کنیم این عدد ۲۳ می باشد ولی وقتی آن را تمیز کنیم آن عدد تغییر کرده و مثلاً ۲۶ می شود و چون این عدد مخصوص الکترون دیگری بود آن نیز در آن لحظه تغییر می کند و این یعنی همه چیز در دنیا در حال تغییر می باشد. نکته قابل توجه اینکه او می گوید حس ها و حتی افکار نیز دارای کد مخصوص بوده و قابل محاسبه می باشند. این محاسبه نشان می دهد که اگر فردی محبتی به من کرد و من جواب مناسب آن را ندادم آن شخص نباید ناراحت باشد چون آن ارتعاش از بین نرفته و در جای دیگر بوسیله کس دیگری جواب داده خواهد شد و این یعنی اینکه:

تو نیکی می کن و در دجله انداز

که ایزد در بیابانت دهد باز

با توجه به این نظریه اصول علمی گذشته با محاسبات فیزیکی نیز ثابت می شوند که اولاً دنیا دائم و لحظه به لحظه در حال تغییر می باشد و در ثانی هیچ خوبی و بدی بی جواب نمی ماند و لذا ما هم ملزم هستیم که با طبیعت

سخنان آقای دکتر صفی پور در شب فرهنگ و هنر گوئی

سلام، چون در اینجا فارس زبان هم داریم پس مجبورم فارسی صحبت کنم. به همه شما خوش آمد می گویم زحمت کشیده و تشریف آوردید، امیدوارم که امشب به شما تا به الان خوش گذشته باشد و این شب عزیز عید غدیر را تبریک عرض می کنم و از دوستان عزیزمان در فصل نامه پیام شبستر و تمام همشهریان که این شب زیبا را تدارک دیده اند سپاسگزاری و تشکر می کنم. بعد از این برنامه های خوبی که اجرا شده و شعرهای خوبی که خوانده شده، صحبت کردن خیلی سخته و شاید صحبت های من برای شما ملال آور باشد. گوئی یا منطقه ارونق و انزاب (منظور شهرستان شبستر) که بنده هم افتخار همشهری بودن این عزیزان را دارم جای کم شناخته شده نیست، خیلی ها با این اسم آشنا هستند. لیاقت، شایستگی و توانمندی و قبل از همه اینها زندگی توام با صداقت، راستی، آرامش و آسایش مردمان این دیار در طول تاریخ افتخار آفرین بوده است. سال ۶۶ در دانشگاه شیراز رشته تاریخ دانشجوی بودم و در سال ۶۷ یک ترم به عنوان مهمان به دانشگاه تبریز رفتم، استادی داشتم به نام دکتر کلانتری که اهل مرنند بودند

از من پرسید: بچه کجایی؟ گفتم شبستریم، نشستند و برای من بیست دقیقه ای از منزلت شبستر و تاریخ این منطقه و اهمیت مردمان و بزرگان شبستر در آذربایجان و نقشی که در تحولات (به ویژه ۲۰ سال اخیر ایران داشت) مفصل صحبت کردند. این باعث شد که من با وسواس بیشتر به جایی که در آنجا متولد شده بودم، توجه کنم و بیشتر از اینها حواسم به خودم باشد، که به هر حال این عنوان را با خودم می کشم. لذا الان که ۵۰ سال از خدا عمر گرفته ام، هر جا که پرسیده اند اهل کجایی؟ با افتخار سرم را بالا گرفته ام و گفته ام شبستری هستم. (تشویق حضار) مرسوم است وقتی از اهالی شهرها و آبادیهای کوچک می پرسند کجایی هستید؟ نام مرکز استان مثلا تبریز را به عنوان موطن خود معرفی می کنند. چون تبریز شناخته تر است، می گویند تبریزی هستیم و بعد می گویند بچه فلان شهر، ولی واقعیت این است که اینقدر درس رزمین ما عوامل افتخار آفرین وجود داره، که در دور دست ها هم بخواییم خودمان را معرفی کنیم به راحتی این عنوان را به زبان می آوریم و به آن افتخار می کنیم. افرادی مثل شیخ محمد خیابانی، کسانی از نوابغ

مشروطه ایران و تاثیر گذار در تحولات فکری جامعه ایرانی و بزرگانی که در حداقل ۲۰۰ سال اخیر در انتقال معارف جدید از اروپا و عثمانی آن زمان به ایران مرکزی تلاش کرده اند اشخاصی مثل میرزا فتحعلی آخوند زاده معروف به آخونداف، و صد ها عزیز دیگر که در این سرزمین نقش آفرین بودند، در ایجاد این افتخار سهم داشته اند و امشب که شب فرهنگ و هنر گوئی هست افتخار می کنیم که معجز شبستری از این منطقه است ایشان در زمانی این اشعار رو گفته اند، معلوم است که در جامعه ما چه خبر بوده و لذا این نشان می دهد که ما نسبت به زمان خودمان، افرادی را داشتیم که جلوتر فکر می کردند، و مطالبی را بر زبان می راندند و به صورت شعر به ما می سپردند که گرفتاری اصلی بشر می تواند یک بخش مهم آن باشد، و آن جمود فکری است. بنابراین، از اینکه امشب میزبان شما در این برنامه بودیم، بر خودمان می بالیم، و به تک تک همشهریهایمان افتخار می کنیم. به همکاران خودم در مجموعه آزادی خسته نباشید می گویم که به هر حال بعد از دو سال نوبت به همشهریهای ما هم رسید که در این مجموعه برنامه ای داشته باشند.

معجزه خيڀاب

محمد رضا رونقي

شبستري آدي- ساني معجزوم
گونئييمين شان ويجداني معجزوم
آنايوردون جوشان قاني معجزوم
وطنيمين آبروسو، آردمي
تورڪ ائلينين، شرافتي، گوركمي

شهر يارين حيدر بابا تپه سي
زھتابي نين پروانه خاطيره سي
آشيق قشم، سازي، سؤز و صداسي
ھاميسي سس وئريب گؤزل سسينه
ھم نفس اولوبلار خوش نفسينه

وطن باغچاسينين قيزيل گولوسن
شبيترين نغمه لي بولبولوسن
سن ائليمين شيرين، كسگين ديلي سن
ياز آييلسين ميللتيميز، ائليميز
بیر آچيلسين باغلي قالان ديليميز

معجز اويان، معجز اويان آماندير
زمانه ميز چوخ كدرلي زمان دير
گونلريميز بير- بيريندن يامان دير
ياخشيلغي يامانليغا ساتيلار
دوزگونلويو داھا گؤزدن آتيلار

معجز اويان دور قلمين آل اله
ائل ايچينده تازادان سال ولوله
اوجاسسله بوميللتي سيلكه له
قوي ياتانلار بير يوخودان اويانا
تمددونون ايبي گله بو يانا

اويالت شهر ياري، اويالت قشمي
اويالت زھتابي ني او مؤحتشمي
اورتادان قالديرين غوصه ني غمي
توركي يازين خان باجيلار آنلاسين
صوبح آچيلسين، دان خوروزوبانلاسين

ميرزه علي معجزون نجيب روحوناياديگار

فرمان خليلوف

اثرينله هميشه ليك ديريسن
يوردومون آن ديه رلي شاعيري سن
قلمين داهيانه معجز ايدي
هر سؤزون جانلي بير موباريز ايدي
يئنه دوشمن دن اينتيقام آدين
اؤزونه آن شرفلي نام آدين

معجزائي آدلي، سانلي ششاعيريميز
خلقimiz چون ايکينجي صايريميز
بيزه مؤوتون اگر بؤيوك غم دير
يئنه روحون بيزيمله همدم دير
اؤلمه يينله سئوينمه سين دوشمن
سني هرگيز اونوتماز اهل- وطن

شبسترلی رنالیسم طنز شاعیری، میرزا علی معجزون یا شایشیناؤته ری بیر باخیش

محمد علی نقابی

ناصرالدین شاه دؤورونده، ۱۲۵۲-جی ایل ایسفنند آیینین ۷-سینده، سو یوق و قارلی- بورانلی بیر قیش گونونده، حاج آغا آدلی بیر چؤسترلی عایله ده بیر اوشاق آنادان اولدو. بیر نچجه گون سونرا، عایله بؤیویو، اوشاغین قولاغینا اذان زممه اتدیکن سونرا، آدینی علی قویدو. اوشاغین تحصیل زامانی گلینجه، اونو، قدیم اوصول مکتبخانایا قویدولار. شاعیرین نچجه ایل درس اوخودوغو آیدین دئییل. آنجاق او گونلرین شرابیینه گوره، خوشی و من بیر گونده، آخوند، اوشاقلاردان شیفاهی ایمتحان آلیب، قبول اولماق علامتی اولاراق، اونون انسه سینه بیر محبت شاپالایغی چالیب و هدیه آلدیغی کله قند دن راضیلیغینی دیله گتیریر.

۱۴۵ ایل بوندان اول، معجزون آنادان اولدوغو گونلرده، شبسترین یاشاییش یئرلی، کوچه و دالانلاردا بینا اولموش سوننتی اتولردن عیبارت ایدی. هابئله آلیش و تریش مرکزی ده، بؤیوک «بوغدامئیدانی» و او مئیدانین اوچ طرفینده واقع اولموش کوروک فورماسیندا، تخته قاپیلی دوکانلار ایدی. البته یاخین فاصیله ده ده بیر «سبزی مئیدان» آدلی تره بار مئیدانی دا وار ایدی.

معجز ۱۶ یاشیندا ایکن آناسینی الدن و ترمیش و عایله نین معیشتی خاطرینه، دسته جمعی قوربتچیلرله، باتوم یولو ایله، اوروپا دادوزلمیش گمی لرین بیرینه مینیب، ایکی آی یوروجو موسافیر تدن سونرا، مشهور قوسطنطنیه شهرینه چاتیر و بؤیوک قارداشی هاشم، هابئله

معجز ۱۲۸۵ گونش ایلینده، مظفرالدین شاهین سون گونلرینده، دوغما آنا یوردونا قاییتیمیش، یاز یقلار اولسون کی، اولکده سی نین یئتری قده ر اینکیشاف ائتمه مه سینه، چوخ اوزولموشدو. آراین او تاینیدا، یوزلرجه کیلومتر اوزاقلیقدان، بؤیوک صابیر ایران مشروطیتی حاققیندا چوخلو شاعرلر یازمیش، آنجاق معجز مشروطه قیامی حاقدا شاعر یازماق ایسته مه میش، بلکه ده ایران مولکونون پارچا-پارچا اولماسیندان قورخوموش دور، آنجاق مشروطه حرکاتیندان راضی اولمادیغینی دیله گتیره رک، ادبی دوستور فیع زاده یه خیطابن بئله یازمیشدی:

دئلگیر میسن مگر مواهیدلردن؟!

تنگ حؤوصله سن، یالانچی شاهیدلردن!

تانیس شبسترلیلر طرفیندن قارشیلانیر. گنج علی، ۱۶-یلده، اوروپا-آسیاتور یاقلارینین قاویشدیغی و دیلره دستان اولان، هابئله مین بیر طبیعی و مئعمارلیق گؤزلیکلری، ایستی و مولاییم هاواسی اولان ایستانبولدا یاشامیش دیر. بو اوزون موددت ده ایستانبولون محیطی، معجزون فیکرینین فورمالاشماسیندا بؤیوک تأثیر بوراخمیش و اونون گوندن-گونه دونیا گوروشو درینلشمیشدی. ائله جه ده، هوسکار شاعیر، محمد اشرف، توفیق فیکرت، نامیق کمال و ضیا گوگ آپ کیمی تانیتمیش تورک شاعیرلری نین دولغون نظم و نثرلرینی مطبوعاتدا اوخوموش و والده اتندیی معلوماتی حافیظه سینده ذخیره ائتمیشدی.

اولاراق، اسفلی بیر حیات سور موشدو. آنجاق معنوی جهتدن اومانستی اینسانلیغین ایلک سیراسیندا دایانمیشدی.

دئمک اولار کی، بواوجسوز - بوجاقسوز کاییناتین قانون - قایداسی بئله دیر کی، کؤهنلمیش وارلیقلاری قوینونا آلیب، باسدیریر. و اونلارین یئرینی تازا نسللرله دولدورور. اونا گؤره ابدی بیر بیر نظم و قایدا اولاراق، معجز ۱۳۱۳ ج گونش ایلی، شهر یور آبی نین ۱۲ - سینده، اون اورتا چاغی، باجاناغی حاج خلیل مهدوی نادیرین ائوینده ۲۲۱۰۳ گون ثمره لی معنوی عؤمور سورودو کدن سونرا، دونیاسینی دیشیر. جنازه سی «مدیرالنظاره» عایله سی و آذربایجانلیلار طرفیندن کؤهنه مزار قبرستانلیغیندا باسدیریلیر.

۱۹۶۵ جی میلادی ایلده دوکتور زهتابینین تاپشیریغی ایله، باقر محمد زاده، اصغر اکبری و میر یوسف موسوی شاهرودا گنبد، شاعیرین قارائلیق مزارینی نبش - قبر ائدیپ، سومو کلری ایله ۵ ضلعی اولان قیبر داشینی شبستره گتیریرلر. باشاشینین اوستونده بئله یاز یلمیشدی: «هذامر قدم حوم آقا علی معجز ولد حاج آقا شبستری ۱۳۱۳». بئله لیکله بونلار شبسترده موسویلرین باغیندا امانت اولاراق تور پاغا تاپشیر میشلار. دها سونرالار ۱۳۶۹ جی گونش ایلینده دفن یئرینی دیشیب و معجزون موریدلری ائوینده قورونما آلتینا آلینیر.

هر حالدا اؤز خالقینا و دنیا ادیبینا چوخ دیره لی معنوی ایرت قویوب گئدن، معجزون معنوی وارلیغینی حرارتله آلقیشلایب و مزارینین نورلا دولماسینی دیله یهرک، مطلبی معجزون بیر بیئت شئعری ایله سونا چاتدیرماق ایسته بیرم: ایلاهی ایلدیریم گؤندر، جهالت پرده سین یاندیر قارائلیقدا قالیب خلق، عالم - شرقی ایشیق لاندیر! ۱۳۹۷/۴/۵

سریه خانیمین باجیسی، لطیفه و معجزون باجاناغی حاج خلیل مهدوی نادیر (مدیر النظاره) ۱۳۱۱ - جی گونش ایلینده، معجز و عیالینا تۆحفه گؤنده ریب و هر ایکسیسی شاهرودا دعوت ائدیرلر. شاعیر فارسجا تشککور نامه سی یازیر.

شاعیر ۱۳۱۲ ده، شاهرود منظومه سینین ایلک بیئتینی بئله قلمه آلمیشدی:

سریه خانیملا وئریب قول - قول

یابین آخیر آییندا دوشدوک یولا

بلی قوناقلار، تهراندایر نئچه گون قوهوملارینین ائوینده قالدیقان سونرا، تخمینن ایکه هفته سونرا شاهرود شهرینه چاتیرلار. هر ایکه قوناق باجاناق طرفیندن، حورمت و حرارت ایله قارشیلانیرلار. بیر نئچه گون دینجلدیکدن سونرا، لطیفه خانیمی پوسته باغیندا زیارت ائتمک اوچون مؤمون آباد کندینه گئدیرلر. هابئله عبدال آباد، ده - منلا و صالح آباد کندلرینده شاعیرین ایتتخارینا، «مدیرالنظاره» نین قوهوملاری قوناقلیق بر پائندیرلر. آنجاق قوربت جنت ده اولسا، وطن حسرتی شاعیرین اینجه روحونو سیخیر. شاهروددا قیضه قلمی ایله آلیب، شبسترده بیغیشد یقلاری ادبی محفیللردن بیرری اولان آشیق قاسم - ین دیرمان دامینا بئله سسله نیر:

منی قاسم دن آتندی دوور - هیجران

حسین کوردون ناغیلی قالدی نوقصان

دؤیه ر باشیم اولار حالیم پریشان

سالاندا یاده بام - آسیانی

گوداریم دوشسه بیر ده او دیباره

دیرمان دامینا چیخسام دوباره

شب - مهتاب و ابر - پاره - پاره

دئسن، وئرم قولاق تا صوبج اذانی

ایستانبول موحیطینده اولسون یا شبسترده، میرزا علی معجز یوخسولوق ایله ال به یقه

یاز بیر - ایکه کلمه یوللا قاصیدلردن،
خخ (خالق) دن نییه خوف ائدیپ میریلدیر سان
سن؟

۲۷ ایل اؤز دوغما دیبیری شبسترده گنجه - گوندوز خالقین باشا دوشه جه بی ساده دیلده طنز شئعرلر یازمیش و ایرانداسجل ایداره سی قورولمادان اؤنجه، اؤزونه «معجز» تخلصونو سئچمیشدی. اونون فایدالاندیغی شئعر فورمالاری، غزل، قصیده، مثنوی، رباعی، ترکیب بند، ترجیح بند، مخمس، ملمع، بحر - طویل، گرایلی، بایاتی، قوشما و فلسفی شئعرلردن اولموشدو.

ائل - اوبا دیلی ایله دئسک، «علی عموغلو» نون اصلی هدفی، خورافاتیله دؤیوشمک، گوجلو مرکزى دؤولتی گؤرمک و اوروپانین تازا صنعت و فرهنگیندن موثبت شکیلده فایدالانماق ایدی. نئجه کی او ۱۳۰۹ شمسی ده شبسترده قیز مدرسه سینین آچیلماسیندا موثبت رول اوینامیشدی. ائله جه ده علم باره سینده شئعرلر یازیب و دوستلاری آراسیندا پایلامیشدی.

معجز، اورتا بویلو، گولر اولزو، اؤنو باشدان آشاغا دویمه لی کوت گئیهن، تاجیری و پهلوی بؤر کوندن ایستیفاده ائدن، هابئله سیغارا و پیبو چایینا موشتاق اولان، طنز خالقی دیر. او، شبسترده و ایستانبول همشهری لری آراسیندا و تبریزی نخجوانی عایله سی یانیندا تاینمیشدی. آنجاق اونون دها گئنیش تاینماسیندا، شاعیرلر مجلسی عوضولرینین بؤیوک رولو اولموشدو. بؤیوک اثتیمال ایله، شاعیر عؤمور بویو قیرخ مین بیته یاخین شئعر یازمیش، اونلارین یاریسی تاقچا - بوقچا آلتیندا قالیب و اوستلرینی توز باشمیشدیر. آنجاق قالان یاریسی چاپ و اوفسئت اولاراق خلقین ایله چاتمیشدیر.

شېستر لی علی «معجز» - ون شعر لرینه اوتری بیر باخیش

حسین محمد خانی «گونئیلی»

گۆرورسونوز کي، شاعیر ساده دیلده، آنجاق نئجه فلسفي و منطیقي دلیل لرله ائشیدنینی باشا سالماغا چالیشیر. بئله - بئله اویادیجی، دوشوندوروجو، رد ائتمه لینی رد، اثبات ائتمه لینی اثبات ائدن سۆزلر، فیکیر لر و دلیل لر اونون بوتون شئعرلرینی قاپسامیشدیر. او، جهلی، غفلتی، فیکیرلشمه میس ایش گۆرمه یی اسارتله، اؤلومله برابر بیلیر، جاهیلی، قانمایانی، دوشونمه یینی اؤلولردن آیرما ییر. دیقت ائدین:

- بو کاروانی چکیر جهل دزه ی موته

نه یاتمیسان بالا، دور، مست دیر شتر بانین؟!

بیزی اجانب ائدیب زور - عئلمیله حمال

سوا ی صبر نه دیر تکیه گاهی نادانین؟

و یا:

منور اولسانور - عئلمیله بیر مملکت اهلی

تاپیلماز اورداییکار، هیچ کس اشراردن قورخماز

آنجاق عئلم نورو اولمایاندا، ویا اونلار عئلم نورو چانمایاندا،

اونلار جاهیل قالاراق خورافاتا اوغرادیقدا، مؤوهوماتی

عئلمی نظرلر کیمی قبول ائتدیکده:

شېسترلی علی معجزون شئعرلری فورم و موضوع باخیمیندان چئشیتلی، رنگارنگ و موختلیف بیچیملرده یازیلیمیشدیارسا، اونلارین هامیسی اوخوجولاری بیرجه مقصده ساری یؤنلتمکده دیر؛ آچیق سۆز بوکی، معجزون یازدیغی شئعرلری غزل، قصیده، دوبیتی، قوشما، بایاتی، ترکیب بند، ترجیع بند، روباعی، موخمس، موسدس، و باشقا قالبلرده اولاراق، اونلارین هامیسی نین بیرجه «آنا خطی» و اصلی بیر یؤنو (جهتی) واردیر؛ اودا اوخوجونو بیلگی یه، مدنیتته، آیقلیغا و باشقا اینسانی دیه رله یؤنلتمک، جهلدن، غفلتدن، ساوادسیز لیکدان، خورافات و مؤوهوماتدان چکیندیر مکدیر.

فیلسوف و رولوشاعیر بوتون آرزولارینی، ایستکلرینی، سئوگی لرینی، نیفرتلرینی و تکلیفلرینی چوخ درین، موستدل، اؤتگون، فلسفی، آنجاق ساده و عوموم خلق باشادوشن بیر دیلده سؤیله میشدی. داها دوغروسو معجزون دیلی ساده وهامییا آنلاشیلان، ایره لی سوردویو ندنلر و سورغولار چوخ مؤحکم، تکلیفلری قاجینیلماز دیر. او اؤز و ده بو باره ده دئییر:

دئمک معجز شاعیر اولاراق، بیر درین و بیلگین فیلسوفدور؛ آنجاق اونون فلسفی نظرلری باشقا فیلسوفلار کیمی آغیر و آنلاشیلماز عیار تدرله دئییل، چوخ ساده وهامی نین باشا دوشدویو بیر دیلده قلمه آلینمیشدیر. معجز دینی حؤکملرله خورافات و مؤوهوماتی بیر بیر یندن آیرمایان ویا آیرابیلمه یین، جهالت و بیلیک سیز لیکدن بیر سیرا خورافاتی دادین حؤکمو و بئهیشته گئتمک وسیله سی سایانلاری باشا سالماق و آییق سالماق اوچون دئییر:

- کله ن دئدیم آهندي؟ - غضبلندي کفن پوش

آهن ديي بس کله ی نادان نه دي يارب؟!

هابئله آیری بیر شئعیرینده دئییر:

- نه آهندي، نه داشدي، ات دیر، دري

هارة گویسه بیرسن باشان خنجري

آییل خواب - غفلتدن آئی همشري

بو حؤکمو نه قوران، نه یزدان ائدیر

تا مادر اطفال نخوانند، ندانند

اطفال چنين مادر خر، خر بچه گانند

بر مؤمنه فرض است نبي گفت تعليم

گر مؤمنه زن نيست، بگويد كيانند؟

هابئله او، خصوصيله اؤز زامانيندا ساواد سيز قالان
قادينلارين حتتا حؤرمتي و آبروسونون دا بعضن خطر
دوشه بيله جه بينه ايناناراق يازير:

آرودين بيلسه يازي اؤزويازار كاغادي
يالوارماز ياد كيشي يه سن كئچنده آرازي
او خور اروس قادينني آنلير عئل مين داديني
بيزيم حاجي كيشي لر يازا بيلمير آديني
او خوروسجا، آلمانجا مؤحتاج اولما ديلمانجا
هر كيم دئسه: گوناھدي باشين دول قيرمانجا

اوزامان شبسترلي لر ين چو خوايشله مك اوچون ايستانبول
گندير، بعضن ايلرله عاييله لر يله بير - بيرينه حسرت قالير،
يالنيز مكتوب ايله بير - بيرلري ايله ايلگي قورا بيلير ديلر،
بونا گؤره ده شاعير ارلري قوربتده اولان قادينلارا تاپشيرير:

دئمه نامحرمة سؤزون باجي

اوخو، ياز كاغادي اؤزون باجي

اؤزگه سي يازسا كاغادين باجي

سيروي فاش آندر، غمين آرتار

شاعيرين فيكرينجه بوتون اينسانلار، اؤز ليكله ده قادينلار
داھا چوخ عئل مه، معرفته، هونره، ساوادا گؤونمه لي ديلر.
بوگون وار اولاراق صاباح يوخ اولاييلن ماديات، پول، قيزيل،
بزرک اشيالارينا گؤونمك هئچ ده عاغيللي آداملارين
ايشي دئييلدير.

فخر آنده عئل ميله گرک آرواد

نه بوزر ايله ائي ائوي برباد

معجز جهل وساواد سيز لي قلامؤباريزه ده هئچ ده يورولماق
بيلمير. او، اوخو جوسونو عئل م سلاحي ايله جهلين
ساواشينا چاغيرير:

عمود - عئل ميله از كله سين جهلين، جهاد ائيله

جهالت خصم - جاندير مار و عقربدن بتر ميلت

او، ميلتي جهل دن قورتارماق اوغروندا يالنيز مادي قووه لر
دئييل، معنوي و ديني قووه لر ده ال آتاراق يازير:

جهل آنديب ميلتي ايفليج دور ائي ايسرافيل صور و نو
پوفله، دوروب ميلت - ايران يئرييه!

قبول ائيلر مگر جاهيل؟ - توکذبانلار اينانماز كي

اگر يوز يول دئيم واللاهي: - جين، جينداردن قور خماز
شاعيرين فيكرينجه عئل اولمايان يئرده جهل حاكيم
اولاجاق، جهل حاكيم اولان يئرده اينسانلار خورافاتا،
مؤوهوماتا توتولاجاقلار، باخين:

ياخاسين بير تمايادي، وورمايادي باشينا سيللي
نئديدي (نه آنده يدي) بس بوميلت عئل موعيرفان اولمايان
يئرده

جهله، مؤوهوماتا توتولان آدامين حقيقتي
گؤره بيلمه دييينه، و بيئي نين داشلاشما سينا دا ديقت
يئتيرن سؤز صرافي يازير:

بؤخار - جهل سنين گؤز لر ين انديب اعما

حقيقتي گؤره بيلمز او گؤز كي، تار اولدو

دئين او معجزه بيهوده ائتمه سين فرياد

دؤبول صداسين ائشيتمز قولاق كي كار اولدو

يئنيچي و خورافاتا كسگين دوشمن كسيلن شاعير
جهالت دن گلن چوخلومادي - معنوي زيانلاردان دا غافيل
اولمايير. اوزمان يولو خوجو، حتي چوخ واخت اولدوروجو
خسته ليكلر، او جومله دن چيچك، قيزيلجانين قاباغيني
آلماق ايسته ينلره اينانمايان، اونلار لا آياقلاشمايان، بو
خسته ليكلري آلاهي ن مشيتي سايانلارين دا ياز
دوشونجه لر ينه قارش ي چيخاراق يازير:

سن دئييلسن بو قده ناله و افغانه سبب

جهل آندير صاحي بينه عالمي غمخانه چيچك

دئديم اوغلان چيچك دؤيدورک، آرواد دئدي: يوخ

ائعتيقاد ائيله مه ديم من ده او درمانه چيچك

آيري بير شاعر ينده دئير:

من چيچك دؤيدورمه رم اطفاليمه سؤيلر توكذ

گوئيا وارميش زياتي بوايشين ايمان اوچون

جور آتله دئيه بيليرك كي، بو گونه كيمي تانيد يغميز
شاعير لر ين هئچ بيريسي معجز قده ر قادينلارين
سوادلانماسينا و خورافاتان، غفلتن قورتولماسينا اؤنم
وئرمه ميشدير. او حاقلي اولاراق بيليركي، جاهيل و
مؤوهوماتچي آنانين بسله ديبي اوغول - قيز، آله جه ده
اونلارين تشكيل ائنديبي جاميعه جاهيل و مؤوهوماتچي
اولاجاقدير:

ميرزا اعلى معجز و شېستر

بنين الملل آذرى درگى سينين باش يازارى، حسن رياضى (ايلد يريم)

كيفايتلنيرم.

معجز شېستردن يازيب، دئيبير لرايستانبولدان شېستره گلندن سونرا، شېستردن ائشيبه چيخماييب، حتتا بئله تيريزه گئتمه ييب، عؤمرونون آخير لاريندا نئجه شاه رودا گئمه ييندن دئيبيرلر! دونيادا بؤيوك يازيچيلار وار. اونلارين عالم لرينده ياراتديقلاري، بؤيوك بير عالم اولور، اونلار بوتون ايستكلرينى و بديعى گوجلرينى، اورادا سيناييرلار. مثلن، آمريكالى بؤيوك يازيچى فالكنئر - ين «اوركينا» آدلى بير خيالى عالمى وار، اودا آمريكانين رئال حيات عالمى ايله باغلى بير خيال عالمى، ائله جه ده ۲۰- جى عصرين بؤيوك يازيچيسى ياشار كمالين «چوخوروا» - سى وار. ياشار كمالين بوتون داستانلارينين، رومانلارينين، حئكايه لرينين ماجراسى چوخوروا وادا كئچير. دئمك چوخوروا بوتون دونياني

كيمي شئعرلر يازام.

معجز حاقددا چوخ دانيشماق اولار، آنجاق چوخ يىجام دئسم، منيم معجز ايله ايلك تانيشليغيم آتام واسيطه سييله اولوبدور. ائوييميزده آتام قوناقلاريميزا معجز دن اوخوياردى. بيزده اولان قوناقلار معجزون شئعرلريندن، تأسسوفله نيپ، كدرل ه نيپ، گولرديلر. من آنجاق شئعرلرين نه اولدوغونو بيلمزديم. يالنيز، خالقين رئاكسياسين و عكس - و العملينى اوزامان گورديم. بويا - باشا چاتديقدا اوزوم معجزو اوخودوم، چوخ دريندن اوخودوم، بير دؤنه يوخ، دؤنه - دؤنه اوخودوم. بويا نانجا گلديم كى، معجز ايراندا آن قباقلارلاردان بيرى دير. بير سيرا سؤزلرى اوستاد لار مقاله لرينده گتيرميشديلر، اونون اوچون تيكرار ائله مك ايسته ميرم و اونلارين بووردوقلاريني تاييد ائتمكله

جناب اكبر صالحى منى بومجلسه دعوت ائتدى، من ده قبول ائله ديم خيدمتينيزده اولام. چونكى معجز آدى ايله باغلانان هر بير جمعه شيركت ائتمك، حتتا اوتوروب قولاق آسماق، خوشبختليك دير.

معجزون گونئيه ايختيصاصى يوخدور، حتتا آذربايجان و ايراندا يوخ، معجز بوتون بشرييتين دير. اونا گوره بشرييتين دير كى، معجز، ۱۹ - جو عصرين و ۲۰ - جى عصرين اوللرينده، بشرييتين ان قباقلار قباقلار دوشونجه لرينى، ايستر فلسفى باخيمدان، ايستد ايجتيماعى، ادبى - بديعى باخيمدان اوزونده ياشادان، ايستانبول شهرينده ياشاييب و ائله جه ده ۱۹ - جو و ۲۰ - جى عصر دونيانين ان بؤيوك تحووللرينى اوزونده ياشادان شهه رده اولوب و يئنگين لشيپ دير. اوزوده تيجارت له يوخ، كيتابلا بوگونون سؤز و ايله دئسك، لوازيم تحرير له مشغول اولوب دور. دئمك او گونونون ان قباقلار دوشونجه لرى ايله مشغول اولوبدور. ائله جه ده او گونون، پاريجى قوه لرى اولان ثروت - فنون، فجر - آتى كيمي مجلله لرو اوستادلار يميز سايدىغى توفيق فيكرت كيمي لرين دؤوره سينده اولوب، گنجليينى اونلار ايله كئچيريب دير. آرتيف همين زاماندا بؤيوك صابيري، بؤيوك ميرزه جليل - ين چيخارتديقلارى موللا نصرالدين ادبى مكتيبينى منيمسه ييب و اوزوفخر ائديب كى، كاش من ده خالق آييلتماغا، صابير

رحمت او خومو عجزوه

اکبر صالحی «قاداش»

چای قند باهالا ناندا
رحمت او خومو عجزوه
چرقت هاوالا ناندا
رحمت او خومو عجزوه

قارا آغی سیخاندا
بیری مین-مین تیخاندا
بیری بوشا چیخاندا
بیر آز سن ده گل سؤزه
رحمت او خومو عجزوه

مینی آج بیری توخسا
زور دئییه نندن خالق قورخسا
جهل کولونگو ائو بیخسا
قویما سؤز دوداق بوزه
رحمت او خومو عجزوه

ایشدی ایختیلاص گؤرسن
توی ایچینه یاس گؤرسن
دمیری آلماس گؤرسن
گنجه نی چک گوندوزه
رحمت او خومو عجزوه

ایشدی دولار قاوانسا
قیش گنجه سی اوزانسا
دان اولدوزو قیر جانسا
لعنت دئی-دله-دوزه
رحمت او خومو عجزوه

تمثیل ائدیر.

معجزون شئعرلرینده شبستر، بوتون ایرانین تمثیلی دیر. بیر آز گئنیش باخاندان شبستر شرقین تمثیلی دیر، شرقین نوماینده سی دیر. سیز باخساز معجزون بیر چوخ شئعرلرینده شبسترلی کیمسه لردن یوخ توکذ، حاجی، کیشی کیمی تیپلردن آد چکیر. توکذ عومومی قادین سیماسی دیر. اویارادان تیپلر، سیمالار، اوبرازلار، بوتون ایرانی احاطه ائدن تیپلر و اوبرازلاردیر. دئمک معجزون بؤیوکلو بوردادیرکی، ائله یه بیلیم، شبستری ائله بؤیوده و گئنیشلندیره کی، بوتون ایرانی و شرقی ائحاطه ائده و ایران خالقینین ایستر مادی و ایستر معنوی گؤستره بیله. بوردادیر کی، معجزون کلاسیک ادبیاتدان نجه یارلانماسی اورتایا چیخیر. اوستادلار معجزون هانسی فورمالاردان، نه بیلیم غزل، قصیده و نه لردن یارلانماغینی سایدیلار. آنجاق معجز هر نه یازیسسا، اؤز مؤهرونو و وروردور. سیز کلاسیک ادبیاتی آراشدیرسانیز، گؤررسینیز کی، معجزون شئعرلری مطلق و مطلق اؤزونه مخصوص دور. معجزون شئعرلرینده بال لادوز قاریشیق دیر. مثلن بیر قصسیده نین باشلانیشیندا باهاریه و بو کیمی لر یله باشلا بیر، بوردن کئچیر عالمه، اویادیر، یاواش-یاواش چالخالانیر، اوییری عالمه قایدیر. سوندا حیاتین آجینا جاقلی و دؤزولمز شراییطینی اوزه چیخاریر. بو معجزه مخصوص دور.

معجز دیلدن ده بئله ایستیفاده ائدیر. معجز دیلمیزی ائله ساده لشدیریرکی، صابیر دیلمینه ده اوخشامیر، توفیق فیکرت دیلمینه ده اوخشامیر معجزون دیلی. معجزون دیلی، معجزون دیلی دیر. دیلچیلیک باخیمیندان، ایراندا یاشایان آذربایجان دیلی دیر. اوندان ایشله ن لوغتلری بیغسالار و آنالیز ائتسه لر، گؤرسنر کی، معجزون دونیاسی نه دیر. معجزون دونیاسی، فقر، فلاکت، یوخسوللوق، جهالت و عواملیقلا مباریزه ائتمک عئین حالدا تمددونو تبلیغ ائتمک دیر. تمددون ۱۹ و ۲۰-جی عصرلرده بشرییتین ایستهی و طلبی دیر. معجز اگر توکذن یازیرسا، ویلهلم دن و پروس پادیشاهیندان دایازیر و گؤستریر کی، مو حاربه نین، جنگین فاجیعه لرینی نجه یاشایبیدیر بو آدم! و معجز بؤیوک صلح سئور و عدالت پرور شاعیر دیر. بوردادیر کی، معجز صابیرله یاناشی دایانیر. بئله لیکله آذربایجان طنزینین ایکی قانادی اولسا، بیری صابیر و بیری معجز دور. البته معجز همیشه صابیری اؤزونه موعلیم سئچیبیدیر. بیزه بونا اینانیریق. اما معجز بیر شاگیردیر کی، موعلیم سوییه سینه یوکسلیب دیر.

من چوخ دانیشمیرام. معجز حاقدا چوخ دانیشماق اولار. دوستلار من معجزون بیر شئعرینین سون بئیتی ایله سؤزومه سون قویماق ایسته بیرم:

اومیدین کسمه معجز یاز آنان تعلیم ائدن دیلده
گلر بیر گون گزر شئعر دفترین بیل چین و تاتاری

معجز چین و تاتاری بوشونا دئمه ییب دیر. نجه کی، بو گون اونون شئعرلری، روس، اینگیلیس، فرانسه و ایستانبول تورکجه سینده گئنیش یایلمیش و تانینمیش شاعیر دیر.

شېستر لی میرزه علی معجزین حیاتی

مقاله سیندن سئچیلیمیش پارچالار

پروفیسور محمد تقی زهناوی - نین

باشارسان هر نه، معجز، یاز آنان تعلیم
انده ن دیلده
گزه ربیر ارمان تک دفترین، بیل، چین
و تاتاری

- میرزه علی معجز، بوتون حیاتی بویو، بیرسطیرده اولسا، شئعر یازماق خاطرینه قلم چالمامیشدیر، اونون هر شئعری، هر بییتی وهر میصرعی موعین ایجتیماعی نوقصانین ایفشاسینا، سئودیبی خلقینی گئری ساخالایان عامیللرین قامچیلاماسینا حصر اولموش و بوایشده اونون هدفی بو نوقصان جهتلری دوغما دیلده خلقینه آناتماق، باشا سالماق اولموشدور. شاعیر بو موقدس هدفینه، آنادیلینده یازماقدان باشقا آیری یول ایله چاتا بیلمزدی. بلی، میرزه علی معجز هر بیر خلقین، ائله جه ده دوغما خلقی اؤز میلتنین ترقی، اینکشاف و ایره لیله مه سینده دوغما دیلین هئچ نه ایله عوض ائدیله بیلمز رولونو چوخ یاخشی بیلیردی و محض بونا گؤره ده معجز آنادیلینده یازماق عینادینی، هر طرفلی فیشارلارا باخمی اراق، حیاتینین سون گونونه قدر ساخالامیش و اوندازره جه ده اولسا، لاخلامامیشدیر. شاعیرین بوفیکرینین شو عورلو اولدوغونو اونون اؤز یازیلاریندا آشیکار شکیلده گؤرمک اولور.

- شاعیر، نظره گلن، مؤمرونون سون ایللرینده و یا شاهرودا گئدرکن تبریزده حاجی محمد نخجوانینین ائوینده،

ایدی، ایسته بیردیم کی، قالدین و کیشی هامی بیلسین. شئعرلریمین چوخو گولمه لی / ساتیریک و. / دیر. خلقین شئعرلریمه رغبت گؤسترمه سی و شوهرتلمه لرینین سببی ده بودور، قابیل اولدوقلاری اوچون یوخ.»

شاعیرین بوقیساتر جمه حالیندا آنادیلینده یازماغا عیناد گؤسترمه سی نشان وئریرکی، میرزه علی معجز دیلی میلتنین ترقی، اینکشاف و ایره لی له مه سینه قاناد حئساب ائدیردی، یعنی میلتنین دیلی باغلانسا، او میل گئری قالا جاق و اؤز گه میلتنلرین تاپداغی آلتیندا قالیب ازیله جکدیر.

- میرزه علی معجز مشروطه اینقیلابی عرفه سینده وطنینه قاییدیب عایله حیاتی قورور. عایلو حیاتین ایلك ایللرینده تبریزده موترقی و ایرتیجاعی قوه لر آراسیندا اؤلوم-دیریم موبارزه سی، قانلی دؤیوشلر گئدیر. قلمله و آنا دیلینده بو دؤیوشلرده شیرکت ائتمک ایسته بیرسه ده، گوروندویو کیمی، تورک دیلینده اولان شئعرلر و اثرلره خوش اوز گؤسترمه یین تبریز غزنتلری مودیرلری نین خوشا گلزموناسیبتی معجزو مشروطه حرکتیندان اوزاقلاشدیریر، داها دوغروسو اونوبو اینقیلابین خئیرینه یازماقدان ساخالاییر.

شاعیر بودورده یالینز عادی ایجتیماعی حیات نوقصانلاری و مسئله لرینی،

فارس دیلینده، اؤز حیاتینی اولدوقجا قیسا، لاکین دولغون، درین و معنالی شکیلده تصویر ائدرکن، قئید ائدییمیز واقعییتی بئله گؤستر میشدیر:

«بندنه نین تخلصو و سوسی آدی معجز، آدییم ایسه علی دیر. شېستر تا جیرلریندن بیرری اولموش آتام حاجی آغا، من ۱۶ یاشیندا اولارکن، وفات ائتدی. ایستانبول گئتدیم. ۱۶ ایل اوردا قالدیقدان سونرا، شېستره قایدارکن، وطنیمین آغیر و کدرلندریجی حالینی موشاهیده ائتدیکده، نؤوچه اوخوماغا باشلادیم. منیم نؤوچه خوانلیغیم آخوندلارین خوشونا گلمه دی، منه حرب ائعلان ائتدیلر، ۲۶ ایل بیرری-بیریمیز له ووروشدوق، یعنی خئیرات وئر دیلر، منی چاغیرمادیلار توی ائتدیلر، حاضر اولمادیم، لاکین بونا رغما، تام جسارتله آخیرا قدر ووروشدوم، یعنی یازدیم، اؤزده دوغما آنادیلیمده، تورکجه یازدیم. آلاها شوکور، سونلاردا آزادلیق منه قسمت اولدو.

بوگونه قدر تقریبین اوچ مین بیت شئعرلریمدن یولداشلار اوئر میشم، بنده اؤزوم توپلامامیشام لاکین بعضیلری توپلایبیلار.

شیرین فارس دیلینه یاخشی بلد دئیلم، بونا گؤره فارسجا آریاز میشم. بوندان علاوه مولا حظه ائتدیم کی، اکثری تورک دیللی اولان آذربایجان خلقی فارس شئعربندن فایدا الانا بیلمه یه جکرو منیم مقصدیم مطلبی باشا سالماق

اونه تکجه ایران و ایرانیلاری ترقی، سعادت و آزادلیغا دوغرو آپارماق ایسته مه‌ییر، حتی بو عامیل ونؤکرمووهوما تچی دین خادیم لرینینی، دربارا باش اییب تابئع اولماق شرطیله، ساخلا ییب حیمایت ائدیر، تا اونلار ایران خلق لرینین اصیل اینکی شافینین قباغینی آلماقدا، اینگیلیس ایمپریالیزمی نؤکری شاهلا امکد اشلیق ائتسینلر. بوتون بونلاری گؤروب، دوین شاعیر خورافات و دربار عنصر لرینی بیرلیکده تنقید آتشینه توتور.

- میرزه علی معجز ایل یاریم شاه رود شهرینده یاشایان آیلا رین اوللرینده، شاه رود اسفر زمانی موشاهیده لرینی، فارس خلقینین گئری قالمیش حیاتی نی یکی گؤزل منظومه ده تصویر ائتمیشدیر.

سونرا کی آیلا ردا ایسه، شاعیر شبسترلی دوستلارینا مکتوبلاریندا، هابئله نخجوانیلره یازدیغی نامه لده آیریلیق حسرتیله دولوش شعرلر یازاراق، اونلاردان آیریلما سیندان پشیمان اولدوغونو بیلدیریر و هم فیکیر و روشنفیکیر دوستلاریندان آیریلما سیندان کدرله سیزلاییر.

اینقیلابی، ایران جمعیتین دؤرده اوچ حیصه سیننی تشکیل ائدن، اصیل خلق قوه لرینی ایتیرمیش و اونون دا نتیجه سینده تهرانین «اتابک پارکی» ندا، اصیل معنادا، بوغولوب آرادان آیریلیمیش و اوندان یالنیز مؤحتواسیز بیر قورو آد قالمیشدیر.

- آنادیلینین یاساق ائدیلمه سی میرزه علی معجزو داها چوخ دوشوندورور، اونا گؤره کی، او خلقین ترقی وسیله سیدیر و تهران حکومتی آذربایجانین دیلینی قاداغان ائتدی کده او میلتنین گئری قالماسینا امین اولوب، اوندان نیگران اولماز، لکن آذربایجان خلقی اؤز آنادیلینده یازیب اوخوسا، تهران آذربایجانندان نیگران اولاجاقدیر، اونا گؤره کی، بوندان سونرا او میلتن میرزه علی معجز شبستر حیاتی نین سون ایللرینده رضاشاهین ایرانی، ایرانیلاری، او جومله دن آذربایجانی گئریلیکدن نجات وئرمک و ایران میلتنلرینه میلی حوقوق وئره رک، اونلاری موترقی بشریت کاروانینا چاتدیرماق فیکیر لریندن مایوس اولور و عملی حالدا گؤرورکی، رضاشاه اینگیلیس ایمپریالیزمینین عامیلیدیر و

گئریلیکلری و دینی خورافاتنی قلمه آیر و سانکی مشروطه اینقیلابی تبریزده باش وئر میر.

شوبهه سیزکی، ستارخان، باقرخان، باغبان، ویوزلرجه اولمز ایگیت و میلی قهرمانین رشادت و قهرمانلیقلارینی گؤروب، ائشیدیب سوسماق معجز کیمی وطن پرور بیر شاعیردن گؤزلنیلمز دیر. لاکین میرزه علی معجز عومومیتله مشروطه حرکاتنی و اونون نتیجه لرینه خوش بین اولماقدا بیر او قدر ده یانیلما میشدیر.

اونا گؤره، بو اینقیلابین دوشونن بئینی «علی مسیونون» آرادان آیریلما سیله او اینقیلاب اؤز میلی وظیفه سی، ایران میلتنلرینه میلی حق و اؤز دیل لریندن ایستیفاده حقی آلماسی کیمی ان اساس وظیفه لرینین بیریندن محروم ائدیلدی. بونا گؤره ده، محض بومیلی عامیلین بوغولماسینا گؤره، اینقیلابین قانلی گونلرینده تورکی دیلینده یازماق، یازانلاری یا مانلاماق، بیسله مک، تحقیر ائتمه یه باشلایان ضد میلی، شوونیستی سیاستین عمل ائتدیبینه گؤره، / معجز بو تحقیره معروض قالمیشدیر /، مشروطه

اولوتارینین آدی ایله

پیام شبستر درگی سینین سورونلو مدیری سایغیلی جمشید صالحی جنابلاری، سیزی اورکدن سالاملا ییر، متعال آلاهدان سیزه و سایین امکد اشلارینیز اداها آرتیق باشاریلار آرزویلا ییریق. شرقین تاییسیز او یانیش جار چیمی، ادیبیاتی میزین پارلاق اولدوزلاریندان بیر، گونئی بؤلگه سینین فخری و کیملیک سند لریندن اولان، بؤیوک فیلسوف شاعیر، شبسترلی میرزه علی معجز او چون ۱۳۹۷/۶/۱۷- ده کئچیر دییینیز آغیرلاما توره نی بوتون مدنیت سئورلر، اؤزللیکله ده گونئی لیلره اولدوقجا سئویندیرجی اولدو. سؤز سوز کی، «گونئی مدنیت و اینجه صنعت آخشامی» (شب فرهنگ و هنر گونئی) معجز کیمی بؤیوک شخصیتی آنماق ایله معنا تاپ بیلردی. پیام شبسترین گونئی ده و شبسترده کی اوخوجولاری آدینا سیزی بو گؤرکملی ایشینیزی دیه رلندیریر، سیزه درین تشککور لریمیزی بیلدیریر و توتدوغونوز یولدا بؤیوک آدیملار گؤتوره جه بینیزی آرزو لاییریق.

۱۳۹۷/۶/۱۸

... کمالی، حسین اقدسی، محمد علی نقابی، عزیز امجدی و حسین م. «گونئیلی»

جلوه‌های تجدد در شعر معجز شبستری

ابوالفضل موحدی

میرزا علی معجز شبستری (۱۲۵۲-۱۳۱۳ شمسی) یکی از شاعران توانای تجدد خواهی عصر پرتلاطم و طوفانی مشروطیت ایران است. زبان معجز در اشعارش همچون سایر شاعران ترکی سرای تجدد خواه یعنی میرزا علی اکبر صابر، علی نظمی، علیقلی غمگسار و شاعران فارسی سرا؛ مانند میرزاده عشقی، فرخی یزدی، لاهوتی کرمانشاهی و عارف قزوینی در عین سادگی بس نغز و پر مایه است. معجز علاوه بر تفکرات نوگرایان ایرانی چون میرزا فتحعلی آخوندزاده و میرزا عبدالرحیم طالبوف تبریزی و میرزا حسن رشدیه، بدلیل ۱۶ سال زندگی در استانبول، با فراز و فرودهای دوره تنظیمات و فرمان گلخانه و تجدد خواهی ترکان عثمانی آشنا بود. اندیشمندان تجدد خواه؛ به عقب ماندگی های کشور و درد و رنج مردم آگاه بودند و راه چاره را در ترقی و تجدد یعنی گسترش علم جدید و مدرنیزاسیون می دانستند. یعنی همان اتفاقی که در اروپا افتاده بود! این تفکر مدرن اساس نطری و فلسفی اشعار معجز است، که لازم است، برای فهم و تحلیل آنها از بستر و روح زمانی تألیف و موضع شاعر آگاهی داشته باشیم. معجز در یکی از اشعارش عقب ماندگی و انحطاط اجتماعی و وضع زمانه خود را به روشنی به تصویر کشیده و می گوید:

نه شاه شاد، نه درویش، سنده ائی ایران
نه امن وار، نه تجارت، نه شرع، نه قانون.
بو کاروانی چکیر جهل دره-ی موتا

نه یا تمیسان بالا دور، مست دیر شتر بانین!
میرزا فتحعلی آخوند زاده نیز که سالها قبل از معجز می زیسته و بقول فریدون آدمیت تاثیر

تفکرات وی در میان تجدد خواهان ایران و عثمانی و مصر غیر قابل انکار است، در کتاب «مکتوبات کمال الدوله ص ۴۰-۴۱» خود، در توصیف اوضاع اجتماعی - سیاسی ایران چنین نوشته است:

"در سراسر دستگاه دیوان «یک کتاب قانون در دست نیست، و جزای هیچ گناه، و اجر هیچ ثواب معین نمی باشد به عقل هر کس هر چه می رسد، معمول می دارد» نه در محاکم شرع دفتری هست، و نه در دیوانخانه های عرف ضبط و ربطی. خلاصه «نه قانون هست، نه نظامی، و نه اختیار معینی.»

معجز، در جایی دیگر با زبانی ساده و عامه فهم و تلخ و گزنده، فقر و بیکاری و آواره گی و فلاکت ایرانیان را چنین بیان می کند:

دو شوبدور گور نه پیس حاله بو بختی قاره
ایرانی

خدا شاهیدی بیلمز نیله سین بیچاره ایرانی
گرک گتتسین زاوددا ایشله سین بش اوج منات
آلسین

ز بس ایراندا ایش بو خدور، قالیب آواره ایرانی
تونئل قازماقدا ایله هر قدر قالسا داش آلتیندا
گینه آزدیر، ز بس بیگانه دیر اسراره ایرانی

یا در شعری دیگر میگوید:

"وطنده چو خدو ایلانچی، دیلنچی، جادوگر
نه کارخانه ی- پنبه نه معدن - زر وار"
نه عئلیم جبر یازیب بو حریفلر، نه فیزیک
فقط فنون - بکادا هزار دفتر وار"

میرزا فتحعلی آخوندزاده نیز، در همان کتاب «مکتوبات کمال الدوله ص ۲۲» چنین میگوید:
از عوارض «کثرت ظلم و شدت فقر» است که

ایرانیان در خاک همسایگان پراکنده اند و به «فعلگی و نوکری روزگار می گذرانند.» وی دلیل آنرا در «بیدادگری دولت» و «فئاتیسم» (تعصب بر موهومات) می داند که دست بدست هم داده در روان ناهشیار اجتماع نفوذ یافته، خوی و منش ایرانیان را به نهایت پستی رسانیده، فطرت آزادی را از ایشان سلب کرده، و به هر زبونی تن در می دهند.

آخوندزاده برای برون رفت از عقب ماندگی معتقد است؛ «ایرانی ها می بایستی با ملل اروپا که از قید اعتقادات مذهبی و ارسته و پیرو عقل و حکمت شده اند، در تماس باشند. و برای این منظور باید مردم از خرافه پرستی دور شوند و برای دوری از خرافات اگر: «ملت تربیت نشوند... و همه مردم با سواد نشوند... قانون نویسی و همه زحماتی که در راه تاسیس یک حکومت جدید می کشیم هیچ و پوچ خواهد بود»

وی برای تربیت مردم و سهولت تعلیم علوم و صنایع ۱۵ سال در تلاش اصلاح و بعد تغییر خط بعنوان ابزار ترقی و نشر دانش و فن جدید بود. وقتی با مخالفت سنت گرایان و عدم اقبال دولتیان مواجه می شود راه چاره را در «لایسیسته بسبک اصحاب دائره المعارف فرانسه یعنی افرادی مانند دیدرو و ولتر می بیند و خواهان پرو تستانیسم در اسلام می شود.

معجز نیز در مورد الفباء می گوید:
شیخنا! تازه الیفاء ایله چوخ ائیلمه جنگ
دوشمن - دین اودو باخ، اوردادی، سبجان آلا!ه!
ولی میرزا عبدالرحیم طالبوف تبریزی دیگر روشنفکر تجدد خواه بر عکس آخوندزاده در

تک قطبی و انحصارگر تبدیل کردند. و مانند لائیسیته فرانسوی هیچ نقشی برای دین در زندگی عمومی قائل نشدند. و نهاد دین را زیر نظارت حکومت بردند. تحولات بعدی که نوعی بازگشت دین بعرضه عمومی در این دو کشور را نشان می دهد، فیلسوفان سیاسی را برای یافتن دیگر مدل های متناسب سکولاریسم برای جوامع مسلمان بکاوش واداشته تا از قطبی کردن و تقابل شدید سنت و مدرنیته جلوگیری کنند؛ مثل مدل تکثر گرای هندی که توانسته مردم هند را با وجود صدها فرقه دینی به دموکراسی و پیشرفت برساند.

نگرش سیاسی معجز

معجز در کوران مشروطیت و قیام مشروطه طلبان تبریر ۳۲ سال داشت و در شبستر زندگی می کرد. بعید است با توجه به سیمای انسانی و شخصیت آگاه و اجتماعی که از اشعارش هویدا است، در چنان حوادث دورانسازی شرکت مستقیم نداشته باشد.

با اینکه معجز اساساً یک جمهوری خواه است و علاقه اش به آنرا بوضوح مثلاً در شعر جمهوریست و در سایر اشعارش نشان می دهد:

ساقی یابیر باده و ترابنای جومهوریسته
تشنه دیر اهل - وطن صهبای جومهوریسته
...بیر پارا نادان کیشی باشسبز بدن اولماز دئییر،
بس دئمک واقیف دئییل معنای جومهوریسته
یا در شعری دیگر :

یو خودو جومهوریتین دونیادا قدر و قییمتی
سر نیگون اولسون گوروم شاهین او قد و قامتی
یا:

سنه قوربان اولوم ائی دفتر - جومهوریت
بو گوزه ل توخم بیزیم یترده جو جوقلار، یا یوخ؟
با همه اینها، در شرایط اجتماعی آنروز که امکان تحقق جمهوریست را نمی بیند از مشروطه خواهان رادیکال یعنی دموکراتها که مدافع

"معجزی جهل ائيله دی چون بی خبر

لغت ائیلر باعیشه شام وسحر "

"علم قیزین دینینه وثرمز ضرر

جهل ایله بر باد اولو دین عمقیری "

مختصراً اشاره می شود که؛ روشنفکران تجدد خواه دو نوع رویکرد در آثار خود نسبت به سکولاریسم داشته اند و معمولاً بین سکولاریسم و سکولاریزاسیون (لائیسیته فرانسوی) فرق و تمایز قائل می شوند؛ آنان سکولاریسم را معمولاً، "سیستمی که خواهان تفسیر و سازماندهی زندگی یا اصول، تنها در چارچوب این جهان" می دانند. و این واژه در فضای سیاسی اشاره است به آزادی برخورد حکومت با امور دنیائی، بی آنکه از سوی هیچ مقام دینی در آن ها دخالتی بشود. یا بزبان دگر سکولاریسم در معنی انگلوساکسونی "بیطرفی حکومت در برابر دین" تعبیر می شود. ولی لائیسیته از نوع فرانسوی، نوعی پس زننده حساسیتهای دینی در فرهنگها بوده و جنبشی است برای دوری از هنجارهای سنت که تحریم های دینی را پیش فرض میگیرد (ر.ک به: جهاننگلو، دو مفهوم از سکولاریسم، ص ۵)

پس روند سکولاریزاسیون، در پی تغییر بنیادین تر جامعه و فرهنگ است و برگزیده تر می زند. در این روند سکولاریسم از بیطرفی خارج شده و بیک روند ایدئولوژیک برای تقدس زائی از جهان و تاکید زدائی از معنویت در زندگی عمومی و تا حد ریائی مدرنیستی از یک تمدن فنی علمی جهانشمول پیشرفته. در ایران دوره رضاخان و ترکیه آتاتورک تحت تاثیر مدل فرانسوی سکولاریسم یعنی لائیسیته بوده اند. در این مدل نخبگان ترکیه و گروهی از نخبگان ایرانی دوره رضاخان تحت تاثیر آخوندزاده، اعلام کردند "دین مانع پیشرفت است" و سکولاریسم تکثرگرا و راه دهنده را به لائیسیته

مورد دین و شریعت موضع ملایم تری از خود نشان می دهد. نوساناتی که در شعر معجز در مورد شریعت فقهی دیده می شود ناشی از تاثیر پذیری از این دو شخصیت تجدد خواه است. مثلاً معجز در بعضی اشعار خود بتناسی از آخوندزاده بین شریعت و خرافات فرقی نمی گذارد و موضع تقابلی شدید میگیرد، تا جائی که بنظر میرسد معجز فردی آتئیست و دین ستیز است. و در بعضی اشعار نیز به مواضع طالب اف نزدیک می شود و بین "شریعت" و خرافات و موهومات تفاوت قائل و در مقام احتجاج می گوید:

"نبی علم و فنون تعلیم ائیدیری خلقه مسجده

سبیزین معبدلریز دار - جهالتدیر، وطنداشالار!

در این شعر معجز با احترام نبی را تعلیم دهنده علم و فن می خواند، علم و فنی که متجددین هم آنرا وسیله توسعه و ترقی می شمارند. و در شعر دیگری می گوید:

"بویوردو : «اطلب العلم ولو بالصین» پیغمبر

مگر افسانه دیر فرمایش - خیر البشر ملت؟

او هانسی علمدیر؟ - علم کی ایجاد اتندی
تلفونو

سوروش هر یتردن ایستیرسن، سنه وثرسین
خبر ملت!

یا در شعر "عمقیزی" با اظهار خوشحالی از اینکه خواندن عقد برای دختران خردسال قدغن شده است؛ در مطلع شعری گوید:

"عئینکی قوی چشمیوه، گل یانیم

گور نه یازیر حبل متین عمقیزی "

سیننی کیچیک قیزلارا بوندان سورا

کسمه یه جک موللا کبین، عمقیزی "

و در دو بیت آخر که شاعر تخلص و معمولاً نظر خود را بیان می کند، در مورد بی ضرری علم به دین از موضع آخوندزاده دورو به نظر طالب اف نزدیکی نشان داده و چنین می گوید:

دمو کراسی و حقوق اکثریت مردم ایران بودند، در مقابل اعتدالیون تمجید می کند:

"پایدار اولسون جهان ایچره دمو کرات فرقه سی تا نه قدری واردی دریا ده نمک ای ویلهلم"

اشاره معجز به ویلهلم قیصر آلمان، بیان این ذهنیت سیاسی است که گویا در دوران مشروطه تا جنگ جهانی اول مشروطه خواهان دموکرات برای مقابله با نفوذ روس و انگلیس در معادلات بین المللی، روی آلمان حساب می کردند. و گروهی کثیر از آنها در سالهای خفقان ناشی از حضور قوای روس و انگلیس در ایران، در برلن جمع می شده و به نشر مجله و کتاب می پرداختند.

نکنه بعدی، در مورد نگرش معجز و همفکرانش به رضاخان است. همانطور که در بالا آمده است مواضع فکری و سیاسی معجز را باید در متن حوادث و زمانه خودش تحلیل کرد. مشروطه ایران، بعد از افتتاح مجلس اول با مباران مجلس توسط لیاخوف و شهادت جمعی از نمایندگان و پراکنده شدن انحن ها تعطیل گردید.

قیام ۱۱ ماهه مشروطه خواهان تبریز موجب شد تا مبارزان گیلان و اصفهان فرصتی بدست آورند و نیروهای خود را انسجام داده و تهران را فتح و مستبدین داخلی را شکست و مجلس دوم بعد از فرار محمدعلی شاه بروسیه، با حضور احزاب افتتاح شود. معجز با اشاره باین حوادث می گوید:

باغلادی مجلس - شورانی توپا ممدعلی دوشدو اوژ جانینا آخر شری من نئیلیم؟

بعد از افتتاح مجلس دوم بدلیل ضعف جامعه مدنی و دخالت های روس و انگلیس برای اجرای قرارداد ۱۹۰۷ اوضاع کشور روبه خرابی رفت و شروع جنگ جهانی اول و ورود عثمانی به جنگ در کنار آلمان شرایط را پیچیده تر کرد. ایران روزگار سختی را می گذراند و از ۱۹۱۴ تا ۱۹۲۰

ناامنی و فقر و قحطی و وبا جان میلیونها انسان بی گناه را گرفت. پیروزی انقلاب اکتبر و خروج نظامیان روسیه با استقبال مردم و مشروطه خواهان مواجه شد. این استقبال را در شعر معجز هم میتوان دید:

ستیزه مکن با خدا دادگان

خدا داده دولت به شهزادگان

به بالا رود کار افتادگان

لینی کنی چون در ایران ظهور!

یا:

"تیقولا ظلم ائيله دی، بولدو جزاسین عاقیبت گور نجه زنداندا قالمیش چارچک تک ائی ویلهلم"

تورک ایله روسی باریشدر، اینگیسی آت گنده او قبول ائتمزسه فی النار و درک ائی ویلهلم"

در این شعر روحیه ضد انگلیسی معجز را میتوان دید. و اگر برای وی معلوم می شد که کودتای ۱۲۹۹ سید ضیاء - رضاخان با حمایت انگلستان انجام گرفته بعید بود، شعری در تائید وی بگوید. مضافاً اینکه اکثر ترقی خواهان و مشروطه طلبان نامنی ها و عقب ماندگی های کشور در فاصله انقلاب مشروطه تا جنگ جهانی اول راناشی از سیستم ملوک الطوایفی کشور و دخالت بیگانگان می دانستند. آنها برای توسعه اقتصادی - اجتماعی کشور، وجود دولت مرکزی قوی را لازم می شمردند.

رضاخان با این پیش زمینه ذهنی موجود در روشنفکران و شخصیت های ملی و موجه توانست قاب انبوهی از آنان را بدزد و حامی خود کند. در چنین شرایطی معجز هم در چند شعر خود، رضایتش را از اقدامات رضاحان در مقام سردار سپه برای تامین امنیت و عمران و آبادانی کشور نشان داده است. در آنجا که می گوید:

"بو ظولمور رفع اندر آقا - ی سردار سپه، بیلسه بالالاردان گوروم حیفظ ائيله سین آلاله

رضاخانی!"

ولی بعد از تاجگذاری نارضایتی خود را در قالب اشعار زیر بیان می دارد:

پهلوی زاده چیخیب تخته دئیرلر، دئییه سن او قویوب باشینا تاج قجری، من نئیلیم؟

گوژو، قاشی، بدنی، هریریری بنزیر شاهه آرمیش مدرکی، یوخموش هنری، من نئیلیم؟ یا: در شعری دیگر میگوید:

شرافت یوخ بو کنده، سرهمن سر، خرهمن خر دیر

سر - بی مغزه نئیلر تاج - میرواری، سنی تاری؟! یکی از اساسی ترین خواسته های متجددین و از جمله معجز که در اشعارش زیاد تکرار می شود، توجه وی به حقوق مدنی و شهروندی زنان و آموزش دختران و مبارزه بی امان با جهل و خرافات می باشد. انصافاً معجز در این میدان از همگنان شاعر خود پیشرو تر است. مثلاً در یکی از اشعارش صراحتاً به همسرش سفارش می کند:

من اولسم پرده نی بییرت آت، ز کاتا تیکمه گوژ، آل - سات

نولور کی ائيله سه آرواد تیجارت، ائی تو کذ باجی؟! یا:

نور - عیرفان و ادب دوشمه سه عورت اوژونه

آنالار عئلمیله گر وئرمه سه زینت اوژونه

قالار ایرانلی لار حسرت مدنیت اوژونه

معجزین فیکری بو دور، فیکر آنده میللت ده گره ک!

اشعار معجز علاوه بر اینکه، نقد اجتماعی کارآمدی است که هنوز قادر به برانگیختن اراده برای تغییر اجتماعی را دارا می باشند، همچنین بخشی از تجربه تاریخی مانیر هستند. لذا این ارزش را دارند تا با تفکر تحلیلی و سنجشگرانه با آنها مواجه شویم.

معرفی گروه بین‌المللی رقص آیینی آذربایجانی آیلان

و موسیقی آیینی «ستارگان پراگ» جمهوری چک و کسب جایگاه اول در آبان ۹۶، جشنواره ریمنی ایتالیا و کسب جایگاه اول در مرداد ۹۶، المپیاد رقص آیینی باتومی گرجستان و کسب جایگاه سوم در تیر ۹۶، جشنواره قهرمانی فولکلوریک جهانی در بلغارستان و کسب مدال طلا و تندیس اورفیوس در شهریور ۹۵، کسب جایزه اول و کاپ طلا و جایزه ویژه هیئت داورى در حفظ آیین بومی در مسابقات جهانی رقص آیینی سن پترزبورگ روسیه در آبان ۹۵، هفدهمین جشنواره بین‌المللی آیینی سنتی تهران و کسب عنوان اثر برگزیده در سال ۹۴ و همچنین فستیوال‌های بین‌المللی ادمونتون کانادا، رم ایتالیا، آنتالیای ترکیه، بارسلونای اسپانیا و باکوی آذربایجان اشاره کرد.

و هنر-ورزش سنتی آذربایجانی شده است. این گروه به کارگردانی و سرپرستی توحید حاجی بابایی با نمایش‌های گروه خردسال و بزرگسال خود در صحنه‌ها و کشورهای مختلف بارها و بارها باعث افتخار شده است. از برنامه‌های اخیر گروه میتوان به حضور در هجدهمین جشنواره بین‌المللی آیینی سنتی تهران و کسب عنوان برترین گروه نمایش‌های آیینی و حرکات موزون در شهریور ۹۶، اکسپو قزاقستان بعنوان نماینده هنری ایران برای برگزاری روز ملی، ایران در آستانه در مرداد ۹۶، جشنواره و مسابقه فولکلوریک پاریس فرانسه و کسب جایگاه اول در مرداد ۹۶ جشنواره رقص و موسیقی آیینی «ستارگان وین» اتریش و کسب جایگاه اول در آبان ۹۶، جشنواره رقص

هنرهای نمایشی کشور عزیزمان بخشی از هویت هنر ایرانی اند و یادگار شکوه و فرهنگ گذشتگان.

میهنمان ایران با دارا بودن قدمت تاریخی زیاد، مملوء از تنوع غنی و اصیل فرهنگی و هنری می باشد.

نمایش‌های آیینی سنتی و رسوم فولکلوریک ملت‌ها که مربوط به فرهنگ و مدنیت آنهاست، ریشه در تاریخ داشته و عصرها زیسته و توسعه یافته و بعنوان قسمتی جداناپذیر از زندگی یک ملت تبدیل شده است.

در این راستا گروه حرکات آیینی - نمایشی و فولکلوریک آذربایجانی آیلان از پیشگامان این هنر بوده و از سال ۱۳۸۶ در تهران فعالیت خود را آغاز کرده و با تلاش خود باعث اشاعه آیین

تاریخچه، مانیفست و منتشرات

و جنسیتی، گروهی و ...

۴. سر فصل های اصلی به ترتیب زیر تعیین و مورد موافقت قرار گرفت.

۱. سر مقاله و سخن روز با هدف تحلیل مسائل روز و ارائه نظر مجله در مورد آنها.
۲. تاریخ و جغرافیای شهرستان شبستر با هدف نگارش تاریخ و بوم شناسی، انتشار اسناد قدیمی شهرستان.
۳. تاریخ شفاهی شهرستان به منظور جمع آوری سنت های رایج و مفهوم شناسی آداب و سنن.
۴. معرفی نیک نامان، مفاخر، مشاهیر و همشهریان موفق به منظور الگو سازی و اشاعه امور خیر.
۵. معرفی شهرها و روستاهای منطقه و جاذبه های گردشگری آنها.
۶. فرهنگ و ادبیات محلی در بخش های مختلف از جمله آموزش زبان مادری، اشعار شعرای محلی و استان های فولکلوریک، آداب و رسوم سنن محلی، بایاتی لر و ضرب المثل های محلی.
۷. دریاچه ارومیه به عنوان مهمترین مسئله زیست محیطی منطقه.
۸. اندیشه: با هدف بازنگاری اصول صحیح استدلال، ارزیابی پیش فرض ها، داوری بین نظریه تبیین پدیده ها و ...
۹. دانستنیهای عمومی.
۱۰. گزارشات و اخبار.

ج) منتشرات:

حاصل چهار سال فعالیت مستمر و برگزاری بیش از دویست و پنجاه جلسه، انتشار ۱۵ شماره مجله و یک ویژه نامه در بیش از ۱۰۰۰ صفحه و شامل مطالب زیر بوده است:

۱. سر مقاله و سخن روز شامل تحلیل رویدادهای اجتماعی، موضوعات فرهنگی و تربیتی و سیاسی و اقتصادی حدود ۶۰ صفحه.

سردبیر مجله از سخنرانان شب فرهنگ و هنر گوئی بودند که مختصری از فعالیت های چهار ساله مجله را در سه بخش تاریخچه، خط مشی و منتشرات تشریح نمودند.

الف) تاریخچه

متعاقب صدور مجوز شماره ۹۲/۲۵۱۶۵ در تاریخ ۹۲/۰۹/۱۲ برای انتشار نشریه ای سراسری با نام پیام شبستر، گروهی از اهالی فرهنگ منطقه گردهم آمدند تا این مهم جامه عمل بپوشد. این گروه ابتدا سازمانی را برای اداره مجله تصویب نمود که تحریریه مجله، روابط عمومی، تبلیغات، توزیع و امور مشترکین، چاپ و صفحه آرائی و ... بود و هر کدام از دوستان به فراخور تجربه مسئولیتی را عهده دار شدند.

ب) خط و مشی

بحث های طولانی در خصوص خط و مشی (مانیفست) مجله انجام شد که حاصل آن تبیین خط و مشی مجله در چهار بخش اهداف، محدودیت ها و اصول و ارزش های بنیادی و سر فصل های مطلب بود. اهم موضوعات مورد توافق در بخش های مذکور عبارت بودند از:

۱. اهداف

- ۱/۱- ایجاد پل ارتباطی مکتوب بین همشهریان.
- ۱/۲- ترویج امور خیر.
- ۱/۳- معرفی و تجلیل از خیرین، نیکانمان، مفاخر، مشاهیر و برجستگان منطقه.
- ۱/۴- معرفی و ترویج زبان، آداب و سنن، ادبیات و فولکلور محلی.
- ۱/۵- معرفی و تاریخ نگاری شهرها و روستاهای منطقه.
- ۱/۶- ارتقاء سطح فرهنگ عمومی.
- ۱/۷- کمک به توسعه اقتصادی و اجتماعی شهرستان.

۲. محدودیت ها:

- ۲/۱- سعی در استفاده از نویسندگان محلی و نوشته های درباره شهرستان شبستر
- ۲/۲- عدم تضعیف جایگاه مردم، تاریخ، فرهنگ و ادبیات شهرستان در نوشته ها
- ۲/۳- مطالب مخالف قوانین اساسی و موضوعه کشور نباشد.
- ۲/۴- مطالب مغایرتی با شرع مبین اسلام نداشته باشد.

۳. رسالت مطبوعات:

تعهد به ارزش های بنیادین: آزادی، برابری، انصاف، عدالت اجتماعی، حفاظت از محیط زیست، شفافیت، امنیت اجتماعی و اخلاقی، عدم تبعیض اعم از قومیتی، فرهنگی

تحریریه مجله جلسات مستمری را با نماینده منتخب برگزار و اقدامات ایشان را جهت اطلاع عموم چاپ نموده و نیز مطالبات مردم منطقه را به ایشان منعکس کرده است. بدین ترتیب تلاش همکاران ما در طول چهار سال گذشته به رغم کاستی‌ها، آثاری را خلق نموده که می‌تواند یادگاری ارزشمندی برای آیندگان در عین تاثیر بر معاصران باشد.

چاپ شده، آداب و سنن و رسوم محلی، اشعار شعرای منطقه، بیایاتی‌ها، ضرب المثل‌ها، داستان‌ها فولکلوریک و ...

۷. دریاچه ارومیه
بیش از ۱۰۰ صفحه از مطالب شماره‌های منتشر شده به گزیده مطالب مربوط به دریاچه ارومیه اختصاص یافته بود. اداره کنندگان مجله در راستای تعهد زیست محیطی بیشترین تلاش خود را مصروف مهمترین مصداق محلی آن «دریاچه ارومیه و احیای آن» نموده اند.

۸. اندیشه
پیگیری مطالبات شهروندان حوزه دریاچه، اجرای وعده‌های مسئولین، تطبیق اقدامات با برنامه‌ها و مصاحبه جامع با وزیر وقت نیرو آقای مهندس چیت‌چیان از جمله مطالب مندرج در این بخش بوده است.

۹. دانسته‌ها، اخبار و گزارشات، معرفی کتاب ...
حدود ۵۰ صفحه از مطالب منتشر شده در مجلدات اختصاص به مقالات این حوزه داشته است، مقالاتی از قبیل انتخاب و عقلانیت، افراط گرایی، عقلانیت و اخلاق، تفکر و کنش عقلانی، دانش معتبر، پارادایم اجتماعی و ... از جمله مطالب منتشر شده در این بخش است.

۱۰. این بخش که حدود ۱۰۰ صفحه از مطالب مجله را شامل شده است اختصاص به دانسته‌های حقوقی، مسکن، بهداشت، آشپزی، خیاطی و ... و نیز اهم رویدادهای منطقه داشته است.

۱۱. همچنین در زمستان ۹۴، فصلنامه در اقدامی که تحسین اغلب صاحب نظران را برانگیخت اقدام به چاپ مشخصات، اهداف و برنامه‌های نامزدهای انتخابات مجلس دهم در ۱۲ هزار نسخه نمود و آن را به رایگان در بین اهالی منطقه توزیع کرد. اقدامی که سهمی بسزادر بالا رفتن میزان مشارکت مردم منطقه در انتخابات داشت به نحوی که بالاترین آمار مشارکت را در سطح کشور از آن خود کرد.

پس از پایان رقابتهای انتخاباتی نیز هیئت

۲. تاریخ و جغرافیای شهرستان که حدود ۸۰ صفحه از منتشرات را با موضوعاتی مانند معرفی حدود و ثغور جغرافیایی، تاریخچه، اسناد قدیمی، محلات، ادارات و ... تشکیل داده است.

۳. تاریخ شفاهی با شرح رخدادها و غیر مکتوب امام‌نور در شکل‌گیری سنن و فرهنگ شهرستان که حدود ۱۰ صفحه از منتشرات را شامل شده است.

۴. نیک نامان و مفاخر. حدود ۱۰۰ صفحه از صفحات مجله به معرفی نیک نامان و مفاخر تخصص یافته بود که در آنها زندگانی بزرگانی چون ساداتیان، درخشانی بنیس، حاج مهدی ابراهیمی دریانی، برهان الدین، پروفیسور رحمان زاده، ورزنده، حاج اسد... معرفت، محمدرضا دادرس، علی حسین خان قلعه، بیت اله جمالی، آخوندزاده، دکتر توفیقی، فیضی زاده، شیخ مرتضی شبستری، شیخ اسماعیل سیسی، خیرین و مشاهیر و ایقان و شندآباد، مهندس رحمان گلزار شبستری، ابو ضیاء، علامه شبستری، پروفیسور جمشید خیرابی، محمدرضا رفیعی خامنه، معجز شبستری، حسن بریانی شبستری، عبدالله لطیف تسوجی و ... به رشته تحریر درآمده است.

۵. معرفی شهرها، روستاهای منطقه و جاذبه‌های گردشگری آنها

حدود ۱۰۰ صفحه از مطالب منتشره به معرفی شهرها و روستاهای منطقه اختصاص یافته بود. در صفحات مذکور شهرهای: تسوج، بنیس، شرفخانه، ایقان، نوجه ده، خامنه، صوفیان، کوزه کنان، تیل، سیس، کافی الملک سر کند دیزج و جاذبه‌های گردشگری آنها مانند حمام تاریخی تسوج، مسجد تسوج، کول تپه، آبشار سر کند دیزج، چنار خامنه، اسکله تاریخی تال و ... معرفی شده اند.

۶. فرهنگ و ادبیات محلی حدود ۲۰۰ صفحه از مطالب منتشر شده را شامل گردیده و اهم مطالب منتشره در آن عبارت بوده است از:

آموزش زبان مادری که به صورت دنباله دار

گول خانیم

سخاوت صابیر

سبزیین یئرده بیر قیز سئودیم
آدی گول خانیم، گول خانیم
یاناقلاری گول غونچاسی
لبی بال خانیم، بال خانیم

اوجا دیر شوهرتی شانی
گوزل لرین سولطان خانی
آخیر بیر گون توکر قانی
سالار قال خانیم قال خانیم

خومار خومار مننه باخیر
شیرین جانی اودا یاخیر
آشیق سخاوتی آخیر
اؤدر لال خانیم لال خانیم

از همین جاست، یعنی اگر عبارت "یا استانبولی" ایشان را از جمله ایشان حذف کنیم، نوشته ایشان کاملاً صحیح خواهد بود، زیرا زبان ترکی استانبولی با ترکی آذربایجانی متفاوت است و زبان ادبی و نوشتاری این سوی ارس با آن سوی ارس و به قول ایشان زبان باکویی هیچ گونه تفاوتی ندارد.

همین موضوع یعنی لهجه‌های گفتاری مختلف و زبان نوشتاری و ادبی واحد در حوزه و قلمرو زبان فارسی نیز شبیه زبان ترکی آذربایجانی است. واضحتر اینکه هیچ کس وجود لهجه‌های مختلف زبان فارسی در یزد، سمنان، اصفهان، شیراز، کرمان، خراسان و شهرستانها و بخشهای این مناطق را انکار نمی کند در صورتی که زبان ادبی و نوشتاری این مناطق یکی بوده و در متنی که یک شیرازی در شیراز نوشته با متنی که یک خراسانی در خراسان نوشته فرقی پیدا نمی شود. آقای ساعی برای اثبات نظر خویش اشعار استاد شهریار را شاهد می آورد که برای همه قابل فهم است. باید عرض کنم: زبان استاد شهریار زبان محاوره نیست بلکه زبان ادبی است، ولی نه تنها زبان استاد شهریار بلکه زبان شعر ترکی آذربایجانی همه شعرای آذربایجان حتی زبان نسیمی که هفتصد سال پیش و زبان فیضولی که پانصد سال پیش می زیسته‌اند برای همه قابل فهم است، علت آن هم این است که جمله‌های زبان شعر کوتاه است و در هر جمله (در هر مصراع) غالباً کمتر از پنج- شش کلمه گنجانده می شود در صورتیکه در بعضی از جملات نثر با دهها کلمه مواجه شده، با اینکه معنی تک تک کلمات را می دانیم ولی فهم کل یک جمله طولانی برای کسانی که کمتر با متون نثر سر و کار دارند مشکل می گردد. پس برای درک زبان ادبی و نوشتاری مخصوصاً با جملات طولانی، به مطالعه زیاد متون نثر همان زبان نیاز مبرم داریم. باز هم تأکید می کنم اگر زبان استاد شهریار زبان

دهند: «در صورت امکان در این بخش کارشناسی مجدد صورت بگیرد». برای اینجانب مشخص نیست آقای دکتر بر چه اساسی و استناد به چه سند و کدام نظریه علمی چنین ادعایی را می کنند! البته در صداقت و صمیمیت آقای ساعی شکی نیست. مطمئن هستم که ارائه چنین نظری از سوی ایشان نه از روی غرض ورزی، بلکه از روی عدم آگاهی ایشان از زبان نوشتاری و محاوره می باشد. آنان که با علم زبانشناسی و فرهنگ مردم آشنایی دارند می دانند که زبانهای نوشتاری چه از نظر واژه‌ها و چه از نظر گرامر عصاره لهجه‌های مختلف همان زبان است و نیز تقریباً همه زبانهای دنیا دارای لهجه‌های متفاوت و زبان ادبی واحد می باشد. آن را که به زبان می آوریم و به همان شکل هم می نویسیم، آن لهجه محلی همان منطقه است نه زبان ادبی. زبان نوشتاری و یا ادبی به زبانی گفته می شود که در همه مناطق کاربرد آن بدون کوچکترین تغییر متأثر از زبان محلی و لهجه بومی آن منطقه کاربرد داشته باشد؛ ولی لهجه‌های مختلف قلمرو یک زبان با یک دیگر تفاوت‌های فاحشی دارند. چگونه می شود تفاوت لهجه شبستر با لهجه نزدیکترین روستا به آن یعنی دیزج خلیل رانادیده گرفت؟ (در لهجه شبستر تعداد حروف صدا دار (صائت‌ها) هشت و در دیزج خلیل و همچنین اغلب نقاط آذربایجان و زبان ادبی ترکی آذربایجانی همین صائت‌ها نه می باشد) در بین لهجه شبستر با تبریز، تسوج، خوی، ارومیه، قارداغ، اردبیل زنجان، همدان، ساوه و مناطق مختلف کشور جمهوری آذربایجان و غیره تفاوت‌های انکارناپذیر زیادی وجود دارد، در حالی که زبان ادبی و نوشتاری همه این مناطق یکی بوده و در هیچ منطقه و شهرستان و استان با مناطق دیگر فرقی نمی کند. اینکه آقای ساعی می فرماید: «زبان نوشتاری در بخش مزبور شباهتی با زبان محاوره ندارد و بیشتر شبیه زبان باکویی جمهوری آذربایجان یا استانبولی است»،

حسین محمدخانی «گوئیلی»

مدیریت و هیئت تحریریه فصلنامه پیام شبستر

با عرض سلام و آرزوی موفقیت بیشتر برای یکایک دست اندر کاران محترم و یاران صدیق آن نشریه به عرض می‌رساند:

اینجانب به عنوان شخصی قلم بدست که از سال ۱۳۶۴ تا امروز با دهها نشریه همکاری داشته و از مشکلات شما آگاهی کافی دارم. این راهم می‌دانم که اکنون هیچ نشریه‌ای توانسته و نخواهد توانست خواسته‌های همه خوانندگان خود را تأمین نماید. بنا بر این اظهار نظرات مختلف چه مثبت و چه منفی درباره هر نشریه امری طبیعی و اجتناب ناپذیر است. در همین راستا اینجانب نیز نظر خود در باره یکی از مندرجات آن نشریه را اظهار نموده و خواهشمندم بذل توجه فرموده و نسبت به چاپ آن اقدام فرمائید.

در صفحه ۵۴ شماره ۱۵ (شماره تابستان ۱۳۹۷) موضوعی به قلم آقای دکتر ساعی چاپ شده است.

ایشان مطلبی را در مورد زبان ترکی اظهار داشته‌اند که برای اغلب خوانندگان و بویژه اشخاصی که مقداری با علم زبانشناسی آشنایی دارند تعجب آور است. آقای دکتر (که اینجانب متأسفانه هیچگونه آشنایی با ایشان ندارم) در قسمتی از نامه‌شان اظهار داشته‌اند: «در ادبیات آذربایجان زبان نوشتاری با زبان محاوره متفاوت نیست برای مثال شعرهای استاد شهریار را همه همشهری‌ها متوجه می‌شوند ولی زبان نوشتاری در بخش مزبور (منظور صفحات ترکی همین نشریه است) شباهتی با زبان محاوره ندارد و بیشتر شبیه زبان باکویی جمهوری آذربایجان یا استانبولی است». ایشان در نهایت پیشنهاد می‌

خلاف زبان ادبی به جای «مک» به «ماخ و ماق» یعنی به شکل پسوندهای کلمات دارای صائت‌های ضحیم (قالین) تلفظ می‌گردند. در صورتیکه در دیوان شهریار به استثنای منظومه حیدر بابا یا سلام به چنین مواردی برخورد نمی‌کنیم.

گوژماخ، دئماخ، گتیرماخ» تلفظ می‌شوند. آیا در دیوان استاد شهریار چنین است؟ مسلماً نه. در لهجه تبریز، اغلب روستاها و شهرهای منطقه ارونق، شهرستانهای مرنند، مراغه، اسکو، آذرشهر و اغلب توابع آنها پسوندهای مصدری کلماتی که صائت‌های آنها ظریف (اینجه) می‌باشد بر

مجاوره بود باید با لهجه تبریز نوشته می‌شد در لهجه تبریز کلمه «قارداش» قیدش تلفظ می‌شد، کلمات «گلمک، گتتمک، گوژمک، دئمک، گتیرمک و هزاران کلمه دیگر که دارای صائت‌های ظریف (اینجه صائت‌لر) ای باشند برخلاف زبان ادبی به شکل گلماخ، گتتماخ،

گولدور هله مؤعجوز

اکبر صالحی «قاداش»

آتدیم باشی هر یانی توتوب جانلی جنازه یوللانیر حاجی ائیر پیلان ایله حیجازه گوژ یاشیمی آخدیردی آجی، دؤندو آرازه ایشلر گونو- گوندن دوشوره رک ایشگیله مؤعجوز بوموشکوله مؤعجوز، سن گل دیله مؤعجوز

داییم فوقرا جانی فتریزئرله سویوق دور جشن ایله عزا سوفره سی اولسا او تویوق دور جنگ اولسا اونون سین ه سی تیر ایله او یوق دور حق سؤیل ه سه بیر یول، دؤن ه جک قندیله، مؤعجوز بیر قندیله (فن ایل ه) مؤعجوز، دؤن بولبوله مؤعجوز

ایندی دها لازیم دئی (دئییل) باش گیزل ه ده او غرو گیزلتمه لی سن باشینی اولسان آیه (اگر) دو غرو گربو «قاداش»- ین اولسا وزیر یا وکیل او غلو لازیم دئی (دئییل) بیر ایشده موجودیز اونا مؤعجوز ماهیردی گیره چونکی او دون دان دونامؤعجوز چاتدیم سونا مؤعجوز؟ گل آز قینا مؤعجوز!

جهل اوردوسوقاومیشسادا بیر گون سنی یوردان عئلم اوردوسوقاومیشسه دئییر، گل! سنه مؤعجوز شئردفترین ایستیردی کی، جیرسین یارامازلار خالقیم اوره بینده قورویوب، یوز سنه مؤعجوز آل وئر منه مؤعجوز، گل گولشنه مؤعجوز

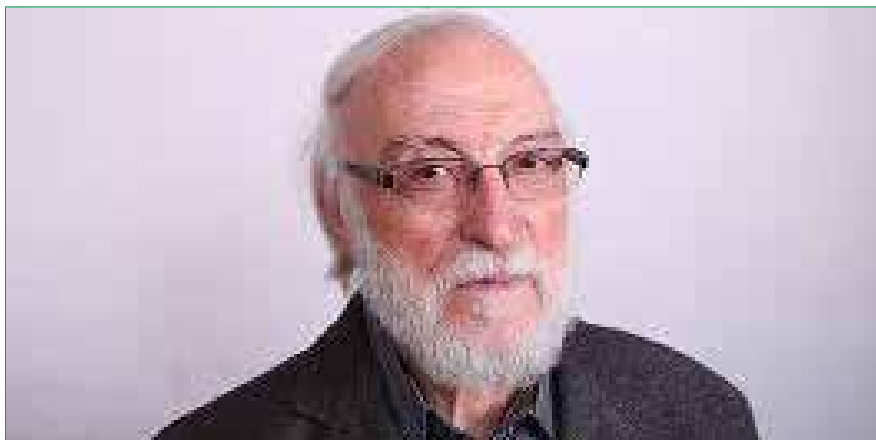
احواللاری اوزگون یئنه گوژرسن نه یازارسان؟ بیر اؤلک نی اوزگین یئنه گوژرسن نه یازارسان؟ بیر میللتی میسکین یئنه گوژرسن نه یازارسان؟ بیرده کاغیذ ایله قلمین آل اله مؤعجوز طوغیان ائله مؤعجوز، سال ولوله مؤعجوز

دانالاری دنلیر هله ده مورغ-جهالت نادانی یئنه چولقالاییب، لئیل- ظلالت داغ-داغ تالایان چکمیری فیندیقا خجالت دور قات یئنه ده زهر-ی ماری هنزله مؤعجوز بیلدیر هله مؤعجوز، گولدور هله مؤعجوز

آزادیاشاماق عشقی باشیمدان اوچور ایندی بیر پارچا چورک آر خاسیجائیل قاچیر ایندی بوغدا زمیمی آتلی چکیرتکه بیچیر ایندی بیر دسته ریباکار دؤنوب انگله مؤعجوز دؤن منزله مؤعجوز، یاز قوی گله مؤعجوز

شبستری و راه و رسم سقراطی

یاسر میردامادی

مجله پیام شبستر ضمن گرامیداشت هشتادوپکمین سالگرد تولد استاد فرزانه دکتر محمد مجتهد شبستری این مقاله را با کمی تعدیل و تلخیص منتشر می کند.

پروژه فکری نواندیشان دینی (به ویژه نواندیشان دینی ایرانی) را به شیوه‌های مختلفی تبیین هم‌دلانه کرده‌اند. [۱] شیوه‌ی رایج آن است که نواندیشی دینی را پروژه‌ای شبیه پروژه‌ی فکری روشنفکران عصر روشنگری قرن هجده‌ی اروپا، مثل دیدرو، ولتر، روسو، مونتسکیو، کانت و غیره دانست. این روشنفکران عصر روشنگری همگی به شیوه‌های مختلف به دنبال آزادی، پیشرفت، مدارا و حکومت قانون بودند و با انحصار کلیسا و درهم آمیختگی دین و سیاست مخالف بودند. مطابق این تبیین، نواندیشان دینی همان «روشنفکران» دینی‌اند که با روشنفکران عصر روشنگری تفاوت بنیادینی ندارند؛ تفاوتی اگر باشد تنها در تفاوت بستر ایرانی-اسلامی قرن بیستم-بیست و یکم با بستر اروپای مسیحی قرن هجدهم است و نیز این که روشنفکران دینی ایرانی حالاً نگاه نقادانه‌تری به توانایی‌های عقل بشری و آمال و آرزوهای تجدید بر خاسته از عصر روشنگری دارند.

گرچه نواندیشان دینی رامی توان بی هیچ مشکلی (چه مشکل مفهومی و چه مشکل تاریخی) روشنفکران دینی دانست و آن را بر اساس سنت روشنفکری (با تبار عصر روشنگری) تبیین کرد، تبیین بدیل (و مکمل) دیگری نیز ممکن است: این که

پیش از میلاد عیسای ناصری می‌زیست، قدیس فلاسفه و شهید فیلسوفان خوانده شده است. او قدیس خوانده شده زیرا زندگی او نشان از کسی دارد که تنها برای حقیقت می‌زید و نه برای منافع شخصی و گروهی خود و مگر نه این که قدیس چنین است؟ او را شهید می‌خوانند، زیرا به دست دموکراسی آنتی، به ناحق جام زهر نوشانده شد. با این حال، حتی اگر او را قدیس و شهید هم نخوانیم، بی شک یکی از بنیان گذاران فلسفه‌ی غرب است. اما اهمیت او از فلسفه فراتر می‌رود. او احترامی را دریافت کرده است که عموماً بنیانگذاران ادیان، مثل مسیح و بودا دریافت می‌کنند. [۴]

۲.۲ روش و خوی سقراطی

روش سقراطی روشی شکاکانه است. هدف سقراط آن است که از رهگذر گفت و گو با مخاطب، اموری را که مسلم انگاشته شده به زیر پرسش بکشد. در این گفت و گوها سقراط در مقابل هر ایده یا تعریفی که مخاطب ارائه می‌کند، مثال نقضی به میان می‌آورد و مخاطب خود را دست کم به تأمل در رأی یا تعریف خود می‌کشاند.

نواندیشان دینی راه و رسم سقراطی در پیش گرفته‌اند. من در این نوشته می‌کوشم این تبیین بدیل را قدری توضیح دهم و از آن دفاع کنم. در ادامه، راه و رسم سقراطی نواندیشان دینی را با تمرکز بر یکی از برجسته‌ترین نمایندگان سنت نواندیشی دینی در ایران، محمد مجتهد شبستری (متولد ۱۳۱۵ خورشیدی، شبستر، اکنون در آذربایجان شرقی) نشان خواهیم داد. در این نوشته، ابتدا قدری راجع به سقراط و راه و رسم سقراطی سخن خواهیم گفت و سپس چیزی را ترسیم خواهیم کرد که به نظر م راه و رسم سقراطی شبستری می‌رسد.

* راه و رسم سقراطی

۲.۱ سقراط

سقراط را بیش از هر چیز به گفت و گوهای نقادانه‌اش می‌شناسند. این گفت و گوها به قلم شاگردش افلاطون نوشته شده است و خوشبختانه از گزند روزگار در امان مانده و به دست ما رسیده است. محققان بر خلق و خو و راه و رسم گفت و گو محور و سنجش گرانه‌ی سقراط اتفاق نظر دارند. سقراط، که پنج قرن

خوی او.

* راه و رسم سقراطی شبستری

نخستین شباهت شبستری و سقراط در شفاهی بودن است. شبستری و نیز عموم نواندیشان دینی بیش از آن که نوشته باشند، سخن گفته‌اند و بسیاری از نوشته‌های آن‌ها نیز صورت تحریر یافته‌ی سخنرانی‌ها یا گفت‌وگوهای آن‌ها است. از این رو نواندیشان دینی چون سقراط متفکران شفاهی‌اند. این شیوه با مخاطب عام ارتباط بهتری برقرار می‌کند، گرچه از نظر منتقدان این شیوه، شفاهی بودن، عموماً، از دقت کلام می‌کاهد.

شباهت دیگر آن است که شبستری و عموم نواندیشان دینی، متفکرانی از مردم و در میان مردم‌اند. همان‌طور که سقراط در کوی و برزن با جوانان به گفت‌وگو می‌نشست به طوری که نهایتاً به اتهام فاسد کردن جوانان شهر پایش به دادگاهی بدرجام باز شد، شبستری و عموم نواندیشان دینی نیز متفکرانی از مردم و در میان مردم‌اند. شبستری «از مردم» است و نه از طبقه‌ی حاکمان و اشراف و روحانیان. او سیاست را خیلی زود ترک گفت و حتی در زمانه‌ی به تن کردن ردای سیاست نیز نماینده‌ی مردم در مجلس بود؛ یعنی از بخش انتخابی حکومت می‌آمد و نه انتصابی. با این حال، خیلی زود حتی این ردارا نیز از تن برون کرد.

خلع لباس خودخواسته‌ی شبستری رانیز می‌توان نشانه‌ی دیگری از همین امر دانست. او چنان از مردم بود که «سر و دستار عالمی» نیز به باد داد و به لباس مردم کوچه و بازار شد. شبستری نه تنها از مردم که برای مردم است. او متفکری دانشگاهی، به مفهوم متعارف کلمه نیست. «متفکر» دانشگاهی به مفهوم متعارف کلمه، مصداقی امروزی از سوفسطایی قدیم است. «متفکر» دانشگاهی آهسته می‌رود و آهسته می‌آید که حاکمیت او را شاخ نزند. «متفکر» دانشگاهی تنها در موضوعات بی‌خطر تحقیق

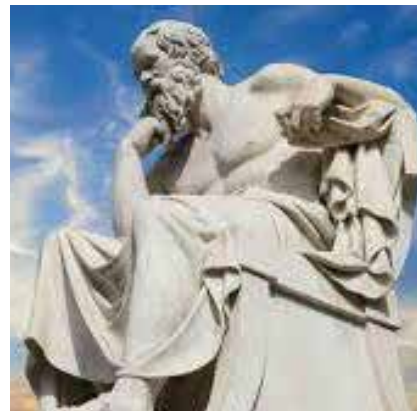
معبد دلفی نسبت به خود سخن می‌گوید. این داوری آن است که سقراط داناترین مرد یونان است. از نظر سقراط این داوری الهی است به این معنا که در واقع این آپولو است که از زبان پیشگوی معبد دلفی سخن می‌گوید. با این حال، به تفسیر سقراط این داوری به معنای آن نیست که سقراط چیزهای بسیاری می‌داند، بلکه تنها به این معناست که او می‌داند که هیچ چیز نمی‌داند. اما این تنها برداشتی نیست که سقراط از داوری الهی پیشگوی معبد دلفی می‌کند. برداشت دیگر سقراط این است که او مأموریت دارد که فلسفه‌ورزی را به یونانیان بیاموزد تا آن‌ها نیز دانا شوند، یعنی به این واقعیت آگاه شوند که تنها توهم دانایی دارند. به تعبیر دیگر تفسیر سقراط از این مأموریت آن است که او وظیفه دارد از رهگذر بحث ستجش گرانه به مردم نشان دهد که چه مایه گرفتار جهل مرکب‌اند، یعنی نمی‌دانند اما گمان دانستن دارند.

با این حال، نکته‌ی مهم این‌جا است که با وجود رسالت الهی‌ای که سقراط بر دوش خود احساس می‌کرد، محتوای فلسفه‌ی سقراطی سراسر سکولار باقی ماند. گفت‌وگوهای سقراطی نشان می‌دهد که، گرچه سقراط به خدای معبد دلفی باور داشت و گویی هم‌او بود که سقراط را به تعلیم فلسفه برانگیخته بود، از نظر سقراط، فلسفه کار و باری سکولار بود و تنها بر عقل بشری متکی بود نه بر الهام خدایان. اما چنین کار و بار فلسفی سکولاری مورد تأیید خدایان بود زیرا که راه سعادت از همین نقدگری می‌گذشت. جمله‌ی معروف سقراط که یادتان هست: «زندگی نیازموده ارزش زیستن ندارد».[۶]

حال، وقت آن است که به سر وقت شبستری برویم و ببینیم چه از راه و رسم سقراطی در او، به عنوان یکی از نمایندگان برجسته‌ی سنت نواندیشی دینی ایرانی، می‌توان یافت. اما پیش از آن، لازم است بگویم که منظور من از «راه و رسم سقراطی» هم روش سقراطی است و هم

با این حال، سقراط با وجود نقدهای کوبنده‌ی شکاکانه‌ی خود ادعای دانستن نمی‌کند. او از مخاطب می‌پرسد تا چیزی یاد بگیرد اما پاسخ مخاطب او را راضی نمی‌کند. او حکیمی دانا نیست بلکه جستجوگر دانش است و این دانش را با انبان کردن معلومات به دست نمی‌آورد بلکه با هرس کردن معلومات به دست می‌آورد.[۵] از این رو است که هر کدام از مکالمات سقراطی با دانستن پایان می‌یابد، ندانستنی که از دل نقد توهم دانستن (جهل مرکب) حاصل آمده، ندانستنی که آگاهانه یا همان جهل بسیط است. اما آن‌چه از روش سقراطی مهم‌تر است، خوی سقراطی است. سقراط منتقد سوفسطاییان است، گرچه خود او از سوی مخالفان متهم به سفسطه‌گری می‌شود. سوفسطاییان در جست‌وجوی حقیقت نبودند، آن‌ها حقیقت را برمی‌ساختند تا از آن وسیله‌ای برای معاش کسب کنند. آن‌ها در پی کاسبی حقیقت بودند نه در پی حقیقت‌جویی حتی به قیمت معاش. سقراط هم‌چنین نه تنها از معاش که از جان خود نیز می‌گذرد. در رساله‌ی دفاعیه (آپولوژی) سقراط هیچ نشانه‌ای از عقب‌نشینی مصلحتی برای حفظ جان خود بروز نمی‌دهد. این برای کسی که خود معترف به آن است که هیچ نمی‌داند، عجیب است. اگر هیچ چیز نمی‌دانی پس بر سر چه چیزی این چنین با اصرار ایستاده‌ای و کوتاه نمی‌آیی؟ او هیچ چیز نمی‌داند اما این هیچ، پوچ نیست بلکه گویی شبیه «عدم» در معنای عرفانی آن است که از آن همه چیز زاده می‌شود اما خود چیزی نیست. شک سقراطی هیچ‌زاینده و پرمعنا است و نه هیچی پوچ و میان‌تهی.

نکته مهم دیگر در مورد روش و خوی سقراطی، نسبت سقراط با دین است. سقراط گویی خود را واجد مأموریتی از جانب خدای معبد دلفی (Delphi) به نام آپولو (Apollo)، خدای حقیقت، شعر و موسیقی می‌بیند. در رساله‌ی آپولوژی یا دفاعیه، سقراط از داوری پیشگوی

می کند، حتی اگر در رشته‌ی مسأله برانگیزی مثل الهیات و فلسفه درس خوانده و درس داده باشد. «متفکر» دانشگاهی اسم خود را در کنار تحقیق دانشجویی در مقاله‌ی علمی-پژوهشی چاپ می کند و بدین سان بی زحمت و بی رشوت استاد تمام می شود و حقوق و مزایای استاد تمامی را به بدن می زند. «متفکر» دانشگاهی در معنای متعارف اش با «حقیقت» معاش می کند و از این رو سوفسطایی دوران جدید است. شبستری اما جریده‌رو نیست، سوفسطایی نیست و از این رو در باد مهرورزی دولت احمدی به بازنشستگی سیاسی اجباری فرستاده می شود و صلیب اتهام فاسد کردن فکر جوانان و بی احترامی به خدای دولت را، درست شبیه سقراط، سال ها است که به دوش می کشد.

شبستری هم چنین به شیوه‌ای سقراطی تحلیلی ندانم‌انگار از ایمان دینی به دست می دهد. در گفت و گویی خواندنی که آن را می توان از کلاسیک‌های آثار شبستری دانست، با اشاره به کتاب مشهور عارف انگلیسی گمنامی در قرن چهاردهم میلادی، ایمان را «پرواز در ابرهای ندانستن» می داند. از نظر شبستری مانمی دانیم خدا چیست و حتی آیا اصلا هست. ما تنها می توانیم پرده‌های توهم دانایی را با ایمانی دائمی نوشونده کنار بزنیم و هم‌هنگام دست از طلب نشوبیم. [۷]

شبستری، شبیه سقراط، پای خدا را در محتوای

فلسفه‌اش به میان نمی آورد. تفکر او به این معنا سکولار است یعنی بر عقل صرف بشری در تحلیل امور تکیه می کند. با این حال، باز هم به شیوه‌ای سقراطی، شبستری گویی انگیزه‌های دینی در بازاندیشی دین دارد. او ایمان دینی به معنای «طلب دائمی» را امری مفید، اگر نگوییم ضروری، برای بشریت می داند. [۸] او احیای دین را به احیای ایمان دینی می داند. فلسفه او در محتوا سکولار است اما در انگیزه قدسی است، و بدین سان تفکر او راه و رسمی سقراطی دارد. [۹]

اما چه بسا مهم‌ترین شباهت راه و رسم سقراطی با راه و رسم شبستری و دیگر نواندیشان دینی این است که هر دو به جنگ باورهای مسلط زمانه‌ی خود رفتند. سقراط به خدای آنتیان بی اعتقاد بود.

سقراط معتقد بود که خدایان دروغ نمی گویند و از رذایل اخلاقی برکنارند، حال آن که خدایان آنتیان کینه‌جو و ستیزه‌جو و حسود و تنگ‌نظرند. در دادگاهی که علیه سقراط برگزار شد، یکی از اتهامات سقراط بی احترامی به خدای دولت شهر آتن بود. شبستری نیز به خدای حاکمیت بی باور است. خدایی که نماینده‌ی ولی حاکم در آسمان‌ها است، حاکمی که از منتقدان اش توبه می‌طلبد تا حقوق اولیه‌ی آن‌ها را با منت و با رشوت به آنان عطا کند، توبه‌ای که سابقا به درگاه خدا صورت می گرفت و نه نماینده‌اش! شبستری در نقد چنین خدایی که در قرائت رسمی از دین تبلور یافته، بسیار قلم زده است. [۱۰]

عصاره‌ی نقد شبستری بر قرائت رسمی از دین را می توان در این عبارات خواندنی از آبراهام جاشوا هشل (Abraham Joshua Heschel، ۱۹۰۷-۱۹۷۲) فیلسوف و الهی‌دان یهودی امریکایی لهستانی الاصل باز یافت - و این نشان از آن دارد که تلاش صادقانه و عالمانه‌ی الهی‌دانان مدرن در هر سه دین ابراهیمی چه مایه به هم شبیه تواند

بود:

معمولا افول دین در جامعه‌ی مدرن را به حساب علم سکولار و فلسفه‌های ضد دینی می گذارند و از این رو علم و فلسفه را سرزنش می کنند. صادقانه‌تر آن است که خود دین را عامل شکست اش بدانیم و خودش را سرزنش کنیم. دین رو به افول نهاد نه به این خاطر که کسی آن را ابطال کرد، بلکه بدین خاطر که دیگر ربطی به زمانه نداشت و خشک و عبوس، سرکوبگر و بی روح شده بود. پ وقتی عقیده سراسر جای ایمان را بگیرد، وقتی آداب و اطوار جای نیایش را بگیرد، وقتی عادت جای عشق را بگیرد؛ وقتی شکوه گذشته پرده‌ای بر بحران‌های زمانه بیفکند، وقتی ایمان به جای آن که چشمه‌ای جوشان باشد، به مرده‌ریگی تبدیل شود؛ وقتی دین سراسر با زبان اقتدار سخن بگوید بی آن که ندای شفقت باشد، پیام دین بی معنا می شود.

[۱۱]

• شبستری در شنل یونانی، خاطره‌ای شخصی

مایلم این نوشته را با خاطره‌ای شخصی از شبستری پایان بخشم. این خاطره اما بیش از آن که آفاقی باشد، انفسی است، یعنی بیش از آن که از چیزی در بیرون حکایت کند، از اتفاقی ویژه که در درون رخ داده است حکایت می کند. حدود هجده سال پیش، برای نشریه‌ای داخلی، با عنوان «حباب» که از سوی سازمان دانشجویان جهاد دانشگاهی دانشکده الهیات دانشگاه فردوسی مشهد منتشر می شد، با شبستری در مشهد گفت و گو کردم. موضوع مصاحبه «انتظار بشر از دین» بود که در آن زمان موضوع داغی بود. گفت و گو بر روی نوار کاست ضبط شد و هنوز هم صرفا در چنین حالتی در دست است.

در انتهای گفت و گو شبستری سخنی گفت که برای من حکم واقعه‌ای و حیانی را یافت (واقعه‌ی و حیانی درست به همان معنایی از وحی که

هنرمندان شرکت کننده در شب فرهنگ و هنر گوئی

آشیق محبوب خلیلی

آشیق اکبر باقری

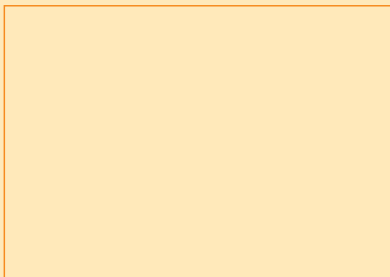
گروه موسیقی ساری تئل (ساری تئل قروپو): آشیق اکبر سلطانی (سرپرست)، واله مهدیپور (ارگ)، عباس سلمانی (خواننده)، سعید عباس زاده و ارشد مهدیپور

گروه موسیقی میشوو (آشیقار میشوو): آشیق احد ملکی علیشاه (سرپرست)، تقی حیدری (بالابان) و تاری و نردی حیدری (قاوال)

گروه موسیقی ائل سسی: آشیق سخاوت صابیر (سرپرست)، آشیق رضا فردی و فرامرز نوروز پور

گروه رقص آیینی آیلان به سرپرستی توحید حاجی بابایی

همه هنرمندان، به احترام میرزا علی معجز شیبستری اجراهای بی نظیر خود را افتخاری و بی هیچ چشمداشتی به تماشاگران ارائه نمودند. به همین مناسبت گردانندگان شب فرهنگ و هنر گوئی از همه هنرمندان تشکر مینماید.

شبستری در «ایمان و آزادی» به نقل از ابن عربی می آورد، یعنی وحی به مثابه ای واقعه ای به کلی دیگر - که می تواند واقعه ای زبانی باشد یا نباشد - که اثری سریع اما ماندگار بر شخص می گذارد و دیواره های وجودی فرد را می گشاید)

سخن شیبستری، که آن را از روی حافظه نقل می کنم اما چنان بر ذهن ام حک شده است که به احتمال زیاد دیوار به دیوار نقل به عین می زند، چنین بود: «زندگی همان زیستن است، نه مقصدی یا غرض و هدفی خارج از آن یا در مقابل آن که آدمی بخواهد به آن برسد».

گویی در آن لحظه، شبستری سقراطی شده بود که نه در ردا و دستار و لباده روحانیان شیعه که در شنلی یونانی در میدان آتن جلوی من نشسته بود و سخن می گفت و من هم یکی از همان جوانانی بودم که سقراط بعدها به اتهام فاسد کردن ذهن شان دادگاهی شد. لحن وجودی، پرطمأنینه و متأملانه ی شبستری، که گویی این کلمات را زیسته بود و نیز ته لهجه ی شیرین آذری او چنان در من نشست که گویی زمان، لختی متوقف شد، چیزی از لازمان در من درآمد و دوباره تیک-تاک ساعت به راه افتاد.

اما شبستری دقیقاً چه گفت؟ آیا داشت «فناء فی الله» عرفانی را نقد می کرد؟ آیا می خواست تفسیری آری گوی به زندگی از دین ارائه کند؟ آیا می خواست نگاه دینی ای که دنیا را فدای آخرت می کند، رد کند؟ می توانست همه این ها باشد و نباشد. این جمله هر تفسیری که داشته باشد، و یا حتی اگر به فرض بی معنا هم که باشد، به عللی که بر من آشکار نیست، برای من حکم حادثه ای و حیانی را یافت و در طول سال ها چنین ماند. برای محمد مجتهد شبستری از درگاه حضرت بی نام عمری بلند و این سان زنده و جوشان آرزو دارم، بمنّه و کرمه.

خشکی یا خشکسالی؟

قسمت پایانی

بهزاد قره‌یاسی

رئیس اتحادیه انجمن‌های علوم کشاورزی

متخصصین مهندسی ژنتیک، ارقام تراریخته‌ای به بازار مصرف عرضه شده‌اند که می‌توانند در شرایطی کشت شده و محصول کافی تولید کنند که سایر ارقام غیر تراریخته تحت آن شرایط از بین می‌روند. بارزترین مثال در این مورد ذرت و یونجه معروف به Droughtguard است که فعلاً تنها در آمریکا تولید می‌شود. سطح زیر کشت این نوع ذرت در آمریکا در سال اول معرفی ۵۰ هزار هکتار و پس از سه سال به بیش از یک میلیون هکتار رسید که نشان دهنده استقبال کشاورزان و دولت آمریکا برای استفاده از این محصول در شرایطی بود که دیگر کشت ذرت صرفه اقتصادی یا آبی نداشت. در ایران نیز تحقیقات گسترده‌ای برای تولید برنج متحمل به خشکی در دست اجراست. این برنج قادر خواهد بود علاوه بر کاهش مصرف آب مورد نیاز شالیکاران به نصف میزان فعلی، محصول بیشتری را در همان واحد زمین با هزینه‌ای به مراتب کمتر تولید کند. این نوع برنج را می‌توان به صورت خشکه و حتی دیم کشت کرد. متاسفانه جریان فناوری هراسی که خود عامل واردات محصولات تراریخته از زمان وزارت محمدرضا اسکندری وزیر ناکارآمد محمود احمدی‌نژاد بوده است، از سال ۱۳۹۴ با بازآرایی سازمان یافته‌تری به ویژه نفوذ در مراکز نظامی و امنیتی (مانند سازمان پدافند غیر عامل، رسانه تسنیم و بخش‌هایی از صدا و سیما) و با جوسازی غوغاسالارانه و ساخت مستندهای دروغین و غیره زمینه بهره‌برداری از این فناوری مورد تاکید مقام معظم رهبری را هر روز ناممکن‌تر از دیروز کرده و در صورت عدم ورود مستقیم معظم‌له به این عرصه (مانند حمایت مستقیمی که از پژوهشگاه رویان برای تولید حیوانات تراریخته دارند)، باید فاتحه استفاده از این فناوری برای تولید ملی را قبل از تولد آن بخوانیم و به واردات گسترده محصولات تراریخته تولیدی بیگانگان و استفاده از آن به عنوان تنها سهم ایران از این فناوری قانع باشیم. به هر حال کشوری که با چین بحران عظیمی از خشکی دست و پنجه نرم می‌کند، نمی‌تواند و نباید از فناوری‌های مهمی همچون مهندسی ژنتیک و محصولات تراریخته چشم‌پوشی کند. در حال حاضر بیش از ۱۹۰ میلیون هکتار از اراضی بیش از ۲۶ کشور دنیا از جمله کشورهای اروپایی، آمریکایی، کانادا، برزیل، آرژانتین و هندوستان به کشت محصولات تراریخته اختصاص یافته‌اند. این محصولات در بیش از ۱۹۰ کشور دنیا به صورت قانونی عرضه و مصرف می‌شوند.

تحقیقات روی ارقام مقاوم به شوری و خشکی و دستیابی به آن. گاهی

-انتخاب ارقام پر محصول و با کارایی مصرف آب بالا و ترویج کشت آنها. هر محصول علاوه بر اینکه در مناطق مختلف نیاز آبی متفاوتی دارد، ارقام مختلف آن نیز به ازای هر واحد تولیدی مصرف آب متفاوتی دارند. برخلاف تصور سنتی، ارقام کم محصول به ازای واحد محصول تولیدی به آب بسیار بیشتری نیاز دارند. برای مثال ارقام خوش کیفیت و کم محصول برنج در شمال کشور با مصرف ۱۴۰۰۰ متر مکعب آب در هر هکتار، ۲ تن محصول می‌دهند در صورتی که ارقام اصلاح شده و پر محصول با مصرف همین میزان آب می‌توانند در واحد سطح تا ۱۰ تن محصول بدهند. بنابراین، دولت باید ضمن ارائه مشوق به کشاورزان برای تولید ارقام پر محصول، توجه داشته باشد که این مشوق‌ها با یک تیر چند نشان ارزشمند را هدف می‌گیرند: (۱) افزایش بهره‌وری آب (نسبت محصول تولید شده به مقدار آب مصرفی)، (۲) افزایش تولید محصول و کاهش نیاز به واردات و (۳) فواید زیست محیطی ناشی از عدم نیاز به اختصاص اراضی بیشتر برای کشت برنج. البته دولت باید مشوق‌ها را برای سوق دادن تحقیقات به سمت بهبود کیفیت و ذائقه پسندی ارقام پر محصول و افزایش کمیت ارقام کیفی برنج نیز ارائه دهد. به این ترتیب بهره‌وری آب نیز بهبود خواهد یافت.

-اصلاح ژنتیک گیاهان با استفاده از روش‌های جدید (به ویژه بیوتکنولوژی) و تولید ارقام با کارایی مصرف آب بالا. اگر چه تحمل به خشکی، از صفات اصلاحی اولیه مورد استفاده به نژادگران در طول یکصد سال گذشته بوده است، اما به دلیل پیچیدگی ژنتیک این صفت (کمی بودن کنترل ژنتیک صفت)، توفیقات تا دهه اخیر ناچیز بوده و اصلاح گونه‌های متحمل غیر زراعی برای مصارف زراعی موفق‌تر بوده تا اصلاح ارقام زراعی خوب برای تحمل خشکی. اما طی یک دهه گذشته به یمن همکاری متخصصین اصلاح نباتات، فیزیولوژیست‌های گیاهی و

مصنوعی به جای چمن طبیعی استفاده می کنند. در کشورهای اروپایی هم که آب دارند، معمولاً فضای سبز را با درختچه‌های زینتی دائمی و درختان بزرگی آرایش می دهند که هم متنوع و بومی هستند و هم نیاز به آب کمتری دارند. بنابراین پیشنهاد می شود مطالعه برای جایگزینی سطح سبز به ویژه چمن و گلپای فصلی با فضای سبز و استفاده از گیاهان بومی متنوع و متحمل به خشکی برنامه‌های فضای سبز شهرداری‌ها آغاز شود و طبیعتاً وزارت نیرو اجازه مصرف این حجم عظیم آب را برای آبیاری چمن و نگهداری فضای سبز لااقل در شهرهایی همچون اصفهان و تهران را ندهد.

ممنوعیت صادرات آب مجازی، با وجود محدودیت بیش از اندازه منابع آبی در کشور متأسفانه مشاهده می شود که گاهی اراضی پر آب به جای تولید بیشتر محصولات کم آب بر و استراتژیکی همچون غلات، خوراک دام و دانه‌های روغنی، به کشت، سبزی و صیفی بیش از حد نیاز، مانند هندوانه و گوجه فرنگی اختصاص پیدا کرده و به قیمت بسیار ارزانتر از آب صادر می شود. برای مثال در فصولی از سال ۱۳۹۶ هندوانه حتی به بهای خرده فروشی هر کیلوگرم ۱۰۰۰ ریال هم افت قیمت پیدا کرده و گاهی به قیمت هر کیلو ۵۰۰ ریال یا کمتر صادر شد. در این فصول از سال چنانچه آب یک هندوانه گرفته شود، از ارزش آب معدنی هم حجم آن به مراتب ارزانتر خواهد بود. توجه به این موضوع مهم است که صادرات یک تن هندوانه (که بیش از ۹۰ درصد آن آب است) محدود به آب همراه هندوانه نیست بلکه به مفهوم صادرات آب مجازی استفاده شده برای تولید همان میزان هندوانه است. تولید هر کیلو گرم هندوانه بر اساس منابع مختلف به ۳۶ تا ۵۰۰ لیتر آب احتیاج دارد. بنا بر این با احتساب میانگین صدلیتر آب مورد نیاز برای تولید هر کیلو هندوانه که قیمت آن تا تندی ۳۰ هزار تومان

۵۰ سال گذشته در سراسر جهان با موفقیت‌های محدود و ناچیزی مواجه بوده و استراتژی زراعی کردن گونه‌های متحمل به شوری موفق تر ظاهر شده است.

تجدید نظر در چمن کاری. کشور ایران از گذشته دور به داشتن باغات شهرت داشته است. شاید باغهای معلق بابل قدیمی ترین باغاتی باشد که در تاریخ مکتوب سرزمینمان از آن یاد شده است. ایرانیان همیشه به فضای سبز و شبیه سازی پیرامون خود با طبیعت شهرت داشته و به آن اهتمام ورزیده اند. یکی از تجلی‌های این موضوع در رفتارهای شهرداری‌های کشور مشاهده می شود که بدون استثنا هزینه بسیار هنگفتی را صرف ایجاد فضاهای سبز و گلکاری می کنند که در نوبه خود موجب تحسین همگان را فراهم آورده است و فضاهای شهری امروز تهران در مقایسه با شهرهای پرآبی همچون استانبول و شهرهای بزرگ دیگر منطقه از برتری برخوردارند. اما آیا آنچه ما به نام فضای سبز از آن یاد می کنیم جدا فضای سبز است یا سطح سبز؟ و آیا استمرار این رویه در شرایط کنونی و در مواجهه با بحران آب به مصلحت است یا خیر. یکی از اجزای توسعه فضاهای سبز در ایران استفاده افراطی از چمن کاری و کاشت گلپای فصلی است که متأسفانه معمولاً با آب شیرین و حتی گاهی تصفیه شده آبیاری می شوند. چمن بیشترین آب را برای آبیاری نیاز دارد (آبیاری روزمره). تبخیر آب در کاشت چمن شاید در مقایسه با سایر گیاهان در رتبه اول قرار داشته باشد. به همین دلیل است که حتی در شهرداری‌های کشوری مثل امریکادر ایالت‌هایی که دچار خشکسالی موقت (و نه حتی خشکی) هستند چمن‌ها را آبیاری نمی کنند و با نصب تابلویی از مردم پوزش می خواهند که به دلیل خشکسالی چمن‌های آنها زرد است و گاهی برای کاهش آثار روحی و روانی زردی چمن آن را با اسپری به رنگ سبز در می آورند و یا از چمن

در برخی مناطق در کشور ما از جمله در جزایر و نواحی ساحلی و در خوزستان و فلات مرکزی ایران آب وجود دارد اما به طور فزاینده‌ای شورتر و شورتر می شود. به عبارت دیگر بحران شوری علاوه بر اصالت ذاتی، یکی از عوارض بروز بحران کم آبی و خشکی نیز محسوب می شود. به این ترتیب علاوه بر ضرورت اصلاح خاک (که به دلیل هزینه‌های بالای آن باید در اولویت‌های بعدی قرار بگیرد، تلاش بر شورورزی و کشت و کار با آب‌های شور و لب شور باید دوچندان شود. کشور ایران با بر خورداری از طبیعتی شگرف و تنوع زیستی منحصر به فرد به ویژه در مورد گیاهان متحمل به شوری و خشکی، از تعمت‌های فراموش شده‌ای برخوردار است. برای مثال سالیکورنیا به عنوان گیاهی که به صورت خودرو در شورترین اراضی ایران حتی در حاشیه دریاچه ارومیه به صورت بومی و خودروست دارای پتانسیل‌های عظیمی است که تا چند سال پیش به طور مطلق مورد بی‌اعتنایی قرار گرفته بود. این گیاه قادر است با آب شور دریا رشد کرده و محصول مناسبی را بدهد که تازه و جوان آن میتواند به مصرف تغذیه انسان برسد، محصول اصلی آن به مصرف خوراک دام برسد، بذر آن روغن بسیار گرانبه‌ای دارد و از همه مهمتر، کشت آن موجب تثبیت شنزارها و کاهش ریزگردها می شود. از سال ۱۳۹۳ پروژه استفاده از توانمندی‌های سالیکورنیا با حمایت مستقیم رئیس جمهور در پژوهشگاه بیوتکنولوژی کشاورزی در دست اجراست. علاوه بر سالیکورنیا گونه‌های متعدد دیگری مانند آتریپلکس، سوئدا، سالسولا، خارشر هم وجود دارند که همه آنها دارای ویژگی تحمل به شوری و یا خشکی بوده و می‌توانند برای تولید خوراک دام و جلوگیری از بروز ریزگردها مورد استفاده قرار بگیرند. تحقیقات برای افزایش تحمل گیاهان زراعی به شوری در طی

هم رسیده است، صادرات قریب به ۹۰۰ هزار تنی هندوانه (آمار سال ۱۳۹۳، به طور عمده به پرآب ترین کشور منطقه یعنی ترکیه) معادل ۹۰ میلیون متر مکعب آب شیرین است. بنابراین ممنوعیت صادرات محصولات آب بر در کنار برنامه‌های پهنه بندی و ارائه الگوی کشت و تشویق صادرات محصولات کم آب بر از ضروریات افزایش بهره‌وری و مصرف بهینه آب شیرین است.

انتخاب تاریخ مناسب کاشت و تراکم مناسب بوته در واحد سطح، انتخاب تاریخ کاشت دقیق و سایر عملیات به زراعی می‌تواند با کمک به فرار از تنش خشکی و همچنین استفاده مناسب از بارندگی‌های فصلی منجر به افزایش ۲۰ درصدی تولید محصولات (به طور کلی) بشود. تاخیر در تاریخ کاشت موجب افزایش نیاز آبی گیاه خواهد شد. اگرچه، گاهی خسارت ناشی از تقدیم تاریخ کاشت به دلیل سرمازدگی را نیز نباید از خاطر برد. به همین دلیل انجام مطالعات مستمر در مورد تاریخ کاشت اگرچه ممکن است به خودی خود فعالیت مستمر و روتین تلقی شده و جزو پژوهش‌های با «ارزش محدود منطقه‌ای» قلمداد شود، اما ضرورتی است که باید بر عهده کارشناسان بخش کشاورزی و حتی کشاورزان پیشرو هر منطقه (با حمایت و هدایت بخش ترویج سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی) گذاشته شود و بر اجرای دقیق یافته‌های آن از سوی بخش اجرا تاکید شود. این تحقیقات باید مستمر باشد و برای هر محصول و رقم همه ساله تکرار شود تا با توجه به تغییرات اقلیمی و نوسانات آب و هوایی متداول به تدریج موجب به دست آمدن تاریخ دقیق (شناور) کشت هر محصول و افزایش بهره‌وری آب شود. انتخاب تراکم بوته مناسب نیز موجب جلوگیری از هدر رفت زمین و آب خواهد شد. تعیین تراکم مناسب بوته نیز بسته به نوع محصول و رقم، متفاوت و نیازمند کارشناسی به نحوه پیش گفته است.

کاهش ضایعات پس از برداشت. میانگین ضایعات پس از برداشت به ویژه در سبزی، صیفی، میوه و جالبیز بر اساس آمار سازمان خوار و بار جهانی حدود ۳۰ درصد است. این میزان در ایران ۳۵ درصد است. ضایعات پس از برداشت به محصولی گفته می‌شود که همه هزینه‌های تولید مانند آبیاری و کاشت و داشت و برداشت صورت گرفته اما پس از برداشت و در فاصله بین مزرعه تا سر سفره از بین رفته است. اگر حتی بپذیریم که ۷۰ درصد از آب شیرین کشور صرف تولیدات کشاورزی می‌شود و اگر حتی میانگین ضایعات پس از برداشت جهانی ۳۰ درصد و در مورد غلات ۵ درصد را هم بپذیریم برآورد می‌شود که بین ۱۲ تا ۱۵ میلیارد متر مکعب آب شیرین در ایران به این ترتیب از بین می‌رود. پس کاهش ضایعات پس از برداشت نقش مهمی در کاهش مصرف آب شیرین و افزایش بهره‌وری آب دارد. برای این منظور احداث سردخانه‌ها و انبارها و سیلوهای مدرن و مجهز و استفاده از روش‌های مختلف جذب اتیلن و بازنگری در زنجیره مزرعه تا سفره از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار است. از سوی دیگر ضایعات پس از برداشت مستقیماً با نحوه داشت محصول در مزرعه ارتباط دارد. برای مثال محصولی که در مزرعه از خسارت آفت آسیب دید باشد قطعاً پس از برداشت نیز آسیب بیشتری خواهد دید و حتی تلف خواهد شد. این موضوع اهمیت توجه به روش‌های مختلف داشت از جمله اصلاح نباتات برای ایجاد مقاومت به آفات و تحمل بیماری‌های گیاهی را افزایش می‌دهد. یکی از موثرترین روش‌های ایجاد مقاومت در کنار استفاده از سایر روش‌های اصلاحی، استفاده از مهندسی ژنتیک و تولید گیاهان تراریخته متحمل به آفات است که علاوه بر فواید زیست محیطی ناشی از کاهش مصرف سموم شیمیایی خطرناک حشره کش و علاوه بر بهبود کیفیت و برتری سلامتی آن ناشی از عدم باقیمانده سموم در محصول نهایی، موجب

افزایش بهره‌وری آب از طریق کاهش ضایعات پس از برداشت نیز می‌شود. این مورد نیز چون با تهاجم فناوری هراسانه دانایی ستیزان و دلالان واردات بی‌رویه مواجه شده و برخی مقامات نظامی و امنیتی کشور را نیز قربانی وحشت آفرینی خود کرده است، در کوتاه مدت قابل استفاده نخواهد بود. بنابراین مشاهده می‌شود که رابطه مستقیمی بین دانایی ستیزی و چالش آب وجود دارد. دانایی ستیزی و فناوری هراسی در هر زمینه‌ای موجب کاهش بهره‌وری آب و افزایش بحران آب خواهد شد. گسترش کشت ارقام با طول دوره رشد کوتاه و رشد اولیه سریع، بررسی در مورد تعیین ابعاد مناسب مزرعه به منظور بهبود راندمان آبیاری، افزایش راندمان آبیاری از طریق تجمع اراضی خرد و یکپارچه سازی اراضی، استفاده از روش‌های جدید آبیاری به ویژه آبیاری تحت فشار و تغییر تعریف «عملکرد» محصولات زراعی از میزان تولید در هکتار به «میزان تولید در ازای واحد آب مصرفی» و آموزش عمومی در مورد اهمیت آب و قطعیت بحران آب برای رویارویی با چالش آب ضروری است. به طور خلاصه زندگی در اقلیم خشک و مواجهه با پدیده خشکی، نیازمند آداب ویژه «تامین» و «مصرف» آب است. در بعد تامین باید نگاه حداکثری به همه راه‌های ممکن حفظ آب موجود و تولید، استحصال و جلوگیری از خروج آب از کشور و حتی واردات پایدار آب بر اساس قراردادهای بلندمدت از سایر کشورهای همسایه داشت. در بعد مصرف آب اما، باید خست جایگزین سخاوت شود و همه راه‌های ممکن برای کاهش مصرف آب و افزایش بهره‌وری تولید در ازای واحد آب مصرفی مورد استفاده قرار بگیرند. اگرچه کاهش آهنگ رشد جمعیت برای زیست بهینه در اقلیم‌های خشک یکی از راهکارهای اصلی و اساسی در کاهش تقاضای آب تلقی می‌شود اما با توجه به عزم نظام بر افزایش جمعیت، اهمیت برنامه ریزی و مدیریت

از دریاچه ارومیه چه خبر؟

از دریاچه ارومیه چه خبر؟

دبیر ستاد احیای دریاچه ارومیه در آذربایجان شرقی:

فقط اعتبار پروژه «تونل زاب» ابلاغ شده است

دبیر ستاد احیای دریاچه ارومیه در آذربایجان شرقی با بیان این که امسال اعتباری برای احیای دریاچه ارومیه به جز اعتبار پروژه تونل زاب به ستاد ابلاغ نشده است، گفت: با تنظیم برنامه‌ها توسط ستاد احیای دریاچه، دولت اعتبارات را به طور کامل ابلاغ می‌کند.

خلیل ساعی در گفت و گو با ایسنا با بیان این که طرح انتقال آب رودخانه زاب یکی از مهم‌ترین پروژه‌های ستاد احیای دریاچه و دولت بوده و تاکنون پیشرفت خوبی داشته است، اظهار کرد: برای این پروژه، اعتباری بالغ بر ۴۰۰ میلیارد تومان از محل صندوق توسعه، ابلاغ شده است که با اجرای آن سالانه حدود ۶۵۰ میلیون متر مکعب آب به دریاچه تزریق می‌شود.

وی با بیان اینکه پروژه تونل زاب ۳۶ کیلومتر است که تاکنون ۲۲ کیلومتر و ۱۵۰ متر آن لاینیگ شده است، گفت: ۱۳ کیلومتر از این تونل هنوز کار نشده است که با تامین به موقع اعتبار پیش بینی می‌شود تا اوایل سال ۹۹ به بهره‌برداری برسد. دبیر ستاد احیای دریاچه ارومیه در آذربایجان شرقی ادامه داد: عملیات اجرایی مدول دوم تصفیه‌خانه تبریز برای انتقال پساب‌ها نیز توسط شرکت آب و فاضلاب استان در دست اجرا بوده و بالای ۶۵ درصد پیشرفت فیزیکی داشته است. با اتمام آن ۱۲۳ میلیون متر مکعب آب به پیکره دریاچه ارومیه وارد می‌شود.

وی افزود: عملیاتی شدن تصفیه‌خانه‌های شهرستان‌ها نیز برای انتقال پساب‌ها به دریاچه در دست اقدام است. با عملیاتی شدن تصفیه‌خانه ارومیه، ۵۵ میلیون متر مکعب آب به دریاچه ارومیه وارد می‌شود.

ساعی با بیان این که ستاد احیای دریاچه ارومیه دو سال از برنامه عقب است، اظهار کرد: عدم تامین اعتبار مورد نیاز پروژه‌های تعیین شده و ناآگاهی جوامع محلی با وضعیت فعلی از عواملی بود که با آن مواجه شدیم. با تامین اعتبارات و همراهی جامعه محلی با ستاد، می‌توان در این زمینه موفق عمل کرد.

وی لایروبی مسیل‌ها و راه اندازی تصفیه‌خانه‌ها را جزو پروژه‌های مهم ستاد احیای دریاچه ارومیه عنوان کرد و گفت: تاکنون ۹۰ کیلومتر در آذربایجان شرقی و ۱۲۰ کیلومتر مسیل در آذربایجان غربی لایروبی شده است تا آب را به پیکره دریاچه

صحیح تامین و مصرف آب به مراتب بیشتر می‌شود. سرمایه‌گذاری و استفاده از فناوری به طور کلی و فناوری‌های نو به طور ویژه، همچنین فرهنگسازی و مقابله با فناوری‌های هراسی و دانایی ستیزی و تغییر باورها ضرورت اجتناب ناپذیر در مواجهه با چالش تمدن کش خشکی است. این همه میسر نخواهد شد مگر با باور مدیریت ارشد کشور (سیاستگذاران و مجریان و قانونگذاران و قاضیان و نهاد مقام معظم رهبری) که «معضل آب جدی است، دائمی است، فزاینده است و پی‌آمدهای آن اجتماعی، اقتصادی و سیاسی خواهد بود» و عدم توجه جدی به این چالش ضمن تحمیل هزینه‌های گزاف به «نظام» می‌تواند «غیر قابل تحمل» باشد. والسلام.

منابع

- ۱- آرونند <https://fa.wikipedia.org/wiki/دبیر> دسترسی: ۱۳۹۷/۳/۳.
- ۲- بزی خدارحم، خسروی سمیه، جوادی معصومه و حسین نژاد مجتبی. ۱۳۸۹. بحران آب در خاورمیانه (چالش‌ها و راهکارها). چهارمین کنگره بین‌المللی جغرافیای دانان جهان اسلام. ۲۵-۲۷ فروردین ۱۳۸۹. زاهدان، ایران.
- ۳- سازمان حفاظت از محیط زیست. ۱۳۹۶. دوم آبان (۲۴ اکتبر) روز جهانی مبارزه با تغییر اقلیم. <https://www.doe.ir> دسترسی: ۱۳۹۷/۳/۴.
- ۴- سالمی حمیدرضا، توکلی علیرضا و حیدری نادر. ۱۳۹۳. اثرات کم آبیاری بر عملکرد و اجزای عملکرد ذرت دانه ای و تعیین بهره‌وری آب در شبکه آبیاری نکوآباد اصفهان. نشریه بوم‌شناسی، جلد ۶ شماره ۴، زمستان ۱۳۹۳، ص ۸۵۶ تا ۸۶۹.
- ۵- رجیبی هشتجین مهدی و داوودرضا عرب. ۱۳۸۵. شاخص فقرآبی، ابزاری کارآمد برای ارزیابی وضعیت منابع آبی جهان. دومین کنفرانس مدیریت منابع آب ایران. ۳-۴ بهمن ۱۳۸۵. دانشگاه صنعتی اصفهان.
- ۶- محمدجانی اسمعیل و یزدانیان نازنین. ۱۳۹۳. تحلیل وضعیت بحران آب در کشور و الزامات مدیریت آن. فصلنامه روند، سال بیست و یکم، شماره‌های ۶۵ و ۶۶، صفحات ۱۱۷-۱۴۴.

ارومیه انتقال دهد.

دبیر ستاد احیای دریاچه ارومیه در آذربایجان شرقی با بیان اینکه استفاده از تجارب جهانی برای احیای دریاچه ارومیه همواره مورد توجه ستاد احیای دریاچه ارومیه بوده است، اظهار کرد:

نهادهای خارجی «فائو» و «جایکا» برای احیای دریاچه ارومیه حمایت‌های علمی، مالی و فنی انجام می‌دهند همچنین برخی از دانشگاه‌های خارجی نیز علاقه‌مند به احیای دریاچه ارومیه هستند و با ما در زمینه‌های علمی همکاری

می‌کنند.

وی در پایان گفت: ستاد احیای دریاچه ارومیه از جوامع علمی برای احیا، با کشور مالزی برای توسعه بخش کشاورزی با استفاده از زنجیره‌های ارزش نشست‌های تخصصی برگزار می‌کند.

اجرای طرح آمارگیری

از خانوارهای کشاورز حوضه آبریز دریاچه ارومیه

به گزارش روابط عمومی ستاد احیای دریاچه ارومیه- دفتر استان آذربایجان غربی، شهریار رحمانی، کارشناس فائو و مسئول اجرایی «برنامه یکپارچه سازی مدیریت پایدار منابع آب در حوضه آبریز دریاچه ارومیه» از اجرای طرح آمارگیری از خانوارهای کشاورز در حوضه آبریز دریاچه ارومیه خبر داد و اظهار داشت: این طرح با برگزاری کارگاه آموزشی فائو ویژه ناظران و پرسشگران آمارگیری از تاریخ ۲۰ الی ۲۳ شهریور ۱۳۹۷ در پژوهشکده دانشگاه ارومیه کار خود را آغاز کرد و هدف از این کارگاه، آموزش پنج ناظر و بیست پرسشگر است که در طرح آمارگیری از خانوارهای کشاورز مشارکت دارند. در این کارگاه جزئیات پرسشنامه طراحی شده، بررسی و نحوه تکمیل آن بصورت آنلاین و توسط تبلت تمرین شد. کارشناس فائو اضافه کرد: نتایج حاصل از این طرح در جهت کاهش مصرف آب در کنار حفظ معیشت کشاورزان به کار گرفته خواهد شد. رحمانی افزود برنامه یکپارچه مدیریت پایدار منابع آب در حوضه آبریز دریاچه ارومیه در چارچوب محور اجتماعی- اقتصادی بوده و محدوده تحت پوشش این طرح،

شش زیرحوضه شامل زیرحوضه‌های باراندوز چای، روضه چای، شهر چای، نازلوچای، زرینه‌رود و آجی چای است و ۱۳۹ روستای منتخب (نمونه تصادفی طبقه‌بندی شده) را شامل می‌شود. لازم به ذکر است: این برنامه، پروژه مشترک ستاد احیای دریاچه ارومیه و سازمان

خواروبار جهانی و با حمایت مالی دولت ژاپن از سال گذشته در حال اجرا بوده و هدف اصلی آن کمک به ستاد احیای دریاچه ارومیه برای توقف و تغییر رویه خشک شدن دریاچه ارومیه و توانمندسازی ذی‌مدخلان ملی و ارائه راه حل‌های پایدار جایگزین و درآمدزایی است.

دلایل خشک شدن دریاچه ارومیه

ج-امینی کارشناس ارشد زمین شناسی

چرا دریاچه ارومیه خشک می شود؟؟؟

در شماره ۱۵ فصلنامه به بررسی اثر پیل میان گذر دریاچه بر خشک شدن آن پرداختیم. در این شماره به بررسی عوامل دیگر دخیل در این پدیده می پردازیم.

این عوامل عبارتند از:

- ۱- عوامل اقلیمی: مانند میزان بارندگی و میزان تبخیر
- ۲- عوامل انسانی مانند احداث سدها و کشاورزی و آبیاری غیر اصولی و کاشت گیاهانی که به آب فراوان نیاز دارند.

بررسی

عوامل اقلیمی مانند میزان بارش و تبخیر طبق مباحث زمین شناسی می تواند بر مقدار آبهای دریاچه ها تاثیر گذار باشد.

اگر مقدار بارش با مقدار تبخیر تناسب نداشته باشد و خروج آب از دریاچه بیشتر از ورود آن باشد رفته رفته و طی زمان طولانی ممکن است از مقدار آب بستر دریاچه ها کاسته شده و پدیده خشکی زایی روی دهد. خشک شدن دریاچه قم و... می تواند مثال هایی برای این موضوع باشد.

اما آیا این موضوع می تواند در مورد دریاچه ارومیه نیز صدق کند؟

طی چند دهه اخیر مقدار بارش در منطقه کاهش پیدا کرده و افزایش فعالیت های صنعتی و تولید آلاینده ها و استفاده از سوخت های غیر استاندارد از جمله بنزین نامرغوب باعث تولید گاز های گلخانه ای و گرمایش زمین شده و در اثر تبخیر بیش از حد آب های حوضه های آبی بر کاهش میزان آبها تاثیر گذاشته است.

ظهور جلبک های قرمز شور پسند در دریاچه همداری بود بر شروع روند خشک شدن آن

نتیجه تداوم این عمل خشکی زایی و پسروری آب دریاهاست و در اثر بی توجهی مسئولان ممکن است منجر به محو کامل دریاچه ها شود.

اما هر چند عوامل اقلیمی بر خشک شدن دریاچه ارومیه بی تاثیر نبوده، ولی عوامل دیگر نیز بر تاثیر منفی آن شدت بخشیده است.

از جمله آن عوامل احداث بی رویه و غیر اصولی سدها و کاشت گیاهانی که به آب زیاد نیاز دارند و برداشت بی رویه آب از سفره های زیر زمینی باعث شدت بخشیدن به تاثیر عوامل اقلیمی بر خشک شدن دریاچه ارومیه گشته است.

زدن چاه برای آبیاری باغات در منطقه باعث شده تا مقدار آب های زیر زمینی کاهش یابد و آب های جاری قبل از رسیدن به دریاچه در خاک سست و خشک مسیر فرو روند. کاشتن گیاهانی که به آب فراوان نیاز دارند عامل دیگری است که باعث کاهش آب های ورودی به دریاچه شده است.

قسمت سوم: عواقب خشک شدن دریاچه ارومیه

الف - افزایش بیماری ها و از بین رفتن گروه کثیری از انسانها و موجودات زنده دیگر

ب - نابودی زمین های کشاورزی و باغات و عواقب آن

ج - نابودی اکوسیستم و تخریب محیط زیست و آلودگی های زیست محیطی و اثرات آن

د - مهاجرت اهالی حاشیه دریاچه به شهر های بزرگ و عواقب این مهاجرها

بررسی

الف - افزایش بیماری ها و...

این روزها دریاچه ارومیه با خشک شدن ۹۰ درصد آن متأسفانه نفسهای آخر خود را می کشد.

نفسهای آخر دریاچه ارومیه برابر است با نفسهای آخر حیات در حاشیه آن. زیرا با خشک شدن دریاچه، باد های موسمی باعث انتقال نمک به شهر ها و روستاهای اطراف شده و این ریز گرده های کریستالی باعث بروز انواع بیماریها از جمله بیماری های قلبی عروقی و ریوی در انسان و سقط جنین در دامها شده و زندگی افراد را به خطر می اندازد.

افزایش بیماری های تنفسی و ریوی و پوستی و سرطان و بیماری های گوارشی و فشار خون، قلبی و عروقی دور نمایی از وضعیت فاجعه بار در آذربایجان را در جلوی چشمان ما به نمایش می گذارد به عبارتی می توان گفت در آینده زندگی یک نسل بطور وحشتناک دچار دگرگونی خواهد شد.

این روزها در اخبار می شنویم که تعداد مراجعین بیماران با بیماری های مذکور به بیمارستان های شهر های حاشیه دریاچه افزایش یافته و گاهی مراکز درمانی امکانات و گنجایش لازم را برای پذیرفتن این بیماران ندارند.

ب - نابودی زمین های کشاورزی و باغات و عواقب آن

با خشک شدن دریاچه ارومیه، ذرات نمک توسط باد و جریانهای هوایی به زمین های کشاورزی نفوذ کرده و باعث سوختن برگهای درختان و از بین رفتن شرایط کشاورزی خواهد شد.

تبعات آن بیکاری کشاورزان و از بین رفتن پتانسیل تولید محصولات کشاورزی در آذربایجان و کوچ اجباری افراد به زمین های بالادست یا شهرهای دورتر و خالی شدن شهرهای حاشیه دریاچه از سکنه خواهد شد. ریزگردهای نمکی و کریستالی می توانند تا شعاع ۷۰۰ کیلومتری منتقل شوند.

با توجه به این مسئله تبعات خشک شدن دریاچه تنها شامل آذربایجان نخواهد بود و چه بسا قسمت های وسیعی از کشور را درگیر خواهد نمود.

این می تواند از نظر اقتصادی نیز بار مالی زیادی را به کشور تحمیل نماید. جبران کمبود محصولات کشاورزی، اشتغال زایی برای افرادی که کوچ کرده اند، تامین درمان بیماران، خود چندین برابر بودجه احیای دریاچه ارومیه هزینه را تحمیل اقتصاد کشور خواهد کرد.

ج - نابودی اکوسیستم و تخریب محیط زیست

و آلودگی های زیست محیطی

با پدیده خشک شدن دریاچه ارومیه وضعیت اکوسیستم محیط به هم ریخته و حیات جانداران به خطر می افتد.

به هم خوردن سلامت زیست محیطی و آلودگی های حاصل از خشک شدن دریاچه ارومیه باعث از بین رفتن جانورانی که به نوعی زندگی شان به وجود دریاچه وابسته بوده، گشته و تعادل جانداران و محیط زیست به هم خورده و اثرات بسیار سوئی در چرخه مواد و زنجیره های غذایی خواهد گذاشت.

علاوه بر آن، باعث از بین رفتن یکی از بزرگترین زیستگاه های بیوسفری جهان و از بین رفتن میراثی چند هزار ساله و نابودی یکی از جاذبه های منحصر به فرد گردشگری ایران شده و خواهد شد که تبعات آن اثرات سوء و جبران ناپذیر در عرصه اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی خواهد

بود.

د- مهاجرت جمعیت شهرهای حاشیه دریاچه به شهرهای دیگر و تبعات آن.

طبق سر شماری سال ۱۳۹۰ مجموع جمعیت آذربایجان شرقی و غربی حدود هفت میلیون نفر یعنی یک دهم جمعیت ایران است. با خشک شدن دریاچه ارومیه و نابودی زمین های کشاورزی و عدم وجود درآمد و تامین هزینه های زندگی و گریز از دچار شدن به بیماریها مجبور به مهاجرت به شهرهای دیگر خواهند شد و این عمل مشکلاتی را برای این شهرها بوجود خواهد آورد.

تامین کار و مسکن و امکانات درمان و... مشکلات زیادی را به دوش این شهرها خواهد گذاشت و خواه ناخواه تمام کشور تحت تاثیر اثرات منفی خشک شدن دریاچه ارومیه قرار خواهند گرفت. بیابید تا این فاجعه گسترش پیدا نکرده به فکر احیای دریاچه باشیم.

جناب آقای محمد چابک و خانواده محترم عزادار

درگذشت پدر گرامیتان حاج آقا مناف چابک را به شما و خانواده محترم

تسلیم عرض می کنیم و غفران و رحمت الهی برای آن عزیز از دست رفته و سلامتی و طول عمر با عزت

برای جنابعالی و خانواده محترم از پروردگار متعال خواهانیم.

فصلنامه پیام شنبستر

دانشتنی‌ها

غذاهای سنتی شبستر

ام البنین خسروی

لواش‌ها را خرد می‌کنیم و مقداری آب روی آن می‌پاشیم تا نرم شود. مغز گردو را خرد کرده روی آن می‌ریزیم. پنیر را هم رنده کرده روی آن اضافه می‌کنیم. تور تا یک کره را هم به همین ترتیب به آن اضافه می‌کنیم. سبزی خوردن را تمیز کرده و پس از چند بار شستن خرد می‌کنیم و روی مواد قبلی می‌ریزیم و همه آن‌ها را چند بار به هم می‌زنیم و دویماج آماده می‌شود.

در گذشته از دویماج در شبستر به عنوان عصرانه و در ایام ماه مبارک رمضان در سرافطاری استفاده می‌کردند. در حال حاضر نیز در بعضی از خانواده‌ها تهیه و خوردن آن معمول است.

دویماج «Duymaj»: دویماج یکی از غذاهای سنتی قدیمی شبستر می‌باشد. مواد لازم برای تهیه دویماج برای ۴ الی ۵ نفر

۱- ۴ عدد نان لواش محلی

۲- سبزی خوردن یک کیلو (تره و جعفری و سبزی‌های معطر مثل نعنا و مرزه)

۳- پنیر ۲۰۰ گرم

۴- مغز گردو ۱۵۰ گرم

۵- «تورتا» و در صورت نبودن تور تا ۵۰ گرم کره (تور تا ته نشست سرشیر است که بسیار خوشمزه می‌باشد و در زمان قدیم که در هر خانه‌ای یکی دو تا گاو میش نگه می‌داشتند، تهیه آن بسیار معمول بود) و اما طرز تهیه آن:

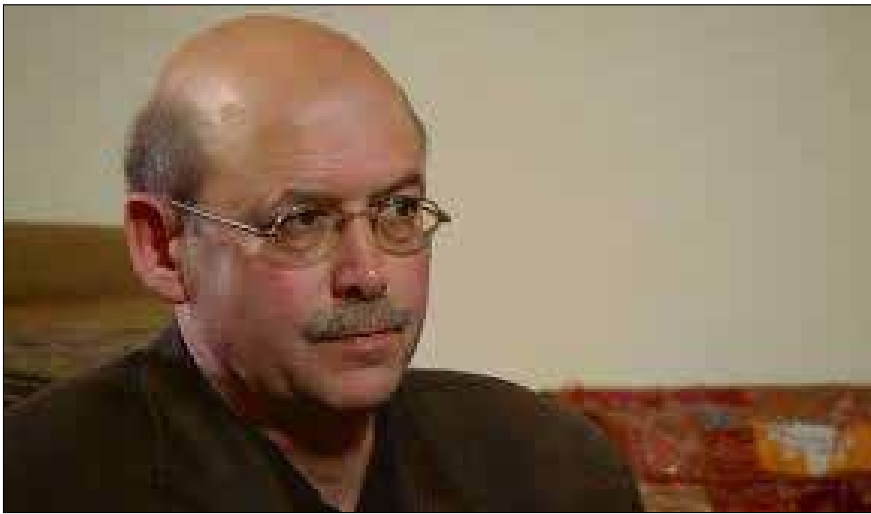
به نام آنکه جان را فکرت آموخت
چراغ نان به نور جان بر افروخت
ز فضلش هر دو عالم گشت روشن
ز فیضش خاک آدم گشت گلشن

تاسوف بی ثمر دیر چون کئچن کئچدی، کوچن کوچدی
آییل بوندان سورا، گویم گئچ عمرین هدر ملت
امیدین چسمه، مایوس اولما استقبال ملتدن
تمام ائله سوزین معجز آییلیمیش بیر قدر ملت

از علاقمندان محترم جهت تهیه تندیس ها تقاضا می شود با شماره همراه ۰۹۱۲۳۵۴۱۰۸۹ تماس حاصل فرمایند.

به مناسبت درگذشت پژوهشگر عرفان ایران

پروفسور لوئیسون را اغلب همشهریان ما به جهت حضور و سخنرانی ایشان در مراسم کلنگ زنی مجموعه جدید شیخ محمود شبستری (فرهنگسرای دادرس) به یاد دارند. پروفسور از پژوهشگران عرفان و از علاقمندان شیخ شبستری بود که به دعوت یکی از دوستان جهت حضور در مراسم به ایران آمده بود. در شب ورود به ایران سفارت بریتانیا مهمانی شامی به افتخار ایشان ترتیب داد که نشان از جایگاه رفیع این محقق امریکائی داشت. در مراسم کلنگ زنی، سخنرانی عالمانه و دقیق ایشان که به زبان سلیس فارسی ایراد شد و نشان از تسلط ایشان به عرفان ایران داشت، تعجب بسیاری از همشهریان را برانگیخت. به روایت آقای دکتر پورموسی قلی "شهردار وقت شبستر" متعاقب مراسم، بزرگداشت پروفسور سراغ روستای سیس را می گیرد و می گوید عارف دیگری به نام شیخ اسماعیل سیسی در آنجا مدفون است. به شهرداری سیس مراجعه می کنند لیکن شهردار و اعضای شورای روستا از محل آرامگاه شیخ اسماعیل اظهار بی اطلاعی می کنند لیکن به اصرار پروفسور و با راهنمایی سالخوردگان روستا بالاخره آرامگاه شیخ را پیدا می کنند. در مراجعت به تهران مهمانی خصوصی به افتخار پروفسور در منزل یکی از دوستان برگزار شد که یکی از گروه های معروف موسیقی سنتی نیز دعوت بودند. در طول مهمانی پروفسور و همسرشان با صحبت های دقیق در خصوص فرهنگ، ادبیات و عرفان ایران، مدام حاضرین را متعجب می کردند. اما اوج سورپرایزهای این زوج عالم زمانی بود که گروه موسیقی قطعه ای نواخت و همسر پروفسور که معلوم بود بسیار تحت تاثیر قطعه قرار گرفته بود اظهار داشت که

این ضرب متعلق به فلان منطقه کردستان بود که مدتهاست فراموش شده است. تعجب توام با تحسین گروه موسیقی چیز دیگری برای گفتن باقی نگذاشت.

(حسین غزالی)

پاسداری از فرهنگ ایرانی

در فراسوی مرزها

اندیشمندی دیگر از قبیله ایران شناسان درگذشت و این دومین سوگ در یک هفته گذشته است. دهم مرداد، «جهانگیر دری»، ایران شناس ایرانی تبار روس دار فانی را وداع گفت و دوشنبه پانزدهم مرداد، «لئونارد لویزن» ایران شناس امریکایی در ۶۵ سالگی به دیار باقی شتافت. این همه نشان از آن دارد که تبار ایران شناسان نسل گذشته حالا دارد کم کم رو به خاموشی می گذارد. ایران شناسانی که ایران و مردمش را دیده بودند و فارسی می دانستند و متون این زبان را خوانده و پاسداری از این زبان و فرهنگ را بر عهده گرفته بودند. «لئونارد لویزن» (Leonard Lewisohn) در سال ۱۹۵۳ در نیویورک به دنیا آمد. پیشینه

آشنایی او با ادبیات فارسی به زمانی برمی گردد که ۱۶ سال بیشتر نداشت. او خیلی اتفاقی، به ترجمه ای از غزلیات شمس بر خورد کرد و چنان شیفته آن شد که از ذهن و ضمیرش جدا شد و انگیزه های شدتاً به سراغ خوانش این اشعار به زبان اصلی بیاید. پس در سال ۱۹۷۳ راهی ایران شد و مقصد را دانشگاه پهلوی شیراز برگزید. اگرچه در رشته روابط بین الملل درس خواند اما زبان و ادبیات فارسی را به طور تجربی آموخت. پس از انقلاب، او و همسرش جین - که او نیز عاشق فرهنگ ایرانی است و مجموعه ای سترگ از برنامه «گل ها»ی رادیو را جمع آوری کرده است - ایران را ترک کردند. او اما برای آموختن بیشتر، به لندن رفت تا در مدرسه مطالعات شرقی و آفریقایی دانشگاه لندن (SOAS) ادامه تحصیل دهد و البته در سال ۱۹۸۸ موفق شد تا در رشته ادبیات فارسی دکتری بگیرد. پایان نامه او، تصحیح انتقادی دیوان شمس الدین محمد تبریزی (ملا محمد شیرین مغربی)؛ شاعر و عارف سده هشتم بود که البته ۵ سال بعد از سوی مؤسسه مطالعات اسلامی دانشگاه تهران

تجلیل از یک پیشکسوت فرهنگی

عکس یادگاری از مراسم جشن هشتادمین سالروز تولد جناب آقای احمد اشرفی زاده
 رفیق اول (دشسته) از راست به چپ: آقایان مهندس حسن حسینی - احمد عابدی - فریور پیرکالی - مفر باهمت - دکتر حسن امین نو -
 احمد اشرفی زاده - اسفندیار معتمدی - محمدرضا جعفری جلوه - دکتر علی اشرف مجتهد شبستری - قوام الیاسی
 نوجوان نشستہ در جلو پارسا حسینی
 رفیق دوم (ایستاده) از راست به چپ: دختر خادم مهرسا حسینی - آقایان دکتر عباس اینان نو - محمدرضا وطنی - مهندس حسین عراقی -
 امیر سلیمه - عباس سببانی - محمد رضا بنی نوع - عباس مهاجر - مسعود ریانی - اسماعیل امیر هاشمی - رحیم امیری -
 حسین سلیمی جهرمی
 هفدهم مهرماه هزار و سیصد و نود و هفت

جمعه ۱۳ مهر ماه ۱۳۹۷ گروهی از شاگردان و همکاران و دوستان آقای احمد اشرفی زاده در مجموعه مصفای باغ دربند تهران گرد آمده بودند تا مقارن با ۸۰ سالگی استاد، از یک عمر مجاهدت فرهنگی و اجتماعی و اخلاقی ایشان تجلیل نمایند.

مراسم بدون اطلاع قبلی آقای اشرفی زاده و به اصطلاح فرنگی ها سورپرایزی بود.

در این مراسم بسیار صمیمی، آقای دکتر امین لو با قرائت غزل ۱۵۶ حافظ شیراز در ستایش از سجایای اخلاقی و اجتماعی آقای اشرفی زاده سخن گفتند. آقای دکتر مجتهد شبستری از نقش ایشان در خانواده، آقای سلیمی جهرمی (معاون اسبق وزیر آموزش و پرورش) از خاطرات دوران همکاری خود و برادر شهیدشان و آقای معتمدی از روابط دوستی و کاری و همچنین تعدادی از شاگردان استاد از جمله آقای دکتر جعفری جلوه (مدیر شبکه دو سیما) از خاطراتشان با آقای اشرفی زاده، و چند نفر دیگر سخنان کوتاهی ایراد کردند.

در پایان مراسم و در فضایی پر احساس، استاد اشرفی زاده ضمن بردن کیک تولد که به شکل یک کتاب و مزین به شعری از استاد شهربار بود، طی سخنانی از مهمانان و خانواده خود بعنوان میزبان تشکر کردند.

و دانشگاه مک گیل کانادا انتشار یافت. او پس از کسب دکتری، به تحقیق و تدقیق در ادبیات فارسی و تصوف اسلامی همت بیشتر گماشت. در این میان، اثری سه جلدی *Hertiage of Sufism* را با همکاری دیوید مورگان، درباره تاریخ تصوف اسلامی به رشته تحریر درآورد و انتشارات دانشگاه آکسفورد منتشر کرد و آن را مجدالدین کیوانی تحت عنوان «میراث تصوف» ترجمه کرد که طی دو مجلد، در سال ۱۳۸۴ از سوی نشر مرکز منتشر شد. از او دو کتاب دیگر در ایران به بوته نشر سپرده شد: «فراسوی ایمان و کفر؛ شیخ محمود شبستری» و «دوش دیدم که ملانک در میخانه زدند: سی غزل از حافظ» (مشترک با ابرت بلای). همچنین اثر «عطار و سنت تصوف ایرانی» او که به همراه کریستوفر شاکل نگاشته شده، در سال ۱۳۸۶، برنده جایزه جهانی کتاب سال ایران شد. او در سال ۲۰۱۰ کتاب «حافظ و مذهب عشق» را به زبان انگلیسی نوشت که یکی از آخرین آثارش بود. گفتنی است، لوینز سردبیری فصلنامه «*Mawlana Rumi Review*» که در لندن انتشار می یابد را هم بر عهده داشت. این عرفان پژوه بر جسته اما در زمینه زبان فارسی و تصوف، سال ها با مؤسسات شرق شناسی و ایران شناسی همکاری کرد. از سال ۱۹۹۷ تا ۲۰۰۵ را در مرکز مطالعات خاور نزدیک و خاورمیانه در مدرسه مطالعات شرقی و آفریقایی دانشگاه لندن گذراند و بعد ازیں مؤسسه مطالعات عربی و اسلامی دانشگاه اکستر انگلیس شد و تا همین حالا هم در آنجا حضور داشت و مقرر بود سال آینده بازنشسته شود. وی همکاری -اش با مؤسسه مطالعات اسماعیلی در لندن نیز تداوم داشت و همچنین عضو بنیاد میراث ایران در لندن نیز بود. او که بر دو زبان عربی و فارسی تسلط کامل داشت، خود را برای حضور و سخنرانی در دوسالانه ایران شناسی آماده می کرد. همایشی که در دانشگاه ارواین کالیفرنیا برپا می شود و او قرار بود صبح پنجشنبه ۱۶ آگوست (۲۵ مرداد) با عنوان «*Mathnawi Metaphysical Time in Rumi's*» سخنرانی کند.

حمید رضا محمدی

منبع: روزنامه ایران، ۱۸ مرداد ۱۳۹۷

برگزیدگان کنکور ۹۷ شهرستان شبستر

برگزیدگان پسران شهر صوفیان

ردیف	نام خانوادگی	رشته	رتبه	نام دبیرستان
۱	مهران دشتی	مهندسی عمران	۳۶	دانشگاه تبریز
۲	مهدی بورعابدینی	فیزیک	۴۷	دانشگاه تبریز
۳	حسین حسین زاده	مهندسی شیمی	۶۱	دانشگاه تبریز
۴	علیرضا قلی زاده	مهندس شیمی	۲۰۴	دانشگاه ارومیه
۵	محمد حاتمی	مهندس متالورژی	۲۰۵	دانشگاه ارومیه
۶	علیرضا محمدزاده	مهندس برق	۳۱۷	دانشگاه بناب
۷	علی ایرانی	ریاضی کاربردی	۳۵۰	دانشگاه بناب
۸	محمد حسین رسولی	مهندسی پزشکی	۳۷۷	دانشگاه نیشابور

شهر تسوج

ردیف	نام خانوادگی	رشته	رتبه	نام دبیرستان
۱	زهرا شیخی	علوم انسانی	۷۰	آزادگان
۲	محدثه خلیل زاده	هنر	۸۶	آزادگان
۳	میلاد پناهی نژاد	علوم انسانی	۱۵۶	شهید احمدپور
۴	محمد رضا کوره چی	علوم تجربی	۵۱۷	شهید احمدپور
۵	فانزه احمری	علوم انسانی	۶۰۷	آزادگان
۶	زهرا قاسمیپور	علوم انسانی	۶۵۲	آزادگان
۷	فرزانه شریف	علوم انسانی	۶۸۵	آزادگان

برگزیدگان کنکور ۹۷ دختران شهر صوفیان

ردیف	نام خانوادگی	رشته	نام دبیرستان
۱	کوثر سلیمانی	مهندسی اپتیک لیزر	دانشگاه بناب
۲	شیلا باوقار	مهندسی اپتیک لیزر	دانشگاه بناب
۳	رقیه سرو آزاد	آموزش ابتدایی	دانشگاه فرهنگیان
۴	افسانه جلیلی	فقه و ادیان	دانشگاه شهید مدنی
۵	زهرا حسینی	فیزیک	دانشگاه مدنی
۶	مینا شریف زاده	مهندسی شیمی	دانشگاه مدنی
۷	زهرا بابایی	ریاضیات و کاربردها	دانشگاه تبریز
۸	شیرین مهمانخواه	جامعه شناسی	دانشگاه تبریز
۹	فاطمه خم ابرو	زبان و ادبیات فرانسه	دانشگاه تبریز
۱۰	مینا جلالی	جامعه شناسی	دانشگاه تبریز

برگزیدگان کنکور ۹۷ شهرستان شبستر

ردیف	نام خانوادگی	رشته	رتبه	نام دبیرستان
۱	امیر اسمعیلی	ریاضی	۳۶	علامه مجلسی
۲	مصومه رضایی	ریاضی	۴۷	فرزاتگان
۳	طاهره امامی	هنر	۶۱	فرزاتگان
۴	فاطمه کرار	ریاضی	۷۰	فرزاتگان
۵	ابولفضل نجانی	تجربی	۸۴	علامه مجلسی
۶	زهرا دلداری	ریاضی	۲۰۴	فرزاتگان
۷	نیلوفر باقری	زبان	۲۰۵	فرزاتگان
۸	سعید محمدزاد	تجربی	۳۰۰	علامه مجلسی
۹	فاطمه نانویی	انسانی	۳۰۸	نمونه برهان الدین
۱۰	محمد بابایی	تجربی	۳۱۷	نمونه شندآباد
۱۱	هایه نجانی	انسانی	۳۵۰	برهان الدین
۱۲	مرضیه فتحی زاده	ریاضی	۳۵۶	فرزاتگان
۱۳	مریم محمدی	ریاضی	۳۷۷	برهان الدین
۱۴	ابوالفضل نجفی	ریاضی	۳۹۱	علامه مجلسی
۱۵	علی حاج رستمی	ریاضی	۴۰۰	علامه مجلسی
۱۶	امیر عبادی	انسانی	۴۰۰	نمونه شندآباد
۱۷	فاطمه نمازی	تجربی	۴۰۰	فرزاتگان
۱۸	علی خواجه ای	زبان	۴۸۴	علامه مجلسی
۱۹	مصومه اصغری	ریاضی	۵۰۰	نمونه برهان الدین
۲۰	زهرا مهدی پور	ریاضی	۵۱۴	نمونه برهان الدین
۲۱	زهرا حیاطی	تجربی	۵۲۰	نمونه برهان الدین
۲۲	حسین خسروی فر	ریاضی	۵۷۴	علامه مجلسی
۲۳	علی پرچره	ریاضی	۵۹۸	نمونه شندآباد
۲۴	هادی رستم پور	ریاضی	۶۰۰	علامه مجلسی
۲۵	علی حسین زاده	ریاضی	۶۳۴	علامه مجلسی
۲۶	محمد طهمورثی	انسانی	۶۷۵	نمونه شندآباد
۲۷	محمد میرزا بابایی	تجربی	۷۰۰	علامه مجلسی
۲۸	مهدی فکور نیا	ریاضی	۷۰۱	نمونه شندآباد
۲۹	حسین حاج رستمی	ریاضی	۷۸۰	علامه مجلسی
۳۰	فاطمه صاعمی	ریاضی	۷۸۹	فرزاتگان
۳۱	بهناز شکوری	هنر	۸۱۱	بیاضیان سیس
۳۲	زهرا خوشه	هنر	۸۲۹	فرزاتگان
۳۳	سمیرا شفیق پور	تجربی	۸۸۱	نمونه برهان الدین
۳۴	شیدا ابوالقاسمی	تجربی	۹۰۰	برهان الدین
۳۵	سمانه رزاقی پور	تجربی	۹۲۰	فرزاتگان
۳۶	علیرضا حسینی پور	ریاضی	۹۷۹	گلشن راز
۳۷	زهرا صلحی	انسانی	۱۰۰۰	نمونه برهان الدین

گزارش

جشنواره برداشت آلبالوی تسوج

شورای اسلامی نیز از تجاری سازی محصول آلبالو و صادرات آن به کشورهای آسیای میانه بویژه روسیه خبر داد. گفتنی است شهر تسوج در ۴۰ کیلومتری شبستر و ۱۱۰ کیلومتری مرکز استان قرار دارد و به عنوان یکی از مهم ترین شهرها در تولید آلبالو و خشکبار طبیعی است و با داشتن اماکن تاریخی متنوع و مناظر بکر و دیدنی، یکی از مناطق مستعد و زیبای استان برای جذب گردشگر به شمار می آید.

شد. آقای آبدار مدیر کل میراث فرهنگی استان گفت: هدف از برپایی جشنواره ها را معرفی بیشتر ظرفیت های گردشگری شهرها و مناطق هدف گردشگری به منظور توسعه صنعت گردشگری در مناطق مختلف استان عنوان کرد. مهندس فتحی رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان آذربایجان شرقی گفت: شهر تسوج در تولید آلبالو تک است و آلبالو کمترین مصرف آب را دارد، لذا این محصول برای جشنواره انتخاب شده است. وی با اشاره به اینکه ۲ هزار و ۴۰۰ هکتار از باغات شهرستان شبستر به آلبالو اختصاص یافته است، گفت: ۵۰ درصد ظرفیت تولید این محصول در استان آذربایجان شرقی در شهرستان شبستر و ۵۰ درصد آن نیز در شهر تسوج واقع شده است، انتظار می رود بیش از ۱۶ هزار تن آلبالو از باغات شهرستان برداشت شود. دکتر معصومه آقاپور نماینده مردم شهرستان شبستر در مجلس

این جشنواره در شانزدهم تیرماه ۱۳۹۷ برای اولین بار در شهر تسوج، شهرستان شبستر با همکاری اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان، فرمانداری شبستر و بخشداری تسوج و دیگر دستگاه های اجرایی استانی و شهرستانی برگزار شد. جشنواره برداشت آلبالوی تسوج با اجرای مراسم و بازی های بومی و محلی، جشنواره غذاهای سنتی، جشنواره نقاشی و ... با جذابیت و کیفیت مطلوبی برگزار

معضل سگ های ولگرد در شهرستان شبستر

هادی مروتی شانجانی

سگ های ولگرد نسبت به از بین بردن آنها تاکید بیشتری دارد. کشتن سگ های ولگرد شیوه اصولی برای کنترل جمعیت آنها نیست و تازمانی که عقیم سازی و بازگرداندن آنان به طبیعت اجرا نشود آمار سگ های سطح شهر هم چنان افزایش خواهد یافت. در این میان طرح زنده گیری و تقسیم بندی سگ ها بر مبنای نژاد و سلامتی آنها برای استفاده در امور اجتماعی از یک طرف و طرح عقیم سازی اصولی آنان از طرف دیگر از مهم ترین طرح های پیش روی شهرداری ها و پیمانکارها برای ساماندهی این سگ هادر سطح شهرها می باشند.

علی تیموری مدیر کل حفاظت و مدیریت شکار و صید سازمان حفاظت محیط زیست در گفتگویی که با یکی از خبرگزاری های سطح کشور انجام داده است؛ با اشاره به اینکه اقدامات در حوزه سگ های ولگرد مربوط به حوزه مدیریت شهری و اداره دامپزشکی در هر شهر می شود گفت: دفتر حیات وحش سازمان حفاظت محیط زیست دستورالعملی را با چارچوب های مشخص در مورد سگ های ولگرد تدوین و به استان ها ابلاغ کرده است تا براساس این دستورالعمل با همکاری شهرداری و مراکز بهداشت در راستای این مساله اقدام کند. این مصوبه به گونه ای تهیه شده که بر جمع آوری

مدتی است که پرسه زدن سگ های ولگرد در سطح محلات شهر و روستاهای شهرستان شبستر به امری عادی تبدیل شده است. روزی نیست که تصاویر و گلایه ای از تردد این سگ ها از طریق شهروندان ابراز نشود. عده ای نیز از وضع بهداشت جسمی این سگ ها و اثرات آن بر سلامتی مردم، مخصوصا کودکان نگرانند. ضمن آنکه احتمال انتقال بیماریهایی نظیر هاری، کیست هیداتیک، سالک، کالازار، لاروهای مهاجر احشایی بروسوز و لپتوسپیروز از آنها به انسان وجود دارد که بر ضرورت اجرای دستورالعمل کنترل جمعیت سگ های ولگرد بیش از پیش صحنه می گذارد.

«نشان تبریز» به پروفسور رحمان زاده اعطا شد

«نشان تبریز» از سوی شهردار تبریز به پروفسور رحیم رحمان زاده، پایه گذار جراحی مدرن ارتوپدی و تروماتیک ارتوپدی و رییس مرکز

زمینه ارتوپدی از پروفسور رحمان زاده چاپ و منتشر شده است.

پروفسور رحمان زاده متولد ۱۳۱۳ شمسی در شهرستان شبستر آذربایجان شرقی است که در ۱۸ سالگی برای ادامه تحصیل به ترکیه رفت و از آنجا نیز برای گذراندن تحصیلات تخصصی در رشته جراحی عمومی و تصادفات راهی آلمان شد.

***فصلنامه پیام شبستر مصاحبه اختصاصی با پروفسور رحمان زاده را در شماره ۵ فصلنامه به چاپ رسانده است.

بین المللی جراحی مفاصل و استخوان برلین، اعطا شد. این نشان روز یکشنبه ۱۱/ شهریور/ ۱۳۹۷ در صحن علنی هفتاد و چهارمین جلسه شورای اسلامی تبریز به پاس یک عمر خدمت صادقانه این پزشک حاذق به او اعطا شد. پروفسور رحمان زاده برنده جایزه جراحی و دارای مدال درجه یک لیاقت از رییس جمهوری آلمان به واسطه نوآوری های مهم و بدیع در رشته ارتوپدی بوده و به دنبال ایجاد بیمارستان تخصصی سوانح در تبریز است. تاکنون مقالات، تالیفات و کتب متعددی در

دیدار قهرمانان ورزشی شهرستان با فرماندار شهرستان شبستر

علیشاه قهرمان مج اندازی مسابقات کشوری، مهدی خیری قهرمان رشته کونگ فو مسابقات کشوری و نورالدین بهجت مقام سوم مسابقات کشوری و انتخابی تیم ملی حضور داشتند.

دیدار قهرمانان ورزشی شهرستان با فرماندار شهرستان و تجلیل از این قهرمانان به پاس قدردانی از زحمات و قهرمانی های آنان در روزهای اخیر. در این دیدار بابک فرج اللهی

برگزیدگان جشنواره کتابخوانی رضوی در مراسم اختتامیه این جشنواره معرفی شدند

راز در بخش کودک، نقاشی اینترنتی، نفر دوم ایلیانجف زاده، آذربایجان غربی، چالداران کتابخانه آیت الله خامنه ای سیه چشمه معرفی شدند.

(سرچشمه) برگزار شد، معرفی شدند. در بخش کودک، نقاشی مکتوب، نفر اول عرفان جعفری وایگان، آذربایجان شرقی شبستر کتابخانه گلشن

برگزیدگان هشتمین جشنواره کتابخوانی رضوی روز شنبه ۱۷ شهریور در مراسم اختتامیه این جشنواره که در مجموعه شهدای انقلاب اسلامی

کلنگ زنی احداث چمن مصنوعی زمین فوتبال در شهر خامنه

چمن مصنوعی زمین فوتبال در شهر خامنه که توسط خیر نیک اندیش جناب آقای مقیمی آذر احداث می شود با حضور فرماندار، معاون فرماندار و سایر مسئولین شهرستانی بدست خیر محترم و فرماندار شهرستان کلنگ زنی شد.

هموار کنند. محمد پور با اشاره به اهمیت واگذاری امور به مردم، استعداد یابی ها و استفاده از ظرفیت های تاریخی و فرهنگی شهرستان شبستر گفت: این خطه از کشور، همواره صاحب مکتب و سبک در تمامی حوزه ها بوده است و امیدواریم با همراهی و همکاری مردم، اصحاب رسانه و هنر هم چنان در تمامی حوزه ها صاحب مکتب و سبک باشد.

مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی آذربایجان شرقی در شبستر گفت:

دخالت سلاطین شخصی در فرهنگ موجب آسیب فرهنگی می شود

است. بنابراین، فرهنگ در هر حالتی و برای هر فردی از افراد جامعه وجود دارد و در شئون مختلف زندگی او مؤثر و برای حیات جامعه ضروری است. وی با تاکید بر توجه به مساله اقتصاد فرهنگ و هنر ادامه داد: مصمم هستیم گام های مؤثری برای تحقق اهداف فرهنگی و اقتصادی، تولید ناخالص ملی در بخش ایجاد فرصت های شغلی و نیازهای مصرف جامعه برداریم و به این وسیله موج عظیمی از هنرمندان خلاق مسیرهای توسعه و نیل به اهداف تبیین شده را برای خود

محمد محمد پور روز چهارشنبه ۱۷ شهریور ۹۷ در جمع فعالان هنری و فرهنگی شهرستان شبستر اظهار داشت: مصمم هستیم تا با همکاری، همراهی و عموم اهالی فرهنگ و هنر اصولی راندنال کنیم و گفتمان و اندیشه فرهنگی و هنری را پیاده سازیم و توسعه فرهنگی را در سطح مطلوبی ارتقا دهیم. وی گفت: فرهنگ یک جریان است که می تواند آن ملت را پیشرفته، عزیز و توانا کند و فرهنگ، نظامی است از باورها و ارزشها و نمادهایی که در یک جامعه از گذشته تا امروز برای تعامل افراد آن جامعه وجود داشته

شانجان شبستر نماد ورودی شان قاپی

مدیر کل امور روستایی استان و شوراهای استانداری، فرمانداری شبستر، بخشدار شبستر، اداره ورزش جوانان شبستر و ... افتتاح گردید.

ارسالی: آقای مروتی از شانجان

بی تردید رشد و شکوفایی هر جامعه ای مدیون همت والای افراد خیر آن جامعه می باشد. نمادی از تولید عسل نماد ورودی شان قاپی دروازه ورود به دنیای ارگانیک که با همت آقای حاج مجید کیقبادی یکی از خیرین شانجان ساخته و در روز ملی روستا با حضور مسئولین

بخشدار جدید صوفیان معرفی شد

مهندس پیراسبقی معرفی و از بخشدار قبلی مهندس خاکپور تجلیل بعمل آمد.

با حضور مسئولین شهرستان و استان امروز پنجشنبه مورخه ۹۷/۵/۱۸ بخشدار جدید صوفیان

کلنگ زنی مدرسه شش کلاسه خانواده فروزان گهر در دهستان تیل

محترم دهستان تیل، کلنگ زنی دبستان شش کلاسه فروزان گهر تیل انجام گرفت. جناب آقای فروزان گهر یکی از خیرین قول مساعد دادند هر چه زودتر با اتمام رسیدن این دبستان طرح دیگری بنام ورزشگاه تیل را با مشارکت و همکاری اهالی بتوانیم احداث نماییم.

با حضور مسئولین آموزش پرورش و نوسازی استان و با هماهنگی جناب آقای طهمورثی مسئول آموزش پرورش منطقه تسوج خیرین محترم آقای فروزان گهر و خواهر مکرشان و امام جمعه محترم و فرماندار و بخشدار محترم و مسئولین نهادهای دیگر منطقه و هئیت مدیره تیلیهای مقیم مرکز و شورا و دهیاری و اهالی

نظرات مخاطبان فصلنامه

* آقای محمد نقابی

نشریه مذکور با جلد مرغوب و عکس های رنگی و کاغذ اعلای و چاپ مطلوب هیچ گونه کم و کسری قابل ذکر ندارد و با اطمینان می شود گفت که در ردیف مُدرن ترین نشریه های منطقه به شمار می رود. تا حال هم مطالبی آموزنده و دست اول پربار در درون صفحات آن جای گرفته اند.

با این همه اوصاف مثبت، چنین استنباط می شود که گردانندگان نشریه یاد شده از نظر مدیریت و جهان بینی امروز و اطلاعات مطبوعاتی و عمومی محافظه کار به نظر می رسند.

مسئولین فصلنامه بدون دخالت در امور سیاسی خارجی کشور ایران می توانند نیازهای معنوی و علمی ادیبان و خوانندگان علاقه مندر تا آنجا که برایشان مقدور می باشد بر آورد نمایند. ناگفته نماند که، ترکی نویسی صدادار (فونتیک) با حروفات عربی میسر نیست؛ بلکه مطالب درج شده است که خوانندگان را به سوی خود جلب خواهد نمود.

آقای عبداللهیان خامنه

مدیریت محترم مجله پیام شبستر جناب آقای جمشید صالحی

با عرض سلام و ادب ضمن تشکر از زحمات سردبیر و هیئت تحریریه محترم، سپاس و امتنان خود را از جنابعالی به جهت مقاله جامع و مفید سخن روز (کودتای ترکیه) و همچنین سرکار خانم عالمی و جناب آقای

غزالی که در تکمیل مقاله ارسالی اینجانب در مورد زنده یاد بریانی شبستری نهایت همکاری را داشته و به نحو احسن اقدام نموده بودند اعلام می دارم. امید است به همت شما سروران در آینده رونق علمی و پربار شدن روزافزون نشریه را شاهد باشیم.

سرکار خانم شمائیلی

به طور قاطع می توان اعلام کرد که شب های گونئی مجلس با شکوهی بود. قدردانی خوبی از شاعر دیارمان به عمل آمد. محتوای جلسه در حد و اندازه معجز بود فقط چند ایراد می توان گرفت که به تعدادی از آن ها اشاره می نمایم:

اجرای موسیقی ساعات پایانی بزرگداشت با مقدمه بزرگداشت همخوانی نداشت چه از لحاظ اجرا چه از لحاظ پوشش خوانندگان و نوازندگان، سالن برگزاری به صورت سینمایی و پشت به پشت بود که از لحاظ حرمت گذاری همشهریان که همیشه صمیمیت در دیدارهایشان جاریست، قدری منافات دارد، بهتر است این چنین بزرگداشت ها در سالن هم سطح برگزار گردد، محل پارکینگ تا سالن، مسافت طولانی بود؛ بهتر است من بعد این معضل در برنامه های آتی پیش نیاید.

در خاتمه لازم می دانم به عنوان یک همشهری از زحمات بی شائبه دست اندر کاران محفل بزرگداشت تشکر نمایم.

آقای مجدفر

* از همشهریان تبریزی اظهار داشتند

تهیه و تنظیم: ناصر جعفرزاده

مراسم باشکوهی بود گفتگوها کوتاه و مفید و در شأن معجز برگزار گردید. یکی از ظرایف این بزرگداشت اشعار منتخب آن بزرگمرد حول آزادی زنان بود که خود پیامی قابل تعمق می باشد. مطلب دیگری که تأثیرگذاری محفل را دوچندان کرده بزرگداشت پیرامون علی معجز در لوای شبی با فرهنگ و ادب گونئی تدوین شده بود که بر جذابیت برنامه افزوده بود.

آقای دکتر محسن طیبی شبستری

نظر بنده در مجموع پیرامون برگزاری این محفل ستودنی است ولی به نظر بنده گویش مجری جلسه با گویش امروزی آذربایجان قدری فاصله دارد، زیباتر بود اگر مجری و برخی سخنرانان با گویش آذری امروزی در تجلیل علی معجز سخنرانی می نمودند.

آقای بابالوئی ارونق

رئیس محترم جمعیت کافی الملکی های مقیم تهران اظهار داشتند سعی و تلاش همشهریانم در برگزاری بزرگداشت علی معجز ستودنی است.

برای همشهری های عزیز این سعه صدر برگزار کنندگان پیرامون تجلیل از شاعری که بیش از هشتاد سال از فقدان می گذرد، سرمایه گرانسنگی است. بهتر است در طول سال به مناسبت های مختلف از اثرگذاران منطقه آبا و اجدادی تجلیل قدردانی به عمل آید.

در یک جمله اینکه قربان قدم هایی هستیم که در این راه قدم برمی دارند.

تهیه و تنظیم: سپیده اشرفی

حل جدول شماره ۱۵

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
ش	ی	خ	م	ح	م	د	د	ی	ن	م	ز	ا	ر	ر
۱	ش	ی	خ	م	ح	م	د	د	ی	ن	م	ز	ا	ر
۲	ا	ن	ا	ی	و	ر	د	و	د	و	د	و	د	و
۳	ه	گ	ز	ر	ح	ل	ش	ق	ر	ر	ا	ر	ر	ا
۴	ط	ی	د	ا	ی	ت	و	د	ا	ش	ا	ک	ل	ق
۵	ه	د	ا	ی	ت	و	د	ا	ش	ا	ک	ل	ق	و
۶	م	ن	ا	ی	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا
۷	ا	ی	ش	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا
۸	س	ا	ر	ق	ب	ب	پ	پ	م	ر	ب	ر	ب	ا
۹	ب	ق	ا	ن	ا	ن	ا	م	م	ش	ا	ه	ی	ر
۱۰	ل	ل	م	ک	ا	ن	ی	س	ی	ن	ش	غ	غ	غ
۱۱	ش	ب	س	ت	ر	ر	ی	ن	خ	ی	ر	ی	ی	س
۱۲	ق	و	م	ه	ه	ا	ز	د	ر	ن	ل	ل	ل	ل
۱۳	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل	ل
۱۴	ش	ا	ه	ن	ع	م	ت	ا	ل	ه	و	ل	ی	ی
۱۵	ه	ا	ر	ب	ا	ل	ا	و	غ	ل	ا	ن	ن	ن

۱														
۲														
۳														
۴														
۵														
۶														
۷														
۸														
۹														
۱۰														
۱۱														
۱۲														
۱۳														
۱۴														
۱۵														

افقی

۱- از اسطوره‌های پهلوانی شهرمان ۲- دوستی و محبت - سختی و عذاب ۳- امپراطور حبشه ۴- خشک نیست ۵- شهدا و نیک‌نامان گذشته را با این کلمات یاد می‌کنند - قرابت و دوستی ۶- یگانه - آسایش ۷- منقار کوچک - گرمی‌تر - کشور ۷۲ ملت - نخ ۹- بزرگش علامت نزدن است - ترش‌روی - لباس ۱۰- واحد پول چین - رمیدنش خوشتر است ۱۱- از مفاخر شبستر ایران و جهان ۱۲- ظاهر ساختمان ۱۴- از خوانندگان مشهور کشور آذربایجان ۱۵- بسیار - در مقابل شماست

عمودی

۱- بخش شرقی شهرستان شبستر - از رودهای اروپا - علامت بیماری ۲- گشودن - زیاد نیست - مروت - تصدیق انگلیسی ۳- سپیده‌دم - جای مهر و کین - من و شما - خوردنش در اسلام حرام است ۴- تکرارش بازی است - ثروتمندان ۵- نیم - آب چشم - لپ - نوعی موسیقی ۶- محصول صابون - طاقچه باریک - طمع - نوشیدنی حرام ۷- اهلی - مخلوق - نصف صادق ۸- برهنه - مغز - آب و دریا ۹- از شهرهای زیبای شهرستان شبستر - به آب زنده است - مثل و مانند - ۱۰- گوارا و نوشین - ترمز چهارپا نیمه ویران ۱۱- خاطره - مال گرگ مرگ است - تک‌خال ۱۲- توجه نیست - صحنه نمایش - وتر ۱۳- نزول خور - از خشکی‌های خوشمزه - جلال ۱۴- از انجیوهای موفق و فعال زیست‌محیطی شبستر ۱۵- مدرک بالاتر از دیپلم - لایق و شایسته

به ۳ نفر از خوانندگان عزیز که جدول را حل و به صندوق پستی مجله ارسال دارند
به قید قرعه یک سال مجله پیام شبستر رایگان ارسال خواهد شد.

قابل توجه مهندسان و معماران، سازندگان و پیمانکاران، صاحبان جرّف صنایع چوب

درب ها را با اوکال بخواید ...

✓ ایده آل برای دربهای بیمارستانی و مکانهای پرتردد

۱- کاهش وزن

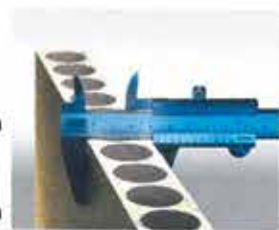
✓ دیوارهای کاذب و پارتیشن بندی های

اداری و تجاری

✓ صفحه های طولی میز به اندازه دلخواه

✓ قابل استفاده به عنوان عایق صوتی

در سالن های کنفرانس و صدابرداری

۲- دقت در ضخامت

۳- مقاوم در برابر ضربه

۴- بدون اختلاف سطح

۵- مقاوم در برابر آتش سوزی

تلفن: ۶۵۲۵۰۵۶۶

۶۵۲۲۴۴۶۶

web:gilanarco.ir Email:info@gilanar.com